

96. 08 (me 18)

EX LIBRIS

**KØBENHAVNS
RAADHUS-
BIBLIOTEK**

EH

MEDDELELSER

FRA

RENTEKAMMERARCHIVET,

INDEHOLDENDE

BIDPAG TIL DANMARKS HISTORIE

AF UTRYKTE KILDER,

UDGIVNE

AF

JOH. GRUNDTVIG.

1873—76.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS C. A. REITZEL.

MEDDELELSER

FRA

RENTEKAMMERARCHIVET,

INDEHOLDENDE

BIDRAG TIL DANMARKS HISTORIE

AF UTRYKTE KILDER,

UDGIVNE

AF

JOH. GRUNDTVIG.

1873—76.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS C. A. REITZEL.

96.08

Me 18

1873-76

BIDRAG TIL DANMARKS HISTORIE
AF UTRYKTE KILDE.

1873-76

9653

Forord.

I den første Aargang af disse Meddelelser for 1871 blev det udtalt at være Hensigten, blandt andet ogsaa efterhaanden at meddele Udsigter over enkelte Institutioners eller Styrelsesgrenes Udvikling gennem Tiderne, og der blev strax gjort en Begyndelse med det nærmest liggende, ved den i samme Aargang leverede Udsigt over Rentekammerarchivets Historie. Her vil man finde denne Retning videre fortsat ved en udelukkende af officielle Actstykker dannet Oversigt over selve Rentekammerets Historie i Tidsrummet fra 1660 til 1773, samlet og redigeret af Archivfuldmægtig Adolf Jørgensen. Denne Samling, der agtes fortsat lige til Rentekammerets Ophør i 1848, vil forhaabentlig findes baade at være til praktisk Nytte og tillige af ikke ringe Interesse for vor indre Historie, idet den yder et vigtigt Bidrag til at bringe Klarhed over Statsstyrelsens Udvikling i vort Fædreland i de to sidste Aarhundreder, siden Enevældens Indførelse.

Ligesom dette Stykke kan betragtes som en Art Fortsættelse af disse Meddelelser for 1871, saaledes slutter det andet Stykke, Frederik II's og Formynderstyrelsens Hof- og Regeringspersonale 1559 — 1596, sig endnu mere umiddelbart til Meddelelserne for 1872, hvor en lignende Oversigt blev givet for Christian IV's Regeringstid. Man troer herved at have leveret et ikke uvigtigt Bidrag saavel til Kundskab om Statsstyrelsens daværende Organisation, som

til Personalhistorien. Navnlig tillægger man det Betydning, at her er fremdraget to for Styrelsen meget vigtige Klasser af Stats tjenere, der hidtil vare næsten ganske ubekjendte, nemlig Hofjunkerne og Cancellijunkerne, eller Secretairerne i det danske Cancelli. Paa Grund af den Maade, paa hvilken de tjente, ikke efter meddelt Bestalling, med fast Aarsløn, men kun med Maanedssold og Kostpenge for den Tid, de stode i Tjenesten, findes disse to Klasser kun nævnte i Hofmønsterskriverens Regnskaber, og have derfor hidtil unddraget sig Opmærksomheden; og dog vare disse to Institutioner af meget stor Betydning for deres Tid, idet de hver for sig dannede Skoler, som de vordende Stats tjenere i Regelen maatte gennemgaae, inden de kom i Betragtning til at blive forlenede med Kronens Len eller erholde andre lignende højere Statsemployer.

Kjøbenhavn, 18 September 1876.

Indhold.

	Side
I. Bidrag til Rentekammerets Historie. (Forordninger, Instruktioner, Reskripter og Resolutioner, vedkommende dels Rentekammerets og de af dette efterhaanden udskilte Kollegiers Forretningsomraade, dels de Bestyrelsesgrene, som til forskjellige Tider have været inddragne under disse) 1660—1773.	1.
II. Frederik II'dens og Formynderstyrelsens Hof- og Regeringspersonale. 1559—1596.	144.

Rettelser.

-
- Side 74, Stykke 45 i Overskriften: Kollegiernes læs Kollegierne.
— 144, Stykke II i Overskriften: 1558 læs 1559.
— 147, Lin. 10 skal Kjøgemester Jørgen Abildgaard staae foran
de to foregaaende.
— 149, Lin. 11 udgaaer Hans Claus Russwurm ganske.
— 157, Lin. 10 tilføjes ved Christen Maltesen (Sested) en Anmærkning
om, at Hofmønsterskriverens Regnskab mangler
fra 12 Maj 1571 til 5 Januar 1572.
— 169, Lin. 5 Kammerjunker læs Drabanthøvedsmand.
— 172, Lin. 12 tilføjes ved Hans Bilow en Anmærkning om, at
Hofmønsterskriverens Regnskab mangler fra 17 Maj
1587 til 10 Maj 1588.
-
-

I.

Bidrag til Rentekammerets Historie. 1660—1773.

Den Samling af kongelige Tilkjendegivelser, hvis første Halvdel herved offentliggjøres, vil foruden sin praktiske Nytte formentlig have en høi Grad af Interesse for Fædrelandets indre Historie under Enevælden, den Periode, som hos os først gennemførte en ordnet Administration. Man vil af den faae et Indblik i, hvorledes Anliggender, der nu forlængst ansees som selvskevne Gjenstande for ethvert ordnet Statssamfunds Omsorg, først efterhaanden have gjort sig gjældende som saadanne, hvorledes man begyndte med at ordne dem stykkevis og forsøgsvis, og først senere optog dem i det almindelige Regeringsmaskineri, og hvorledes dette derved bestandig saae sit Omraade udvidet og Tid efter anden nødtes til igjen at udskille større Helheder som selvstændige Kollegier.

Fra først af omfattede Rentekammeret saa godt som hele Statens Penge- og Regnskabsvæsen og de dermed i Forbindelse staaende rent materielle Anliggender. Herfra gjordes dog en Undtagelse med Overskuddet af Øresundstolden, der fra gammel Tid af indgik i «Kongens eget Kammer,» og med Sager angaaende de adelige Len (Grevskaber og Baronier), det gejstlige Gods og alt hvad der vedkom Kjøbstædernes indre Styrelse, hvilke Sager sorterede under Kancelliet. Ved Siden heraf vare dog mange Anliggender overladte til de stedlige

Myndigheder eller til Befolkningens egen Omsorg, saaledes alt hvad der vedkom Veje og Broer, Havne, adskillige offentlige Bygninger og lignende, medens andre først efterhaanden gjorde sig gjældende i en saadan Grad, at man overhovedet skjænkede dem nogen særlig Opmærksomhed, saaledes Land- og Skovvæsen, Pensionsvæsen, samt Statens stadig voxende Gjæld, med alle de Foranstaltninger, som derved nødvendiggjordes. Samtidig udskiltes af Kancelliet gjentagne Gange alt hvad der vedkom Stædernes materielle Opkomst, Handel og Manufaktur, og henlagdes under et særligt Kommerce-Kollegium, der snart kom i nærmere Forbindelse med Rentekammeret. I Løbet af forrige Aarhundrede ophobedes derved Forretningernes Mængde altid mere og mere; man nedsatte særlige Kommissioner for at tage sig af de nye Bestyrelsesgrene, men da Personerne tildels vare de samme som i Kollegierne, maatte der snart gøre sig en Trang gjældende til at forene og adskille Sagerne efter mere gennemgribende Principer. Et væsentligt Skridt i saa Henseende gjordes i 1760 ved Udskillelsen af alt hvad der vedkom Toldvæsenet og Kolonierne fra de øvrige Rentekammer-Forretninger, og i de nærmest følgende Aar forberedtes ved Oprettelsen af forskellige selvstændige Institutioner mere og mere den Udskillelse af det egenlige Finantsvæsen, der ved Statsgjældens stærke Stigning under Frederik V. var bleven en Nødvendighed, og som i Aaret 1771 udførtes af Struensee. Efter denne Udskillelse af heterogene Forretninger kunde Rentekammeret med større Kraft optage og indordne under sin umiddelbare Bestyrelse alle de forskellige Anliggender, som efterhaanden vare blevne henlagte under særlige Kommissioner og Direktioner, medens Finants-Kollegiet paa samme Maade samlede og organiserede sig efter sine særlige Fornødenheder.

Ordningen af de her samlede Aktstykker, som nærmere oplyse alle disse Forhold, har frembudt ikke ringe Vanskelighed. Opgaven maatte være saameget som muligt at lette Oversigten. Men en rent kronologisk Ordning, som ved en Samling af Forordninger og Reskripter, vilde ikke tilfredsstillende

Hovedfordring, at Kollegierne kom til at fremtræde som det, de i Virkeligheden vare, ordnede Organismer, hvis Forandringer i Tidens Løb havde Karakteren af en naturlig Udvikling. Paa den anden Side kunde det ikke oversees, at der i denne Udvikling var Vendepunkter af en saa betydningsfuld og mangesidig Karakter, at alt indenfor dem antager en ny Skikkelse; og det maatte derfor synes utilraadetigt uden Hensyn til disse at følge de enkelte Bestyrelsesgrene og Institutioner gennem hele Tidsrummet, om ikke af anden Grund, saa fordi det maatte føre til idelige Gjentagelser og Henvisninger. Man er derfor i Anordningen her gaet en Middelvej, hvis mulige Mangler det er Hensigten at bøde paa ved en dobbelt Registratur, saavel en strængt kronologisk som en strængt fagmæssig. Hele Tidsrummet mellem 1660 og 1848 er delt i fire Perioder, efter de tre gennemgaaende Omdannelser, der fandt Sted under, og derpaa efter Struensees Styrelse, og endelig i Aaret 1816 efter Norges Tab og Pengevæsenets Forandring. Indenfor hver af disse kronologisk begrænsede Perioder ere derimod Aktstykkerne ordnede fagmæssigt, men dog forskjelligt efter hver Periodes ejendommelige Karakter. Man har overalt gjort sig det til Opgave at meddele Stoffet saa overskueligt som muligt, og den her anvendte Ordning fremtræder derfor som Frugten af et ofte gjentaget Studium, ikke blot af de foreliggende Aktstykker, men af Administrationens hele Udviklingsgang.

Endnu maa her bemærkes, at det ikke med Sikkerhed tør paastaaes, at denne Samling er aldeles fuldstændig. Dels gjorde nemlig Stoffets Omfang en Begrænsning ganske nødvendig, og dels har Opdagelsen af mange af de meddelte Stykker, da saa godt som alle Forarbejder manglede,*) været saa vanskelig — for enkeltes Vedkommende næsten tilfældig, — at det vel

*) J. Mandix, Om det danske Kammervæsen, Kbh. 1820, indeholder vel mange værdifulde Oplysninger, men tager saa godt som

maa ventes, at endnu et og andet Fund i den Henseende kan bringe nye Aktstykker for Lyset, især for de talrige Kommissioners Vedkommende. Ligeledes vil ventelig den Udsigt over Kollegiernes indre Organisation, hvoraf intet her er medtaget, men som det er paatænkt senere at lade slutte sig hertil, i mange Punkter kunne supplere den foreliggende Samling. Hensynet til denne mulige Mangel paa udtømmende Fuldstændighed har man dog ikke troet at kunne tillægge den Betydning, at det jo maatte synes ønskeligt alt nu at fremkomme med hvad der er draget for Lyset, fordi dette i alle Tilfælde vil give et fuldt paalideligt Billede af en vigtig Side af Administrationens Gang, og i mangfoldige Tilfælde tillige være af Betydning for den, der vil underkaste de enkelte Bestyrelsesgrene en nøjere Undersøgelse i Arkiverne, da det jo tillige oplyser, hvor man med nogen Rimelighed vil kunne vente at finde vedkommende Sager samlede. At Akterne for en stor Del her ikke ere meddelte in extenso, men kun saameget af dem, som behøves for Øjemedet, var en nødvendig Følge af Hensigten med denne Samling, eftersom disse Akter som oftest ved Siden af de almindelige Anordninger indeholde særlige, ofte aldeles personlige Bestemmelser, for hvilke der her ingen Brug var. Angaaende Kildeangivelserne for de her meddelte Akter kan i Almindelighed bemærkes, at de forskjellige citerede Arkiver, paa de faa Undtagelser nær, som særlig ere nævnte, alle findes forenede i Kongeriget's Arkiv.

udelukkende praktiske Hensyn. Denne Bog vil dog med Nytte kunne bruges ved Siden af nærværende Samling, især med Hensyn til de mange Smaaforretninger, der til forskjellige Tider omlagdes mellem Kollegierne.

Forordninger, Instruktioner, Reskripter og Resolutioner, vedkommende dels Rentekammerets og de af dette efterhaanden udskilte Kollegiers Forretningsomraade, dels de Bestyrelsesgrene, som til forskjellige Tider have været inddragne under disse, 1660—1773.

I. 1660—1770.

A. Kammer Kollegium.*)

1.

28 October 1660.

Alt hvad der vedkommer Rigernes Indtægter og Udgifter skal for Fremtiden expederes gennem Skatkammeret.

Original i Rentekammerets Samling af kongel. Befalinger og Bevillinger.

Friderich dend Tredie etc: W. S. G. T. Wieder at wj Naadigst hafuer anbefallet osz Elschelig Peiter Reetz til Tyggestrup, wor mand, Raad, Cantzeler och befallingsmand paa wort land Møen i morgen med begge Rentemesterne osz Elschelig Sten Hundorff til Rønneholmb och Mogens Friisz til Forschouff wed Nii Kloche Slett formiddag at møde eder paa Rente Cammerit och gjøre Eder vdførlig Vnderretning om ald woris Indkombst aff begge Rigerne Danmarch och Norge, Saa och af Lehnene, Skatter, Contributioner, Tolde och andet, saa och vdi huad Stand woris Indkombst sig nu befinder och huad i Eragter de kunde remideris til woris indkombstes befordring. Derefter i Eder kand wiide at Rette. Befallendis Eder Gud, schreffuitt paa wort Slott Kiøbenhaffn dend 28. Octobr. Ao. 1660.

Wnder wort Zignet.

Postscriptum**)

Wi hafuer och Naadigst befalet at intet her efter, som

*) Det sædvanlige Navn var i de første Aar efter Kollegiets Oprettelse «Skatkammer Kollegium», senere i Regelen blot: «Kammer Kollegium» eller — fra 1680 af officielt — det ældre «Rentekammer».

***) Medens det foregaaende er udfærdiget i Kancelliet og skrevet med den sædvanlige Skrivershaand, er dette Postscriptum tilføjet med en anden Haand.

kammeret och begge Riigernes intrader vedkommer vere sig forpactninger, Affregninger, Restancer, Qvitancer, Mageskifter, Assignationer, Contracter och andet deslige, som angaar indtegt och vdgiff vdi Canceliet expedieris, mens paa Skatkammeret, huor det henferer. Det Vi eder till effter retning ville yiide lade.

Friderich.

[Udskrift:]

Osz Elschelig, Erlig och Welb. Her Hannibal Seested til Noraggegaard, Ridder, wor mand, Raad, Rigens Skattmester, Præsident vdi woris Cammer Collegio och Assessor vdi Collegio Status.

2.

13 November 1660.

Skatkammer-Kollegiets Forpligtelse paa den kongelige Instrux af 8 November 1660.

Original ved Rentekammer-Arkivets diverse Dokumenter II, O. No. 1.

Særdelis Naadigste Ordre och Instrux, Huor Efter Osz Elschelig Herr Hannibal Sehestet, Ridder, Wor Mand, Raad, Rigens Schattmester och Præsident vdi Voris Cammer Collegio, Med de andre hannem tilforordnede Assessorer och Betiendte, En hver efter sin Æed och Charge samt Naadigste meddeelte schriftlig Bestallung, Til Wore Rigers Indkombsters bedre forvaltning och rigtig forklaring sig haffuer at rette och forholde.

1. Dette Woris Kongelig Cammer Collegium schall bestaa vdi efterschrefne Officianter och Betiendte: Præsidenten sielff, som schall were Wore Rigers Schattmester, och hafuer till Assessorer trende vdaff Adel och fire Andre, som Wij self Naadigst wille forordne och bestille, Eftersom Wij enhuer till saadan Charge befinder døgtig och qualificerit. Der forvden skulle Vere ved dette Cammer Collegio: En General Procurator Med En Fiskal, En General Bogholder med En Vnder Bogholder, Tuende Secreterer, fire Casserer, fire Contrarouleurer, Sex Rentteschriffuere med Treij Copijster, och en Fyrbøder, Efter en huer derisz Bestallung og Æed, paa huis dennem Ved-

kommer, Huoraf en Deel schulle vere vdj det Tydsche, saawel som Dansche eller andre fremmede sprog bedrefne.

3. Rigens Schattmester schall huer Dag, Naar hand iche Vdj Collegio Status, som Worisz forordnede Assessor, eller Vdj andre Voris serdelisz Ærinder kand vere occu- perit, Møde sine Assessorer paa Voris Kongelig Cammer Collegio, Och der met dennem Deliberere Om alt huisz Vore Rigers Indkomster, sampt desen tro och flittig Ad- ministration vdj alle maader, kand och bør wedkomme; Och huisz hand der Vdaf formener till Indkomstens for- bedring at were gaufnlig och fornøden, Det schall hand efter flittig Examination, Och derisz samptlige vota, strax schriftlig lade forfatte, Vnder Allisz derisz hender, Och Osz saadant tilkiendegiffue, till Woris Egen Naadigste wi- dere betenkende och resolution.

5. Och schulle Alle Wore Rigers Indkombster, som allerede ere eller herefter kunde vorde paafundne, det Were sig Af Lehnene, Tolde, Accise, Consumption, Kop- gelt, Fæ, Korn, eller andre Schatter, saavel som och Ros- tieniste penge, Bergwerkers, Saugers, Mollers eller Tien- ders, huad Nafn de hafuer, eller hafue kunde, Tolden Vdj Sundet Allene Vndtagen, [och Mynten vdj Norge*]), som Wij Osz sielfuer Naadigst ville haffue forbeholden, Icke Allene til Wisse och bestemte tider och Terminer, rigtig och Vden nogen Afkortning, Indleffuerisz paa Voris Rentte Cammer, Och efter Woris Naadigst befaling tilbørlig igien Destribueris, Mens End och saawit meest mueligt er Och med god Maneer schee kand efter huer stetz wilkor och beschaffenhed Aarligen forbedrisz, och førisz til bogsz.

*) Tilføjet i Marginen.

10. Alt huisz til Rigets Nødtørft Endelig behøfuisz at Indkøbisz, Schall vdj Woris Cammer Collegio betingis det beste och nøieste mueligt, Och det til saadanne Terminer, somb mand eragter desz betaling best at kunde følge, dersomb Redepenge iche ere vdj forraad saadanne straxen At betale, huorofuer schulle holdisz rigtige Contractbøger ved dag och Datum.

11. Och Schall woris Rigis Schattmester derfore were betenkt At holde saadan Correspondentz paa Andre fremmede steder, huor nogen Wahre, som behøfuisz, monne fra komme, At Wide vdj tide, huad prisen er, At mand med En eller Anden Købmand kand bestille och betinge for lideligste och billigste priisz, huisz iche vdj Riget er at bekomme. Och dersom saadanne fremmede Wahre Wed omwexling Af landsens Wahre bedre och beleiglicher kand erholdisz End wed daglig rede penge, Da haffuer Woris Rigis Schattmester med sine tilforordnede Assessorer, til Voris gaufn och fordeel, sig der Vdj at bewerbe.

12. Med Embetzfolk, som paa Landbøgninger her och der Arbeider, schulle de fortinge eller lade fortinge ved Biugmesterne, huisz de Eragter billigst och fornøden, Och sparsomhed fornemblig saavel som got och flittigt Arbeide Allewegne tilbørlig At tagisz vdj Agt, Och deroffuer ligerwiisz at holde rigtig bog paa Alle slags Materialier, som saadanne biugningers bekostning daglig kunde Vedkomme.

13. Alle de Wahre, som leffuerisz paa Bremerholmb, Tøighuset eller Magazin, derpaa schall, strax effter Adt saadan leffuerantz er scheet, Indleffuerisz paa Rentte Cammerit Nøigagtig quitantz, baade paa Wahrenisz quantitet, Saavel som derisz døgtighed, At Quitantzen strax kand føris til bogs, och Schall Aldelisz Intet Annammisz, were sig af Alle Slags ammunition, Korn, Klede, Victualier eller

Materialier, Med mindre At Rigens Schattmester dertill forordner saadanne persohner, som paa saadanne Vahris døgthighed sig fuldkommelig forstaar Och det Vnder derisz hender tilbørlig wille giffue beschreffuen.

.....

16. Huad sig belanger Tolde och Told Ruller, sampt andet Toldwæsenit wedkommende, Deroffuer schall Rigens Schattmester med Alle General Toldforwaltere flittig lade Correspondere, At de vdj Woris Cammer Collegium flittig Adviserer och jndleffuerer Alt Huis som de Eragter Toldwæsenit och Woris Tienniste at komme til gode, Och Efter flittig Offuerweigelse ved samptlige Assessorer vdj bemelte Cammer Collegio Osz deromb Vnderdanigst Jnformere, paa det Ald vnderseleif vdj Tolden och anden schadelig Miszforstand vdj Traficquen och Commercierne jdelig motte forekommisz; Och schulle tillige med Toldernis Aarlige Regenschaber jndleffuerisz rigtig forklaring paa Alle Confiscationer och Arrester Af schibe eller Wahre, Och efter rigtige Domme paa Rentte Cammerit førisz til bogs.

17. Der schall huer Maanitz Dag hafuisz flittig jndseende med Møndten, At den efter rigtige præfuer och Worisz Naadigste Anordning befindisz gültig, Ey nogen slags penge At Annammisz paa Voris Rentte Cammer, were sig in specie eller Møndt, som jo befindisz goed och døgtig, Och schall Møntemesteren were forpligt At jndleffuere Maanitz Register paa huisz hand vdj Specie af guld eller selff, samt huisz hand vdj payment lader Møndte, At der ofuer ochsaa paa Rentte Cammerit kand holdisz bogh.

.....

20. Och paa det Alting herefter maa holdisz vdj bedre rigthighed med alle de breffue och Ordres, som Vore Rigers Indkomster, Och huisz dervdaf kand Dependere,

Egentlig vedkommer, forvden widere Confusion j mellum
 Voris Kongelig Cammer Collegio och Cantzelie, da hafuer
 Wij Naadigst Anbefahlit, At Jntet herefter, som Camme-
 rit och Rigernis Jntrader kand och bør wedkomme, Were
 sig Bestallunger, Forpagtninger, Afgiffter, Forlæhninger,
 Donationer, Afregninger, Restantzer, Quitantzer, Mage-
 schiffter, Assignationer, Contracter, Och Andet deszlige,
 som Angaar Jndtegt och Vdgift, Vdj Cantzeliet maa Ex-
 pedieris, Mens vdj Voris Cammer Collegio, huor alt saa-
 dant behører først at forfattisz, Och efter Voris Egen
 Naadigste Willie, Vnder Voris Kongelig haand og Seigl,
 det siden at Vdferdigis.

28. Och Efterdi disse tidens Coniuncturer icke Ville
 permittire den forhahl, At mand nu strax Vdj denne
 Jnstrux for Voris Cammer Collegio haffuer kundet be-
 tencke och Jndføre Alle de dertil behøfuende ordres Och
 Ombstendigheder, Da Wille Wij dog herefter, huiz
 widere kunde forefalde efter Tidernis och Sagernis daglige
 beschaffenhed och Wilkor, Woris Rigis Schattmester Vdj
 Siær, saawelsom det samtlige Collegium, Vdj alle tilfalde
 Jnstruere, Authorisere, Och med Voris Kongelig Magt
 och Møndighed Vdj mod alle och en huer tilbørlig main-
 tenere, forsuare och Protegere. Giffuit paa Woris Konge-
 lig Residentz vdj Københaffn dennd 8 Novembris Anno 1660.

Denne autoriserede Copie Aff Hanz Kongl. Mayt: Vorisz Aller
 naadigste Herres och Konges Naadigste Instrux och Ordre er osz
 Vnderschreffune udi J Dag den 13 Novemb: Ao. 1660 Vdj Cam-
 mer Collegio Vdaff deszen Secreterer Tydelig och Punct Visze
 forlæset, huorefter Vi sampt och Vdi Seer saauith den En huer af
 Osz Vedkommer och forbinder med Allerunderdanige flitighed och
 troschab uille Vide at rette och forholde. Til Vitterlighed under
 Vorisz Hender. Actum ut supra.

Hannibal Sehested.	Henning Powisch,	Sten Hondorff,
	mp.	mp.
Mogens Friis,	C. Gabell,	Hans Mule,
mp.	mpria.	mp.
		Vitus Bering.
		mp.

3.

30 December 1660.

Skatkammer-Kollegiet skal tillige være Domstol i alle Regnskabs- og Kaumersager, (Kammer Retten).

Trykt Forordning.

Wij Friderich den Tredie osv.

.....

3. Oc paa det deszbedre Rictighed med Voris Indkomster herefter kunde holdis, Oc ingen skulle tencke at ville bliffve ved dend Sedvanlig vijtløfftig Rettergang paa Hiembting oc andensteds beskøttet oc naae nogen Dilation, Os oc Vore Vndersaatter til største Skade, Da haffver Wi, effter disse Tjders oc Sagers Beskaffenhed, som saadan Forhaling ey tilsteder, Naadigst for got anseet, effter andre Landers oc Rigers Berømmelige Statuta, at Anordne, oc her med Naadigst Andordner, At udi Voris Cammer Collegio, som Wi her udi Voris Kongelig Residentz Stad Kiøbenhaffn hafver oprettet, skal her effter alle saadan Sager, Vore Rigers Intrader angaaende, Immediate foretagis, flittigen forhøris, oc uden nogen Ophold endeligen affhandlis; Hvorfra oc ingen, aff hvad Stand hand oc er, oc enten hand er Hoffvit-Mand eller Forlofver, skal i de Sager, som Voris Indkomst angaar, sig undslae eller imod denne Voris Forordning skiude til sit Værne-Ting, Medens effter Voris Kongelig Citation, uden nogen Vndskylding eller Ophold, for Voris Cammer-Rett Comparere oc der at lide oc undgielde huis effter Lowen oc Billighed endeligen blifver paakiendt.

.....

Gifvit paa Wort Slot Kiøbenhaffn den 30. Decemb: Anno 1660.

Vnder Vort Signet.

Friderich.

9 Januar 1700.

De tre første Personer ved Finantserne og Kammervæsenet faae Navn af Deputerede ved Finantserne osv. Bestemmelse om Revisionen af Hospitalers, Kirckers og Skolers Regnskaber.

Afskrift i Rentekammer-Kancelliets Samling af Instruktioner.

Instruction

Hvorefter

Wi Friderich den Fierde, osv.

Allernaadigst befale Voris tre Deputerede ved Financerne at forholde sig, indtil Vj Allernaadigst anderledes tilsigendis vorder.

5.

Personerne ved Financerne og Kammer-Væsenet skulle bestaa udi effterfølgende: først tre Deputerede, som Vj nu Allernaadigst have forordnet og Voris Financer ville fortro . .

6.

Mens som ved Kammeret falder mange og store forretninger, ville Vj Allernaadigst til hielp og Verkets fortsættelse anordne tre Personer til at være hos dennem paa Kammeret,*) som skulle herefter som tilforn med dennem j Kammer Sessionerne være overværendis, naar Retten holdis, og tvilraadige sager forefalder, og ellers tillige med dennem have flittig indseende, at Renteskriverne forrette deris Embede med fliid og troskab

26.

Endeligen behøvis vel at reglere, hvor vit Cammeret sig med Hospitalers, Kirckers og Skolers Gods og dessen Regnskaber sig skulle bemenge, som sligt i den høysa-

*) De saakaldte Kommitterede, der tillige vare Decisorer over de af Renteskriverne reviderede Regnskaber.

ligste Konges tid tit og ofte har været for,*) mens dog icke er bleven regleret. Voris Allernaadigste meening er, at Cammeret sig herefter det mindste mueligt der med skulle befatte, at sige, at de ej skulle være Forstandere derfor, mens vel aarligen at eftersee indteget og udgifter, om ogsaa Pengene ere vel distribuerede, og hvis denem skulle nogen ond administration forekomme, da Os det allerunderdanigst at tilkiendegive. Udi det øvrige have de Voris Interesse udi høieste maader at antage. Givet paa Vort Slot Kiøbenhavn dend 9de Januarij Ao. 1700.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

(L. S.)

D. Wibe.

5.

10 Marts 1700.

•Patent hvorledes Expeditionerne skulle udfærdiges af Kancellierne og Rentekammeret.▪

Trykt Patent.

Af Cancellierne.

Alle Grevelige-Friherlige- og andre Lehn-Breve, Adels-Breve, Legitimations-Naturalisations-Breve.

Alle Instructiones og Bestallings-Breve for de Geistlige og Justitiens Betiente i Almindelighed, Item alle Civil-Betiente, som ikke med Vores Intraders Ophørseler have at bestille.

Privilegier eller Benaadinger, som Stænder, Stæder, Capituler eller nogen Societet, Compagnie, Participanter, Consorter eller Fellesskab allernaadigst bevilges.

Expectancer paa Geistlige Beneficier, og ellers hvis som ikke svarer til Vores Rente-Kammer.

Prælatur- eller Provsti-Breve.

Canonicater eller Præbender. Vicariater.

Reyse-Passer uden Lands. Salve-Conductor.

Kongelige Commissioner.

*) Ved Forordning af 7 Okt. 1680 bestemtes det, at disse Regnskaber, efterat være reviderede «paa behørig Steder», skulde indleveres paa Rentekammeret til Efterretning.

Aabne Breve, Mandater eller Fuldmagter.

Facultates testandi.

Confirmationer paa Testamenter og Pacta dotalia.

Bevilling paa Testamenter at gjøre.

Dispensations-, Copulations- og Begravelse-Breve.

Repressalier. Moratoria. Arrester.

Ære-Breve. Opveysning for Leyermaal.

Beskiærmelse-Breve.

Egteskabs-Bevillinger i forbudne Led.

Frihed for aabenbare Skriftemaal.

Alle Ordres og Expeditioner Justicen og des Administration angaaende.

Skov-Ruller og des Aarlige Udviisninger.*)

Af Rente Kammeret.

Alle Skatte-Breve og Paabuder, ordinaires og extraordinaires, Told-Ordinancer, Bergverks-Ordninger, Mynte-Ordninger, og alt deslige, som Vores Regalier og Intrader af Visse og U-visse betreffen.

Pensioner og Deputater, hvormed nogen af Os be-naades.

Alle Bestallings-Breve for Stift-Befalningsmændene og Amtmændene, Item alle de, som ere forbundene deres Regenskaber i Vores Rente-Kammer at klarere, eller dermed have at bestille, disligeste alle Vores Hof-Betiente, som efter Rente-Kammerets Anviisninger deres Løn og Besolding nyde.

Alle Benaadinger, Donationer, Privilegier, Monopolier og Compagnier, hvorved Vi ere interesserede eller Vores Intrader concernere.

Mageskifte- og Følge-Breve.

Forpagtnings-Breve i Almindelighed. Item Contracter, Certepartier, Transporter og deslige, som nogen Vores Indkomster eller Udgifter angaae.

Friheder paa Adelige Sædegaarde at indrette.

*) Disse Sager havde hidtil sorteret under Rentekammeret, hvortil de 6 Aar senere vendte tilbage (Nr. 27).

Skiøder paa Jorde- eller Kiøbstæd-Gods, Item Konge-Tiender, Jura-Patronatus, Kirkers og deslige Gods, som Os enten gives i Betaling, eller Vi i andre Maader afstaae.

Obligationer og Pante-Breve. Skibsmaalings-Breve.

Leverantz, Afregninger og Assignationer.

Regnskabernes Revisioner og Decisioner, Reverser og Cautioner.

Qvitantzer og Qvitantziarum for alle slags Regensker og dennem, som nogen publique Indkomster eller des Direction er eller haver været betroet.

Forstrande, Vrag, Confiscationer og Mulcters Afhandlinger, Item alle Effecter af arresteret og caduceret Gods, som Vores Fisco til gode komme bør, efter at det Os er tilkiendegivet og ved Justicen adjusteret og til Ende bragt.

Reyse-Passer paa fri Transport, Forspand og Vogne, naar Vi det af sær Aarsag bevilge.

Proclamata, Placater og Patenter, som vedkomme Vores Intrader.

.....
Givet paa Vor Kongl. Residents udi Kiøbenhavn den 10 Martii Aar 1700.

Friderich R.

6.

18 April 1738.

Justitskassens Bestyrelse gaaer over fra Kancelliet til de Deputerede for Finantserne.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Siette etc. Giøre alle vitterligt: Saasom Vi siden Vores om en Justitz-Casses Indretning Allernaadigst udgivne Forordning af 23 Dec. 1735 til desto bedre Beqvemmelighed, saavel for dennem, som skulde betale noget til bemelte Casse, som og for dem, der skulde indsende de oppebaarne Justits-Cassens Penge tilligemed Designationerne derover, have allereede ved ergangne Allernaadigste Rescripter bevilget og tilladt, at slige Justitz-

Cassens tilhørende Penge maae i Vort Rige Danmark paa nærmeste Amtstue og i Vort Rige Norge til nærmeste Foged, Stift-Amtskriver eller Casserer betales imod derfor givne Qvitering, som da in Originali i steden for Pengene ved Designationen skal indsendes, og tillige befalet, at Vores Regnskabs Betientere udi deres til Vores Rente-Cammer aarlig afleggende Regnskaber skal føre sig slige oppebaarne Justitz-Cassens Penge til Indtægt, Saa have Vi efter slig Beskaffenhed, da samme Penge ligesom andre Vores Oppebørseler til Vores Casser indløbe, Allernaadigst funden for got at anbefale Vores Deputerede for Financerne, at samme Cassa, i stæden for at Vores Ober-Secreterer udi Vores Danske Cancellie hidindtil haver efter Vores Befaling haft bemelte Cassa under sin Opsium, og Vores Archiv-Secreterer de dertil indkomne Penge indcasseret og derfor aarlig aflagt Regnskab, herefter skal være under deres Opsium, og for dens Indkomster af een Vores Renteskriver, som Vi dertil Allernaadigst beskikke, aarlig aflægges Regnskab.

Givet paa Vort Slot Friderichsberg, den 18 April Anno 1738.

Christian R.

Forordning anlangende den Forandring, som udi Forordningen om Justitz-Cassens Indrætning af Dato 23 Decembr. 1735 er giort i Henseende til at samme Casse herefter skal være under de Deputerede for Financerne deres Opsium.

7.

8 Marts 1768.

Stadfæstelse af Konseillets Meddelelse af 23 Februar 1768, at Kamersager af mindre gjennemgribende Betydning skulle afgjøres af Konseillet istedenfor ved kongelig Resolution.

Original i Rentekamerets Resolutionsprotokol.

Stormægtigste Konge,
Allernaadigste Herre!

Efter det Kongl. Geheim-Conseils herved fødte Beretning har det behaget Eders Mayt. sidstafvigte 23de Februarii allernaadigst

at approbere den over Rente Cammerets Sagers Foretagelse, Decision og Underskrift med videre giorde Inddeeling, som efter deraf her havende Gienpart lyder Ord til andet som følger:

Da nach dem Königl^{en} allerhöchsten Befehl an das Geheime-Conseil vom 1sten hujus in der bisherigen Verwaltung der Cammer-Sachen keine weitere Aenderung gemacht worden, als dasz die Ihr. Maytt dem Könige seithero unmittelbar vorgetragene geringern Sachen künftig in Dero Geheimen-Conseil vorgetragen und daselbst unterschrieben werden solten: So laszen alle Cammer-Sachen sich darnach unter dreyerley Rubriquen befaszen als:

I. Die Ihr. Königl. Maytt. Selbst vorzutragende und von Ihnen zu unterschreibende wichtigere Sachen: dahin würden auszer den in dem Königl^{en} Befehl selbst bereits ausdrücklich vorbehaltenen Gnaden-, Avancemens-, Belohnungs- und Straf-Sachen zu rechen seyn:

- a. Alle neue Königliche Verordnungen, wie auch wann überhaupt von einer Königl^{en} Verordnung und Resolution in diesem oder jenem wichtigen Fal abzuweichen nötig gefunden werden dürfte;
- b. wann ein Domanial-Stück oder sonst eine Jagt- oder andere Gerechtigkeit und Herrlichkeit gänzlich veräuszert würde;
- c. wann eine Bedienung vergeben werden sol;
- d. wann der Königl^e drittel von Strandungs-Sachen, imgleichen wann der Abzugs-Pfenning nachgegeben wird, und der Nachlas von Erheblichkeit ist;
- e. Erb-Fal-Gerechtigkeit, wenn der Post von Belang ist;
- f. die noch nicht ausgefertigte Königl^e Confirmationes bey Antrit der Regierung, als davon nur noch die aus dem Ploenischen- auch Oldenburg- und Delmenhorstischen-District übrig sind;
- g. alle Ausgabe-Pöste, die nicht im Reglement aufgeföhret stehen p.p.

Die daraus fließende Ausfertigungen an Bestellungen, Kauf-Briefe, Concessionen, Privilegien, Confirmationes der Erb-Pacht-Contracte, imgleichen Garanties und Decharges und die jährliche Quitungen für die Hebungs-Bediente würden von dem Könige Selbst unterschrieben.

II. Die dem Königl^{en} Conseil zur Erörterung und Unterschrift vorzutragende Sachen von geringerer Wichtigkeit, welche sonst dem Könige unmittelbar vorgestellt worden, dahin zu rechnen sind:

- a. die Verhäuerung der Pacht-Stücke auf gewisse Jahre, oder auf Lebzzeit,
- b. alle Reparations- und Bau-Pöste,
- c. alle geringe Holtz- und Jagt-Verbrechen, in welchen um Milderung oder Nachgebung der Brüche gebethen wird,
- d. alle Remissiones in den Pachtungen,
- e. die Nachgebung anderer Brüche,
- f. alle Nachstempelungs-Sachen,
- g. alle Strand- und Abschus-Sachen und Erbanfall-Gerechtigkeiten von mäsizigem Belang,
- h. wann um Befreyung von der Leibeigenschaft oder om Frihed for at pleie Födestauns-Ret bey den Königl^{en} Güthern angehalten wird,
- i. Die Holtz-Sage-Mühlen in Norwegen betr. und überhaupt die Errichtung neuer Mühlen und anderer werke in Königl^{en} Landen.

Die darauf zu ertheilende Resolutiones werden ohnmaasgeblich von dem Königl^{en} Conseil in einem besonders zu verfertigenden Protocollo, darin die vorzutragende Sachen ordentlich eingeführet und mit dem Bedencken der Rente-Cammer begleitet werden, verzeichnet werden können.

Die daraus entstehende Ausfertigungen an Confirmationen, Concessionen, Frey-Briefen, Holtz-Aus-

weisungs-Ordres, die vorhin unmittelbar unterzeichnet worden, würden nach Königl: Resolution vom 2ten Septembr. 1766 von dem 1sten Deputirten zu den Finances nach wie vor nomine Regis zu unterzeichnen seyn.

III. Alle übrige Sachen, welche weder dem Könige noch dem Conseil vorgetragen werden.

Dahin gehören alle auf die tägliche einkommende Sachen zu ertheilende münd- oder schriftliche Resolutiones, Communicatoria, Decisionen der Notaten, alles was zur Hebung und Revision der Rechnungen etwas beyträgt, die laufende Extra-Steuer-Sachen und überhaupt alle Depechen in den gewöhnlichen Cammer-Angelegenheiten p.p.

Dog med dette Tillæg:

Dasz die Geld-Ausgabe-Pöste, welche nicht auf das Reglement stehen, wenn sie unter ein hundert Reichsthaler sind, blos in der wöchentlichen Versammlung Meines Geheimen-Conseils, auf dessen Einsicht und Droiture ich mich verlasse, decidiret, reguliret und bestimmt werden sollen.

Thi skulle vi derover Eders Maj^{ts} allernaadigste skriftlig Resolution os i allerdybeste Underdanighed udbede. Vi forblive til vor Død

Eders Kongl. Maj^{ts}

Rente-Cammeret

allerunderdanigste troepligt-skyldigste Tienere.

den 7de Martii 1768.

Schack. G. Holck.

J. H. Bärens. O. G. Pauli. P. Heltzen. F. Carstens. A. Berner.

Lowson. C. Olrog.

Schmidt,
Fuldmægtig.

Det er saaledes Vores allernaadigste Villie og Befaling, at med Rente-Cammerets Sagers Foretagelse, Decision og Underskrift, med videre, efter den udi forestaaende

Forestilling anførte Inddeeling og derhos paaberaabte resolution af 23 Februarii indeværende Aar skal forholdes.

Christiansborg Slot den 8de Martii 1768.

Cristianus.

Schack. G. Holck.

A. Berner.

B. Handel og Manufaktur.

8.

22 September 1670.

Instruktion for det ny oprettede Kommerce-Kollegium.

Efter Geheime-Arkivets Aarsberetninger II. 204 ff.

Instrvction och Anordning, huor efter wi Christian dend Femte etc. wille, at woris Commercie Collegium schal indrettes, oc med des vedkommende Forretninger, indtil wi anderledes tilsigendes vorder, forholdes.

1. Skal woris Commercie Collegium bestaa af en Præsident, een Vice Præsident, sex eller flerre (saasom vi det effter Tidens Leylighed fornøeden oc raadeligt at være eragter) Assessorer, som alle schulde vere udi Kiøbmandschab wel forfarne, vederheftige oc udi denne voris kongl. Residentz Stad Kiøbenhafn boesatte, oc af en Secretario Collegij.

.....

5. Och effterdi alt dette til Commerciernis Fremtarf, Kiøbstedernis Flor oc Welstand oc deraf dependerende almindelig Gaufn oc Beste fornemmeligen er anrettet, saa wille vi oc, at bem^{te} voris Commerci Collegium stedtze schal hafue deris Idræt oc Tancker derhen vendt oc deri-

gerit, hurledes Manufacturer her udi Landene vel kand indrettes, oc Landszens Frugter oc dend af Gud her udi Landene gifne Velsignelsze Indbygerne til Gaufn oc Beste vorde negotieret oc forhandled, saa at icke Fremmede sig med voris Schade schulde berige, mens voris Landes Indbygere efter Haanden komme ind igien med Traficquen, som omkringliggende, endoeg ingenlunde saa bequem situerede, Naboer os gandsche hafuer sat udaf Possession med.

.....

9. Och effterdi Penge er Siælen udaf Commercien, oc Mynttens Goedhed Teygn til it florerende oc velbeschicked Regimente, saa ville vi oc, at voris Commerce Collegium flittig Indseende dermed hafuer, at Myntten udi tilbørlig Valeur och Goedhed effter fornøden Proportion udi Commercien med omkringliggende Naboer vorder slaget, oc huis herudi hidindtildags forsømmet eller forseet kunde vere, det tilbørligen udi ald Underdanighed erindre, oc herom oc saa med voris Schat Kammer flittig communicere.

10. Hurledes voris Tolde ocsaa med Limfeldighed kunde forøges, schulle de oc være betenckt paa derom med voris Schat Cammer Collegio tilbørligen at communicere, oc helles dagligen lege Wind paa Alt, huis kand tienne til vore Intraders saauelsom det gandsche Lands Forbedring, wære sig med Agerdyreckning, Rydninger, ny Werckers Indrettelszer oc andet meere, som wi Tiden, Leyligheden oc deris eygen fornuftige vidre Efftertenckende ville hafue henstillet. Her effter nu voris Commerce Collegium oc samptlige Vedkommende sig, indtil vi anderledes tilsigendes vorder, u-feylbarligen rette oc forholde schulle. Ladendes det ingenlunde. Gifuet paa vort Slott Kiøbenhafn den 22 September Anno 1670.

Under vort Zignet.

9.

14 November 1691.

Skibsmaalingsforretningerne henlægges fra Kommerce-Kollegiet til Rentekammeret.

Danske Kancellis Sjællandske Tegnelser i Geheimearkivet.

Saaom Vi udj Voris dend 21 Martij sidstforleden udgifne Toldordonnance allernaadigst haver anordnet oc befalet, at alle de Skiberomme, som her til Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn ankommer, oc icke tilforn rigtige Maalebrevne haver, skulle deszlige Maalebrevne af Cammer Collegio tage, oc siden dereffter Vores Toldrettighed paa Toldstæderne betale; Saa er Vores allernaadigste Villie oc befaling, at I fra os Elskelig Voris tilforordnede i Commerce Collegio til Eder lader affordre alle Vores befalinger oc ordonnancer, hvorefter Skibsmaalingen hidindtil er forrettet, samt de derover holdte Protocoller, oc ellers Maalestockene oc Brænde Formene med hvis mere derhos bør at følge, oc haver I da Skibsmaalingen efter bemelte Vores udgifne Toldordonnance oc forrige derom ergangne ordres hereffter forsvarligen at lade forrette, oc Maalebrevne under Eders Hænder oc Cammer Collegii Seigl til de Vedkommende beskrevet give; Men angaaende de Skibe, som i Vort Rige Norge bygges, da Ville Vj allernaadigst, at de paa det sted, hvor de byggis, skal maalis. Dermed etc. Hafniæ d. 14 Novembr. 1691.

10.

4 Juli 1693.

Der nedsettes en Kommission til at varetage Kommerce-Anliggender.

Danske Kancellis Sjællandske Tegnelser i Geheimearkivet.

Voris allernaadigste Villie oc befaling er, at I herefter, oc indtil Vj anderledis derom tilsigendes vorder, retter Eders leilighed efter, Engang om ugen (saa ofte I ei formedelst andre Voris forretninger eller anden loulig

forfald derfra vorder forhindret) med hverandre at sammenkomme oc flittig overveye, hvorledis Commercien oc Negotien udj vore Riger oc Lande paa beste maader til voris Kiere oc troe Undersaatters gavn oc fremtarf fremdeelis kand fortsettis oc ved magt blive, Item ald sig der ved indsnigende Undersleb oc Lurendreyerie forekommis oc afskaffis: I særdeelighed haver I oc de til voris Admiralitet af voris Undersaatter indgifne Reigninger paa hvis skade dennem formedelst deris udj Engeland oc Holland i nu værende Krig opbragte Skibe, oc deris derover forarsagede Trafiquis hinder oc hemmelse kand vere tilføyet, med flid at eftersee oc slutte, hvad dennem for deris i saa maade havende prætensioner af de Vedkommende med Billighed burde refunderis oc gotgiøris: Iligemaade haver I oc de Trafiquerende herudj Staden, saa ofte de sig over noget negotien vedkommende haver at besverge eller noget for Eder at proponere, derover at høre, oc os om alt forschrefne, tid efter anden, ligesom I self fornøden eragter, Eders allerunderdanigste forslag oc betenkende til voris viidere allernaadigste Resolution allerunderdanigst tilstille. Dermed etc. Hafn. d. 4 Julij 1693.

Hr. Ulrich Friderich Gyldenløve med flere, commission om Commercien oc negotien, saaoc om Hans Maj. Undersaatters prætensioner for deris Skibes oc goedzis opbringelse i Engeland oc Holland.

11.

26 Januar 1704.

Instruktion for et nyt Commerce-Kollegium.

Danske Kancellis Instruktionsprotokol i Geheimearkivet.

Instruction, hvorefter

Wii Friderich den fjerde af Guds Naade Konge til Danmark og Norge etc. allernaadigst ville, at Voris Commerce

Collegium, som Vi ved en offentlig placat, Vore Undersatter til beste ville lade publicere og dennem tilkiende give, at alle og en hver i vore Kongeriger og Lande, som noget angaaende Commerciën kunde have at søge, foredrage eller at begiere, og der udi nogen beskyttelse, Raad og hielp forlange, sig til samme Commerce Collegium skal adressere og der deris nødtørft forebringe, sig allerunderdanigst haver at rette, og i de dem allernaadigst anbetroede forretninger indtil videre allernaadigste anordning at forholde.

1.

Skal Voris Commerce Collegium bestaa af en Præsident, een vice-Præsident, sex eller fleere (eftersom Vi det efter tiden og leiligheden for nødigt befinde) Raad eller Assessorer (hvilke alle skulle vere i Kiøbmandskab vel erfaren og boesiddende i Voris Kongl. Residentzstad Kiøbenhavn). Item af en Secretario Collegii, Tvende Copiister og et Huus Bud.

5.

Og saasom denne anordning fornemmelig til Handels opkomst, Voris trafiquerende undersatters flor og Velstand og der af flydende gemeene beste er anseet, saa ville Vi, at Voris Commerce Collegium stedse sine tanker og derhen retter, hvorledes manufacturer kunde her i Landene vel blive indrette, i synderlighed, hvad dette Lands velsignelser og frugter angaar, paa det fremmede og Naaboer sig ikke her efter med Voris skade skulle berige, og drage til sig den Handel, som Voris Konge Riger og Lande meget beqvemmere ligger, og Vore Undersatter som hidindtil der fra holde.

8.

Naar nogen fremmet hidkommer og sig her vil nedsette Handel og Vandel at drive, skal Collegium hans anbringende ikke alleene strax høre og saadant undersøge, om det i gierningen er saaledes beskaffen, at det kand have bestand, men end og, om hans forsæt, hand der under haver, er got, og til Kongerigets beste kand geraade, den samme snarist mueligt derhen forhielpe, at hand de immuniteter og friheder, som Voris allernaadigst publicerede Forordning hannem tillegger, derved kand nyde.

9.

Naar nogen stridighed og klage kommer fra Rederne over deris Skippere formedelst nogle Vares forsømmelse eller forkommelse paa Reiserne eller i Hafner, undersleb og mishandling i indkiøb og Sal, unt forhold imod Matroserne, eller og fra Skipperne over deris Reedere formedelst urigtig og ubillig afregning, skal saadant herefter som tilforn for Dommeren af den første instantz efter Loven og andre Kongl. vedkommende forordninger afhandles, men om nogen formeener sig derved at vere paaskadiget, skal Sagen til videre oplysning Voris Commerce Collegio foredrages, der sammesteds med mueligste flid overveyes, og saa snart det nogen tid kand vere, dog uden bekostning (det stemplet papiir og en ringe skriver penge undtagen) dom deri afsiges, paa det crediten ved den prompte og gode Justitz kand erholdes, og ald vitleftighed forekommes, men dersom de klagende partier ikke paa den maade fuldkommen skulle vere fornøyet, skal det vere dennem tilladt for Voris Høyeste Ret at appellere.

14.

Naar og Voris Toldes indtegter med god føye og paa beqvemme maader kand formeeres, saa skal Commerce Col-

legium sin meening derover Voris Rente Cammer tilbørligen og troligen tilkiende give, saavel som alt andet, hvad efter dets eragtende til Voris interesse, Landets forbedring og ellers til Voris nytte og fordeel kand geraade, saa som Vi dette og alt andet meere dets videre fornuftige eftertenkende og overleggelse allernaadigst hiemstiller.

Givet etc. Hafniæ den 26 Januarii 1704.

12.

23 Marts 1708.

Kommerce-Kollegiet forenes med Politiet i Kjøbenhavn under «de Kommitterede ved Politien og Kommerciem.»*)

Instrux i Politi- og Kommerce-Kollegiets Hoved-Protokol Nr. 7 i Raadstue-Arkivet.

Wi Friderich den Fierde etc.

Gjøre hermed Vitterligt, at saasom Vi allernaadigst fornemme, hvorleedes at adskillige Sager for de af Os ved Politie-Væsenet allernaadigst tilforordnede og Vores Commerce Collegio indkommer, som skal være af lige beskaffenhed og have samme Connection, da paa det ald Vitløftighed og u-Orden kunde forekommes, som sig deraf kunde tildrage, og Vores Kiere og troe undersaatte Egentligen Kunde viide, til hvad stæd de sig skulle holde, naar de angaaende Politien og Commercieme enten havde noget at søge eller forebringe, saa ville Vi allernaadigst, at herefter nogle Vissze Personer, som hidindtil udi Politie Retten og Commerce Collegio haver været, sig saavel Politie Sagerne som Commerciernes fremtarv og Opkomst skal lade være anlegen. Til hvilken Ende Vores Kommitterede sig efterfølgende Instrux, efter den hos Dennem hidindtil til Vores

*) Denne Forening foranledigede, at Kommerce-Kollegiets Arkiv brændte tilligemed Raadhusets i Kjøbenhavns Ildebrand 1728. Dets tidligere Forhold ere derfor kun lidet oplyste.

tieniste og det Almindelige beste befunden Nidkierhed, sig
Allerunderdanigst skal holde efterrettelig.

Gived paa Vort Slott Kiøbenhavn d. 23 Martij Ao.
1708.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

(L. S.)

D. Wiibe.

13.

5 Januar 1731.

Politi- og Commerce-Kollegiet ophæves, og dets Forretninger over-
drages til Magistraten i Kjøbenhavn tilligemed En af de 32 Mænd.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Siette etc. Giøre alle vitterligt, at
som Vi af Erfarenheden haver fornummet, at Vores Elske-
lig Kiære Hr. Faders, Salig og Høylovlig Ihukommelse, ved
den i Forordningen af den 22 Octobris 1701*) foranstal-
tede Politie- og Commerce Collegii Indrettelse havde
gode og priselig Intention ey altid til Indbyggerne i
Vores Kongelig Residentz-Stad Kiøbenhavn deres Sik-
kerhed og en god Orden og Skiks Haandhævelse, saaledes
som vel skee burde, er bleven opnaaet, Og Vi derfor
Allernaadigst have resolveret at ophæve bemeldte Politie- og
Commerce-Collegium, og derimod Politiens Administration
Magistraten her i Staden, som samme tilforn har været
anbetroet, igien at overdrage, saa have Vi Allernaadigst
funden for got derom at anordne og befale saaledes som
følger:

Magistraten i Kiøbenhavn skal tilligemed en af de
32 Mænd, som af dennem selv dertil aarlig kand udnæv-

*) Forordningen af 22 Okt. 1701 om Politiens Administration
er her fejlagtig citeret istedenfor foranstaende Reskript Nr. 12.

nes, udi alle Ting Politie-Væsenet angaaende være i Politie- og Commerce-Collegii Sted og derudinden have samme Magt og Myndighed, som Politie- og Commerce-Collegium hidindtil haft haver, og skal de ligeledes være authoriserede i Sager Commerciens vedkommende at kiende og dømme paa den Maade, som Politie- og Commerce-Collegium derom hidindtil haver været anbefalet, da de udi alle dennem forekommende Sager dem efter Loven, ovenommeldte om Politie-Administration udgivne Forordning, saavel som andre Allernaadigst udgangne Forordninger, for saavidt de befindes herved ey at være forandrede, allerunderdanigst skulle rette og forholde.

Givet paa Vores Residence udi Kiøbenhavn den 5te Januarii Anno 1731.

Under Vor Kongel. Haand og Signet.

Christian R.

14.

30 December 1735.

Der oprettes et General-Landets-Økonomi- og Kommerce-Kollegium for Sager vedkommende Landvæsen, Handel og Manufacturer.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Siette etc. Giøre alle vitterligt, at eftersom Vi til Vores Rigers og Landes destomere Opkomst og Flor, og af særdelis Omsorg for Vores kiære og troe Undersaatters sande Beste og bestandige Velstand, Allernaadigst have for got befundet et General Landets Oeconomie- og Commerce-Collegium at beskikke, Altsaa er hermed Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at alle og eenhver, som noget til det almindelige Beste, være sig Land Væsenet, Manufacturer eller Commerciens vedkommende, haver at foredrage, sig dermed til bemeldte Vores Collegio adresserer, da eenhvers Andragende ikke alleeniste

skal tages i nøje Overvejende, men endog alle de, som noget Got og Nyttigt maatte vide at forebringe, allerunderdanigst kunde vente sig af Os i Kongelig Naade at vorde anseet, Ligesom ogsaa alt det, der til saadanne Forslage at befordre i nogen Maade kand være tienligt, med ald muelig Fliid skal vorde i agt taget. Thi byde og befale Vi hermed alle og eenhver, som denne Vores Forordning under Vores Kongel. Seigl tilskikket vorder, at de den paa behørige Steder til alles Efterretning strax lader læse og forkynde. Givet paa Vort Slot Friderichsberg den 30 Decembr. 1735.

Under vor Kongelig Haand og Seigl.

Christian R.

C. Kolonierne og Toldvæsenet.

15.

28 November 1754.

Kolonierne i Vestindien og paa Guineakysten henlægges under Rentekammeret.

Original i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

Vi approbere allernaadigst, at paa Vores Rente-Cammer indrettes et Contoir til de Forretninger, som vedkommer Vore Danske Eylande og Colonier udi America og Guinea, med hvis ellers dertil henhører

Christiansborg Slot den 28de November 1754.

Friderich R.

O. Thott. C. S. v. Plessen. M. Basballe.

A. Berner.

16.

7 Januar 1760.

Der oprettes et Vestindisk-Guineisk Rente- samt General-Told-Kammer-Kollegium.

Trykt Forordning.

Vi Friderich den Femte etc. Giøre alle vitterligt, at, som Vi, af den for det almindelige Bestes Befordring stedse bærende Høy-Kongelig Omhue, ikke saa snart kand have fornøyet Os og Vore kiære Undersaatter med Allernaadigst at føye den eene dertil hensigtende Foranstaltning, at Vi jo ønskede Os nye Anledning til den anden strax derpaa ydermeere at kunde i Værk sætte, uden at ansee enten paa Møye eller Bekostninger, naar det ikkun, næst den Allerhøyestes Velsignelse, geraader Vore Riger og Lande til Flor og Opkomst;

Saa, i Henseende, at de allerede udi adskillige Tilfælde gjorde nye Anlæg og Anordninger virkelig medføre u-lige fleere Forretninger end de ellers sædvanlige, i Særdeleshed ved Vores Rente-Cammer, hvor Arbeydet og detsuden Tiid efter anden mærkelig er bleven forøget; have Vi, til all muelig Lettelse derudi, saavelsom og til Forretningerne og de oprettende Ting i sig selv paa alle Sider desto snarere at see befordrede, Allernaadigst funden for got, de under bemelte Vores Rente-Cammer hidintil paa nogen Tiid henhørte Americanske- og Guinæiske Sager, tilligemed Told-Væsenet i Almindelighed, derfra ordentlig og aldeles at separere, saaledes som det Os af den dets angaaende Allernaadigst beskikkede Commission allerunderdanigst er bleven forestilt beqvemmeligst at være, og derimod et andet samlet Collegium, det Westindiske og Guinæiske Rente- samt General-Told-Cammer kaldet, ligeledes her udi Vores Kongelig Residentz-Stad Kiøbenhavn og for nærværende Tiid i samme Bygning som det andet, Allernaadigst at oprette.

Til hvilken Ende Vi og dette Collegio, som skal tage sin Begyndelse næstkommende Medio Februarii og bestaae af 2de Deputerede og 3de Committerede, Allernaadigst have anbetroet paa Vore Vegne og udi Vores Høye Navn med all dertil erforderlig Pouvoir, i Følge af dets Instruction, at dirigere ey alleene alle de Ting, som Vore Americanske Eylande St. Croix, St. Thomas og St. Jean, tilligemed Fortet Christiansborg i Guinea, til sammes Opkomst og Vore Kongelige Rettigheders i Agttagelse kand vedkomme, hvorunder Vore Plantagier der i Landene og Vores Sukker-Raffinaderie her i Staden er begreben, Men endog derforuden alt det, som Vore Told-, Consumption- og Licent-Intrader i Almindelighed, tilligemed de derfor aflæggende Regnskaber er angaaende, saavel for dem her i Vores Kongel. Residentz-Stad Kiøbenhavn, som for Øresunds-, Nyeborg- og Fridericiæ- Strøm-Tolde, Øxen- og Heste-Tolden, og alle øvrige udi de Danske, Norske og Tydske Provincier værende Told-Steder; Ligesom og alle Forestillinger, Forordninger, Rescripter, Resolutioner, Indtægts- og Udgifts-Ordres, Contracter, Told- og Contra-Bøger, Notater, Quitancer, Bestallinger af det Slags, som ellers fra Vores Rente-Cammer til Vores Betiente i Westindien og paa Guinea eller ved det almindelig Told-Væsen var at udgive, samt Passer, der ere tilladte at udgives paa Farten til og fra bemelte Colonier, Forbuder paa visse Vahres Ind- og Udførsel at give eller hæve, saavel som og andre Foranstaltninger, der egentlig enten angaaer Vore omrørte Colonier eller er det almindelige Told-Væsen vedkommende, blive efterdags alleene fra samme Westindiske og Guinæiske Rente- samt General-Told-Cammer expederede, omendskiønt Revenuerne i sig selv fremdeeles skal erlægges udi de sædvanlige Casser, og de formelige Assignationer herefter som tilforn ved Rente-Cammeret af Vore Deputerede for Financerne udstædes.

Fornævnte Vores Westindiske og Guinæiske Rente- samt General-Told-Cammer skal og for de derunder sorterende Oppebørsels-Betiente samt Told-, Consumption, -Accise- og Confiscations-Sager have samme Jurisdiction som Rente-Cammeret dets angaaende havde; Og altsaa der eengang om Ugen at holdes Cammer-Ret, bestaaende af 7 Assessorer, nemlig dets egne 5 Membris tilligemed den Anden og Tredie Deputeret af Rente-Cammeret; Da for denne Cammer-Ret, hvis Domme og blive uden Appell, skal føres og paakiendes alle de udi forbemelte Tilfælde forefaldende Sager paa den Maade Loven, Cammer-Rets-Ordningen, Told-Ordonancen og andre derom Allernaadigst gjorde Anordninger tilsige; Hvorfor Vores Cammer-Advocat og herefter tillige skulle staae under dette Westindiske og Guinæiske Rente- samt General-Told-Cammer, for saavidt hans Tieneste som Cammer-Advocat udi et eller andet til Vores Interesse, angaaende de derunder henhørende Forretninger og Processer, maaatte behøves.

.....

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongel. Residentz-Stad Kiøbenhavn, den 7de Januarii Ao. 1760.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

.....

17.

25 Marts 1760.

Sager vedkommende Konsumptionsvæsen, Familie- og Folkeskatten, samt Kopulationspenge henlægges under Vestindisk-Guineisk Rente- samt General Told-Kammer-Kollegium.

Trykt Forordning.

Vi Friderich den Femte etc. Giøre alle vitterligt: At ligesom Vores under 7de Januarii næstafvigte, angaaende

.....

det Westindiske og Guineiske Rente- samt General-Told-Cammers Opretning Allernaadigst udgivne Forordning indeholder, at tilligemed det øvrige deri anførte skulle endog under samme Vort Rente-Cammer sortere alt hvad Vore Told-, Consumption- og Licent-Intrader i Almindelighed angik; Ville Vi og Allernaadigst, at derunder ikke alleene den af Kiøb-Stæderne, men endog den af Amterne udi begge Vore Riger Danmark og Norge, i allerunderdanigst Følge af Forordningerne de Datis 24de Januarii 1682 og 31te Decembr. 1700 svarende Consumption, Familie- og Folke-Skat samt Copulations-Penge skal være forstanden

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelig Residentz-Stad Kiøbenhavn den 25de Martii Anno 1760.

Under Vores Kongelig Haand og Seigl.

Friderich R.

18.

15 Februar 1768.

General-Landets-Økonomi- og Kommerce-Kollegium og Vestindisk-Guineisk Rente- samt General-Told-Kammer-Kollegium forenes til et General-Told-Kammer- og Kommerce-Kollegium, idet samtidig Sagerne vedkommende Landets indre Økonomi, Ferskvandsfiskeri og Kvægsyge henlægges herfra under Rentekammeret.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Syvende etc. Giøre alle vitterligt: at da Vi af bevægende Aarsager og i Betragtning af den nøye Relation og Sammenhæng, der er imellem de Forretninger, som angaaer Handelen og Navigationen samt Manufacturer og Fabriqver paa den eene, og Told, Consumption og Licent-Væsenet i Vore Riger og Lande paa den anden Side, allernaadigst have funden for got Vores General Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium med det Westindiske og Guineiske Rente- samt General Told-Cammer at foreene, og af begge Collegier eet, under

Navn af General Told-Cammer og Commerce-Collegium at oprette; Saa er hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at alle de, som i Henseende til Commerciem og Navigationen, Skibs-Byggeriet og salt Vands Fiskerierne, Manufacturer og Fabriquer, Handels, Kiøbmands og Kræmmer-, samt Søe- og Brand-Assecurance-Compagnier og Interessentskaber, og i Almindelighed alle de Sager og Expeditioner, Kongelige allernaadigste Octroyer, Privilegier og Benaadinger angaaende, af hvad Navn det være maatte, som til General Land-Oeconomie og Commerce-Collegium hidindtil have henhørt, eller derfra er bleven udfærdiget, og ikke vedkomme Landets indvortes Oeconomie, noget have at andrage eller foreslaae, sig derom til forberørte Collegium, dog saavidt det angaaer Commerce- og Fabrique Sager under Adresse og Opskrift: Til General Commerce-Collegium, have at henholde, eftersom Vi allernaadigst ville, at alle sidstbemeldte Sager udi visse dertil anordnede Sessioner i Overværelse af samtlige nu værende Lemmer udi forrige General Land-Oeconomie og Commerce-Collegio skulle foretages, men alle andre ovenanførte Sager, saavelsom de, der angaaer Tolden og Consumptionen i begge Vore Riger Danmark og Norge, item Vore Westindiske Eylande og Handelen paa Guinea etc., alt i Følge Forordningerne af 27 Januarii og 25 Martii 1760 deres nærmere Indhold, skulle i General Told-Cammer Collegii jævnlige Sessioner afhandles, og samtlige Sager i de Tilfælde, som udfordre Vores speciale allernaadigste Resolution, Os paa sædvanlige Maade allerunderdanigst foredrages. Udi øvrigt ville Vi allernaadigst, at hvad som egentlig angaaer Landets indvortes Oeconomie, fersk Vands Fiskerie, Gryn-Møllers Anleggelse og de derpaa udfærdigende Privilegier, saavelsom de angaaende Qvæg-Sygen paa Landet giørende Foranstaltninger, endskjønt samme forhen til General Land-Oeconomie og

Commerce-Collegium kand have været henlagt, herefter til Vores Rente-Cammer skal henhøre, for der at overveyes og besørages, dog at Passer paa Qvægets Transport fra en Province til en anden, i Henseende til de Præcautioner, som ved Told-Stæderne, naar slig Transport skeer, bør iagttages, fremdeeles af Vores General Told-Cammer forlanges, og derfra udstædes.

Givet paa Vort Slot Christiansborg i Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn den 15 Februar. 1768.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Christian.

D. Offenlige Bygninger.

19.

28 September 1705.

Tilsynet med de kongelige Bygninger (jevnfør Instruktion af 8 November 1660, §12, Nr. 2 ovenfor) bestemmes nærmere i Instruktionen for de Deputerede for Finantserne.

Original i Kammer-Kollegiets Samling af Instruktioner.

Vii Friderich den Fierde etc.

15.

De Deputerede ved Vores financer skulle og examinere og undersøge alle civile Bygningers Contracter, som af Voris General Bygmester bliver indgiven, det være sig enten reparationer eller ny Bygninger, hvorledis de til vores interesse og fordeel paa beste maade kunde være at begynde eller at entreprenere, og haver de, naar de samtligen altsammen vel haver overveyet, Os deris betenkende med Contracterne til videre Voris allernaadigste approbation allerunderdanigst at overlevere, at Vi ved hver Aars begyndelsze forud kunde vide hvad samme Aar skal bygges, og hvad hver slags arbeid egentlig kand koste. Naar saa eengang saadanne Contracter ere sluttede og af Os approberede, skal de udj Contracterue Specificerede penge, efter terminernis accord rigtigten af Kam-

meret betales, og slige Udgifter Os ey videre til underskrivning indleveris; thi det som eengang er bleven resolveret og befalet, altid kand betales, eftersom det er fortinget og bevilget; dog skal Vores Deputerede ved financerne til Os selv hver Maanet under deris hænder Specialiter indlevere Indtægterne og Udgifterne ligesom de udj Bogholderens Bog ere indførte.

.....
 Givet paa Vort Slot Friderichsberg dend 28 Septembris Anno 1705.

Under vor Kongelig Haand og Signet.
 Friderich R.

 D. Wibe.

Instruction for de Deputerede ved financerne.

20.

10 Marts 1731.

Der nedsættes en Kommission over de publike Bygningers Opførelse (efter Kjøbenhavns Ildebrand 1728).

Original ved Bygningskommissionens Sager.

Christian den Siette etc.

Vor Gunst tilforn. Det er Vores allernaadigste villie og Befaling, at alle publike Bygninger det snarest mueligt skulle settes udi fuldkommen stand, og til den ende have Vi allernaadigst for got befunden at beskikke Eder, samt tvende af Collegio Consistoriali (som samme Collegium selv haver at udnævne) til at have inspectio- nen derover, og ville Vi allernaadigst, at I strax tilsammen træder og med hinanden overveyer, hvor mange af saadanne Bygninger endnu i dette Aar kunde blive fær- dige, saa og derom Eders betænkende til Vores Geheime Conseil u-opholdelig indberetter, og paa det ingen ophold eller hinder i nogen Maade derudinden kand skee, saa

give Vi Eder hermed allernaadigst fuldkommen Magt og Myndighed til at betinge, forskrive og foranstalte alt hvis til bemelte Bygningers fuldfærdigelse fornøden maatte eragtes, saa og at slutte Contracter med vedkommende, være sig Kiøbmænd eller Haandverks-Folk, baade hvad Materialiernes indkiøb saa og Arbeidslønnen angaar, da Eder paa Eders requisition de dertil fornødne Summer af Vores Conseil strax paa Brandstyr Cassen skulle blive assignerte og anviste. Viidere tillade Vi Eder allernaadigst at antage een eller tvende Betientere, hvilke I selv finde at være habileste til at gaa Eder til Haande med skriven, udregning, opmaalinger, Afritzninger og deslige, og skulle de for saadan Betiening nyde een Aarlig vis Løn af bemelte Brandstyr Cassen; dog haver I om alt dette Eders Forslag og betænkende til Vores Geheime Conseil først at indstille og derpaa Deris approbation at forvente. Hvad ellers de Bygninger angaar, som ikke er noget Haab om i dette Aar at kunde blive færdige, da haver I strax at gjøre all fornøden anstalt til de behøvende Materialiers anskaffelse, paa det udi nestkommende Foraar dermed betids kunde begyndes; Og dersom I finder fornøden, at Magistraten i adskillige Vores Kiøbstæder skulle komme Eder til hielp i een eller anden tilfælde, da have I de behøvende ordres af Vores Geheime Conseil at requirere. Dermed skeer Vor Villie. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vores Residence udi Kiøbenhavn den 10 Martii Anno 1731.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Christian R.

P. Neve.

Til

Biskop Hr. Christen Worm, Stadshaupmand Michael Fieldsted, Assessor Envold Falsen og Cancellie Raad Jochum Friderich Ramus.

21.

25 April 1742.

Instruktion for den under 14 Februar 1742 nedsatte Bygningskommission for alle kongelige Bygninger (undtagen Christiansborg Slot).

Fidemeret Gjenpart ved Bygnings-Kommissionens Sager.

Instruction

hvorefter

Vii Christian den Siette osv.

Allernaadigst ville, at dend ved Voris ordre af 14de Februarj nestafvigt*) anordnede Bygnings Commission, over samtlige Vore forhen under Brigadier Haüssers havde General Byg-Mester-Tieneste værende Slotter og bygninger (Christiansborg Slott, samt alle dertil hørende Bygninger, saa vit nye Bygnings Sager og Forandringer betreffen, alleene undtagen) sig indtil Videre Allerunderdanigst skulle rette og forholde.

1.

Alle Vore udi Danmark samt i Førstendømmene og Grevskaberne tilhørende Bygninger, (Vores Kongel. Residentz Christiansborg Slotts og alle dertil hørende Bygningers nye Bygnings Sager og Forandringer alleene undtagen), item Vore Tøy- Proviand- og Korn-Huusze, skal efter dags under denne Commission, i steden for hidintil under General Bygmester-Chargen henhøre; hvorfore Commissionen og skulle tilskickes alt hvad derom ved Krigs Cancelliet, Rente-Cammeret, samt ved det Slesvig-Holsteenske Kammer**) maatte forekomme, siden det som tilforn i saa maader har været Brigadier Haüsser som General Bygmester vedkommende, bør efterdags, indtil Vii anderledes tilsigendes vorder, af Commissionen som til

*) Denne Ordre findes ikke blandt Kommissionens Sager i Kongerigets Arkiv.

**) Dette Kammer, hvis Sæde var paa Gottorp, bestod fra 1735 til 1747 og stod under Rentekammeret.

dend Ende een gang om Ugen eller saa ofte det behøves skal holdes, Allerunderdanigst forrettes.

3.

Hvad de 2de Hoff-Bygmesteres Departements fra nærværende Tiid angaar; Da, som Oberst Lieutenant Egtvedt Allernaadigst er op draget Vores Kongel. Residentz Slots Bygning videre at fuldføre, . . . Saa er hermed Voris Allernaadigste Villie og Befaling, at for nærværende Tiid, og indtil det med Voris Residentz Slots Bygning er kommen til Endskab, . . . skal bemelte Voris Oberst-Lieutenant Egtvedt tilligemed meerbemelte Vores Residentz- Slott, endog have under Opsigt de øvrige vore i Kiøbenhavn værende Slotter og Bygninger, samt det i Nærværelsen befindende Friderichsberg Slott, og de Vores Gaard Bregntved tilhørende Bygninger. Saa skal og under Hands Departement henhøre:

1. Nøylernes Foranstaltning til Løngangen og Kirke-Stoelene paa dend Allernaadigst anordnede Maade af Hannem at besørges.
2. Civil Etatens Material-Gaard og der værende Material Kudske, Heste og Vogne.
3. Dend fornøden Opsigt over Modell-Kammeret. . . .
4. Direction over Fontaine- og Vand-Mester- eller Vand-Kikkerne, saa vit de Vand-Render angaar, der paa Voris Bekostning ved lige holdes.

Men Voris Oberst-Lieutenant de Thurah skal have under sit Departement alle vore andre, saa vel i Sædland, Laaland og Falster, som og i Fyen og Jydland beliggende Slotter og Bygninger. Saa og der foruden:

1. Dend Direction og Forretning, som General Bygmesteren ellers har maattet have udi een eller anden Commission her i Staden, angaaende Haune- og Canalerne, Brand og Vand Væsenet, samt de Publi-

que Pladser, Boll-Verker, Canaler og Broer, item Gadernes Broelegning og Vandfald, saa vitt de Kongel. Slotters og Haufgers Fortouge Strækker sig, og ej under Commissariatet, Commandanten eller Fortifications Etaten henhører.

2. At Observere, samt Hof-Smedden det betyde, at ej nogen hoved- eller anden-Nøgl enten til Konge-Veyene eller til Dyrehaufgen maae giøres eller udleveres, uden det først i Commissionen er andraget, og Vores Allernaadigste ordre er indhendt.

4.

Dend udi Kiøbenhavn værende Stads Bygmesters Forretninger skal, som tilforn under General Bygmesteren, saa nu under denne Commission henhøre.

5.

. . . Og som ej noget Arbeide, uden det først udi Byg-Commissionen af Vore Hoff-Bygmestere og Bygmestere er meldet, og Commissionen derover igiennem Vedkommen- des Departement Voris Allernaadigste ordre eller approbation haver erhholdet, maae foretages,

Saa skal Commissionen forud sende ommelte Overslage og dertil hørende Teigninger, tilligemed deris Betsænkning derover, til det Departement, de sorterer under, nemlig de for Danmark til Vores Rente-Cammer og Vores Particulair-Cammer, saa vitt hver af disse Departement vedkommer, saa og derforuden til Rente-Cammeret de for Grevskaberne Oldenburg og Delmenhorst, men de for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, item Herrskabet Piineberg og Grevskabet Rantzau, til det Slesvig Holsteenske Kammer, For lige som sædvanligt, fra ermelte Stæder at blive Os Allerunderdanigst forestillet, og Commissionen der fra Voris Allernaadigste Resolution Communiceret.

.

9.

Uden Vores Oberst-Lieutnants Eigtwedts foregaaende Erklæring og Byg-Comissionens forevidende, samt Voris Allernaadigste Resolution, maae Vore Gartnere ikke heller foretage nogen betydelig Forandring med de dem anbefoede Haufger eller Bygninger, hvor over de og, naar paakræves, deris Inventarii Beskrivelze til Commissionen skulde indlevere.

.....
 Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vor Kongel. Residentz-Stad Kiøbenhavn den 25 Aprill 1742.

Under Vor Kongel. Haand og Seigl.

Christian R.

in fidem

G. Ziegler.

Instruction

for

Oberst Lieutenanterne og Hof-Bygmesterne Lauritz de Thurah og Nicolaus Eigtved, item Kammer-Raad Jacob Barchmann, samt Cassereren ved Voris particulier-Kammer Gabriel Linde og Bogholderen sammesteds Stephan Gottfried Hildermann

udi

dend Dennem Allernaadigst anbefalede Bygnings Commission.

E. Havnevæsen.

22.

21 Maj 1692.

Tilsynet med Kjøbenhavns Havn (Kanalerne) overdrages til en særlig Havnekommission.

Fidemeret Afskrift ved Kjøbenhavns Havneregnskab for Aaret 1692.

Christian dend Femte etc.

Wor Naade tilforn; Saasom for osz tijd efter anden

allerunderdanigst er bleven foredragen dend slette Tilstand, som eendeel Canaler og Bulvercker her udj Voris Kongel. Residentz Stad Kiøbenhaffven skal befindes udj, og Vi nu derfor allernaadigst for gaat har befunden, at der med bem^{te} Canalers Reenselsze og Bollverckers Reparation udj dette Jndevedende aar een Begyndelsze skal giøres, Saa er Voris Allernaadigste Villie og befaling, at I Strax retter Eders Lejlighed efter, Eder Directionen der over at Antage, og alting derved saaledis med hinanden overlegge og i Verk stille, som I det til Verkets fortsettelsze self best og nyttigst kand eragte. Og saasom Vi til de derved forefaldende udgifters afbetaling allernaadigst haver anbefalit Osz Elskelig Præsident, Borgemestere og Raad her udj Staden strax og imod tilbørlig qvitering til Dig Morten Nielsen og Dig Barthold Stue at fra sig levere de Canalerne her sammesteds tilhørende og hosz dennem befindende Midler, saavel de, som til Dato kand vere i Behold, som de, dertil hereffter kand indkomme, Saa haver J begge i saa maade forskreffne midler at Annamme og Jmodtage, og siden derefter rigtig Cassa ofver bem^{te} Verckis Jndtegter og udgifter holde; dog intet uden din Oluf Römer og din Claus Raskes Videnskab eller Attest deraf udgiffve, saasom Vi allernaadigst ville, at J forn^{te} Morten Nielsen og Barthold Stue skal tilforpligtet vere, aarligen til dem, som Vj dertil Allernaadigst anordne ville, derfor rigtig Reede og Regenskab at giøre. Dermed skeer Vor Villie. Befalendis Eder Gud. Skrevet paa Vort Slott Kiøbenhavn den 21 May Ao. 1692.

Under Vor Kongelig Haand og Zignet.

Christian.

M. Moth.

23.

16 September 1739.

Havnevæsenet overdrages til Greve F. Danneskjold-Samsøe som
Marine-Intendant.

Original ved General-Landets-Havne-Kommissions Sager.

Allernaadigste Resolution.

Som Vi Allernaadigst ville, at Du derhen skal see og drage Omsorg, at alleting Havne Væsenet vedkommende kunde bringes i bedre Orden, og Udhavnerne og Færgestæderne settes i bedre stand end de nu befindes, Saa vil Vi til den Ende ved Vores Danske og Tydske Cantzelie lade udfærdige Vores Allernaadigste Befaling til alle Vores Stifts-Amtmænd og Magistraterne udi Kiøbstæderne, at aldt det, der vedkommer Havnene og Havne Væsenet, dets jndretning og Drift, til Dig som Vores Intendant over Marinen skal adresseres, saa og at De udi alle de Efterretninger, Du dertil kunde behøve, skal være Dig beforderlig. Desligeste ville Vi og, at hvad ellers dette vedkommende udi Cantzlelierne og Commerce-Collegium maatte indløbe, til Dig skal vorde remitteret. Thi haver Du denne Vores Allernaadigste Villie Vores Cantzelier og Commerce Collegium at communicere, paa det De de derom behøvende Expeditioner kunde besørge.

Skreved paa Vort Slott Hirtzholm den 16 September 1739.

Christian R.

F. Danneskiold Samsøe.

24.

30 Marts 1742.

Marine-Intendanten bliver Medlem af Havnekommisionen, hvis Myn-
dighed samtidig udvides.

Original ved General Landets Havne Kommissions Sager.

Christian den Siette osv. Vor Synderlig Gunst tilforn! Som Vi Allernaadigst ville, at den af Os

anordnede Havne Commission efterdags skal bestaae af følgende Tilforordnede, nemlig: Dig Os Elskelig Greve af Danneskiold Samsøe som Intendent de Marine, Vores Holms Chef, Een af Vores Hof-Byg-Mestere, som Vi der-til ville lade beordre, Vores Politie-Mester, og tvende af de ved Holmen staaende Equipage Mestere, som herefter skal forrette Havne Mesters Tieneste; Hvorved Vi tillige paa Havne Commissionens allerunderdanigste Forestilling Allernaadigst have resolveret: At Havne Commissionen efterdags alleene skal være authoriseret til at holde over de Allernaadigst ergangne Forordninger, for saavit samme Havnene og Canalerne her i Staden betreffer; jligemaade at kiende og dømme udi alle de Sager, som angaaer Havnerne og Canalerne i Standholdelse, efter forbemelte derom tiid efter anden ergangne Forordninger, u-anseet at de, som sig i saamaade derimod forsee, kunde have andre Værne-Ting; Samt ved Stadens Under-Foged at lade exequere Commissionens Kiendelse, som alleeneste Vores og Høyeste Ræts appel skal være underkast. Vi have derhos Allernaadigst bevilget og tilladt, til at opagte Havnerne og Canalerne Gavn og Tary, at tvende af Holmens Equipage Mestere maa forsee een Havne Mesters Function, efter den af Havne Commissionen dennem derom givende Instrux; saaog at de, som først er melt, skal have Sæde i Commissionen, og af dens Cassa derfor nyde hver Aarlig 100 rdr. Vi have endviidere Allernaadigst accorderet, at Havne Commissionen, i stæden for Magistraten efterdags skal beskikke Havne Fogderne af dygtige Folk, som forhen have været ved Søe Væsnet, naar de kand have, eller af andre habile Persohnere, og give dennem Bestalling og Instrux om deres Forhold. Og have Vi Allernaadigst bevilget, at der stændig maa være Trende Havne Fogder, og eenhver Aarlig udi Løn tillægges 40 Rdr., samt denne deres Belønning, saavelsom de eenhver af de tvende Equi-

page Mestere tillagde 100 Rdr. Aarlig, indtil viidere tages af Havne Cassen. Saa have Vi Dig dette til allerunderdanigst Efterretning hermed Allernaadigst villet tilkiende give, og haver Du at beordre tvende af Equipage Mesterne til at forrette Havne Mester Tienesten, og tilliige at sidde udi Havne Commissionen. Dermed skeer Vor Villie, Befalendes Dig Gud. Skreved paa Vort Slot Christiansborg udi Vor Kongl. Residentz Stad Kiøbenhavn den 30de Martij 1742.

Christian R.

F. Danneskiold Samsøe.

Til

Grev Danneskiold Samsøe som Jntendent de Marine.

25.

4 Februar 1746.

Der nedsættes en General-Landets-Havne-Kommission.

Original ved Kommissionens Sager.

Christian den Siette osv.

Vor synderlig Gunst tilforn! Som Os allerunderdanigst er bleven foredraget den slette Tilstand, hvorudi en-deel Havne udi Vore Riger og Lande befindes, tilliige og fornummet, at alle over samme Havne indhentede Beretninger eenstemmig forklarer, at ingen Intrader eller Revenuer findes, hvoraf de kand hielpes og underholdes; Hvorfore Vi Allernaadigst have været betænkt paa, hvorledes Havnene udi begge Vore Riger, saavel som Fyrstendømmene, til Negocens og de Seilendes nytte, kunde istandsettes og ved lige holdes; Og finde Allernaadigst, at denne Vor Hensigt kunde best beforders ved at anordne en General Landets Havne-Commission, hvorunder alle Havne udi begge Rigerne, saa vel som udi Fyrstendømmene skulde sortere. Til den ende Vi allernaadigst have

udnævnt Dig Vores General Admiral Lieutenant, Os Elskelig Greve af Danneskiold Samsøe, som fremdeeles forbliver Directeur over Havnene, som Præses, og Eder Samtlige som Committerede udi denne General Landets Havne-Commission. Og er derfor Vores Allernaadigste Villie og Befaling, at I 1) fra alle Havne skal indhente de fornøden eragtende Efterretninger; 2) requirere og undersøge, hvad Revenüer Havnene hidindtil haft haver; 3) fastsette og allerunderdanigst foreslaae, hvad Revenüer der burde henlægges til Havnene; 4) indrette i hvert Rige en general-Havne-Cassa; 5) efter de indkomne og Eder tilstillende Teigninger og Efterretninger, skionne, hvilke Havne der først og fremmerst kand i stand settes; 6) saa og overveje, hvilke der nogenledes kand conserveres til en Hoved-Reparation; 7) regulere, hvorledes det af de dertil henlagde Intrader af den generale Cassa kand bestrides; 8) instruere Een i hvert Land eller Provints nødvendig constituerende Havnemester, hvorledes hand sig om Havnenes tilstand bør erkyndige, og med de foretagende Arbeider have Op- og Tilsyn, 9) giøre over alle Havnene general Overslag om deres Tilstand, Istandsettelse, den paagaaende Bekostning og den Tid dertil behøves; 10) ordinere Havne-Commissioner paa hvert Sted, hvor fornøden giøres, dem instruere, af dem fordre regnskab med videre. Øvrigens tiener til Eders allerunderdanigste Efterretning, at den her udi Vores Kongelige Residence-Stad anordnede Havne-Commission fremdeeles vedbliver; men naar derfra behøves at giøres nogen Forestilling, skal samme ved et Promemoria til Eder indsendes, og dernest tillige med alt hvad denne General Havne-Commission angaar, af Dig Vores General Admiral Lieutenant Os Elskelig Greve af Danneskiold Samsøe, som Ober Krigs Secretaire allerunderdanigst refereres, og ved Søe-Etatens Krigs-Cantzelie expederes; saa og, at Vi allernaadigst

ville bestille en beqvem Person som Secretaire ved denne Commission. Saa have Vi Eder forestaaende til allerunderdanist Efterlevelse hermed allernaadigst villet tilkiendegive. Dermed skeer Vor Villie. Befalendes Eder Gud! Skreved paa Vort Slot Christiansborg udi Vor Kongelig Residence Stad Kiøbenhavn den 4de Februarii 1746.

Christian R.

F. Dannekiold Samsøe.

Til General Admiral Lieutenant Greve af Dannekiold Samsøe.

“ *Admiral Rosenpalm.*

“ *Schoutbynacht Wodroff.*

“ *Etats Raad Adzlew.*

“ *Obriste Thurah.*

“ *Commandeur-Capt. Schumacher.*

“ *Capitaine Weggerslew.*

“ *Raadmand Nissen.*

26.

23 October 1747.

General-Landets-Havne-Kommission ophæves, og Handelshavnene henlægges atter under Rentekammeret.

Original ved Kommissionens Sager.

Friedrich den Femte osv.

Vor synderlig Gunst tilforn! Efter at Os allerunderdanigst er vorden refereret, hvad I angaaende den Eder under 4de Februarii 1746 allernaadigst anbefalede General Landets Hafne-Commission sidstafvigte 14de September allerunderdanigst have forestillet, have Vi, udi anledning deraf, allernaadigst for got befunden, at med Hafne Væsenet udi Vore Røger Danmark og Norge herefter skal forholdes paa samme Maade som det tilforn og førend bem^{te} General

Landets Havne-Commission blev oprettet, haver været, saa at de til Vores Orlogs Flode indrettede og til dets Brug henhørende Havne og Broer, fremdeelis som tilforn, forbliver under Vores Søs Etats disposition og af dets Fonds vedligeholdes; men andre Stæders Havne og Broer udj begge Riigerne (de udj Vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhavn undtagen) ligeleedes som tilforn under Stiftamtmandenes Tilsyfn, hvilke, hver udj sit Stift, nøye skal paaagte, at samme Havne og Broer, af de dertil henhørende Indkomster, tilbørlig vorder vedligeholdne; og naar til et eller andet Stæd at sætte i Stand herefter maatte behøves enten noget nyt eller prolongation paa saadanne til visse Stæder forhen til en Tiid allerede bevilgede Paalæg, da deres Forslage derom til Vores Rente-Cammer at indsende; saa og, at ligesom det allerede, angaaende Accisen (hvor samme af Magistraterne deels til Havnenes og Broernes vedligeholdelse oppebærges) ved Told-rullen er befalet, at derom Effterretning tillige med Copie af Regnskabet til bem^{te} Vores Rente-Cammer aarlig skal indleveres, saa skal og, angaaende alle til dette Brug henhørende Indkomster, være sig enten forbem^{te} nye Paalæg eller andet, paa samme Maade forholdes, at en Gienpart af de derover førende Regnskaber til Rente-Cammeret indskickes.

Og som bem^{te} General Landets Havne-Commission da herved cesserer; saa ville Vi allernaadigst, at alle de der indkomne Effterretninger, saavit Vores Søs-Etat angaar, til Admiralitets- og General Commissariats-Collegio, og hvad de andre Havne og Broer vedkommer, til Rente-Cammeret, med behørlige derover forfattede Designationer, skal afleveres.

.....

Hvorefter I Eder allerunderdanigst have at rette;

Dermed skeer Vor Villie, Befalendes Eder Gud. Skrevet
paa Vort Slot Jægersborg den 23 October 1747.

Under Vores Kongl. Hånd og Seigl.

Friderich R.

O. Thott. J. Adtzleu. M. Basballe.

P. Mule.

Rescript til

General-Landets Hafne-Commission.

F. Skov-, Jagt- og Landbovæsen.

27.

17 September 1706.

Expeditionen af Skovruller over Udvisningen i de kongelige Skove
overdrages atter til Rentekammeret (sml. Nr. 5).

Original i Rentekammerets Samling af Reskripter.

Friderich den Fierde osv.

V. S. G. T. F. Vi give eder hermed allernaadigst
tilkiende, at omendskiønt dend anordning, som Vi dend
24 Novembris Anno 1705 om expeditionerne fra Vores
Kongel. danske Cancelli haver giort, mælder, at Skov-
Rullers expedition til Udviisning i Vore Skove her i Vort
Rige Danmark, som i mange aar indtil in Aprili aar 1700
fra Vores Rente-Kammer var bleven udfærdiget, skulle
skee af bemelte Vores danske Cancelli, hvorfra dend og
siden dend tid i bemelte aar 1700 og hidindtil er fuldt,
Vi dog nu, ihenseende at Skovene er icke en ringe her-
lighed ved Vores Jordegods, hvis administration Vi Eder
allernaadigst haver betroet, allernaadigst haver for got be-
fundet, Eder bemelte Skov-Rullers expedition til Udviis-
ning i Vore Skove tillige med allernaadigst at anbefale,
alligevel ey noget derom i dend Eder allernaadigst givne

Instruction røres; thi er Vores allernaadigste villie og befaling, at I Eder forbemelte Skov-Udviisnings expedition strax antager og Os herefter til Vores underskrivelse allerunderdanigst forestiller hvad i saa maader bør at udfærdiges; til hvilken ende Vi Eder herhos tilskikker de Skov-Ruller, som til Udviisning for tilkommende Aar 1707 fra Ambterne i Vores Danske Cancellie allerede ere indkomne, tagendes ellers vel i agt, at ved saadanne expeditioner Vore Skove det meeste og beste mueligt er menageres. Dermed skeer Vor villie. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slott Kiøbenhavn dend 17 Septembris Ao. 1706.

Under vor Kongel. Haand og Signet.

Friderich R.

D. Wibe.

Til

De Deputerede ved de Kongel. Financer anlangende Skov-Rullernes expeditioner til Udviisning i Kongens Skove i Danmark herefter at antage sig, u-agtet derom intet røres udi dend dem allernaadigst meddeelte instrux.

28.

22 Maj 1741.

Alle Sager vedkommende Skove, Jagt og Vildbaner, som hidtil have dependeret af Overjægermester Chargen, henlægges under Rentekammeret.

Original i Overjægermester-Arkivet.

Christian den Siette osv.

V. S. B. t. Som Vi allernaadigst have fundet for Got,*) at

*) Kongelig Resolution gjennem Rentekammeret, dateret 10 Maj 1741.

Ober-Jægermester Chargen for det første skal blive ubesadt og de dertil henlagde Indkomster imidlertid til Vores Cassa indflyde saa er hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at Du herefter skal have tilsyfn med Vores Skove og beopagte Vores Vildtbane med alt hvis dertil henhører, saavel udj Sædlands Stift (Jægerspriis Gods alleene undtagen) som og paa Vort Land Falster, siden Vi allernaadigst have anbetroet Vores Rente-Cammer Directionen over alle Vore Skove og Viltbahner, dog saaledis, at Een hver Jægermester udj Det hannem anbetroede District skal under Cammerets Direction have Opsyfn med alt, hvis som af Skov- og Jagt-Væsenet dependerer: Saa haver Du Dig herefter i alle de Skovene, Jagten og Vildtbahnen vedkommende Sager, som hidindtil af Ober-Jægermester-Chargen haver dependeret, Directe til Rente-Cammeret at addressere; hvilcken Vores allernaadigste Foranstaltning Du og i det øfrige Kand bekientgiøre de udj Det Dig allernaadigst anbetroede District værende Skov- og Heide-Riidere, at De derefter Kand Viide sig udj alle forekommende tilfælde hos Dig at anmelde. Dermed skeer Vor Villie, befalendes Dig Gud. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udj Vores Kongl. Residence Stad Kiøbenhavn den 22 Maij Ao. 1741.

Under Vores Kongl. Haand og Seigl.

Christian R.

C. A. v. Berckentin. U. Bruun. J. Adtzleu.

P. Mule.

*Befaling til
Cammer-Herre og Hoff-Jægermester
Carl Christian von Gram.*

26 November 1757.

Der nedsættes en Kommission til at undersøge hvad der kan være til Landvæsenets Fremtarv og Nytte at befordre.*)

Original ved Landvæsens-Kontorets Sager, Design. VIII, B. 2, Nr. 1.

Friderich den Femte osv.

V. s. G. t.! Da Vores allernaadigste Villie og Øyemerke er, at see Landvæsenets Fremtarv og Nytte befordret, de derved forekommende Vanskeligheder hævede og de Midler i Verk satte, som kunde udfindes til at opnaae samme Vores allernaadigste Hensigt; Og Vi allernaadigst have fundet for got, at lade samme ved en Commission undersøge og overveye; Saa er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I med hinanden sammentræde og i en samlet Commission overlegge, hvilke de Vanskeligheder ere, som meest hindre Land-Væsenets Opkomst og i Standsettelse, hvorhen fornemmelig bør regnes den imellem adskillige Lods Eyere nu værende skadelige Fælligskab, som hindrer enhver af Dem fra, at bruge sig sin Jord og Eyendom ret til Nytte, samt søge at udfinde og foreslaae de Midler, hvorved disse Vanskeligheder kunde hæves, Lods Eyerne kunde settes ud af denne skadelige Fælligskab, og Landvæsenet i almindelighed bringes i bedre Velstand og Opkomst; Derfor haver I fornemmeligen i agt at tage og at overveye følgende Poster.

1) Hvorledes de nu paa de fleeste Steder værende Overdrifter kunde deeles saaledes, at enhver Bye, og enhver Lods-Eyere i Byen kunde viide hans andeel og have Frihed samme at indhegne.

2) Hvorledes der kunde settes Gierder eller kastes Grøfter imellem alle sammenstødende Byers Marker, paa

*) Ophævet 30 October 1767.

det enhver Bye kunde have sine Marker for sig selv og kunde dem lade indhegne.

3) Om ikke en Lods-Eyere, som i en fælleds Mark har sin for sig adskildte Jord, kunde tillades samme Jord at indhegne, imod at hand derfor kortede i den Græsning, hand maatte have i Fællig med de andre.

4) Hvorleedes der kunde spares noget af de mangfoldige Gierder, enten med at sette flere Hyrder og Vogtere eller paa anden fordeelagtig maade.

5) Hvorledes det kunde i Verk settes, at de fælleds Aaer bleve opreensede, og de fælleds Moeser og Moradser, ved derudi opkastede Grøfter, udtørrede, for derved at vinde meere og bedre Engebond og Aggerland.

6) Hvorledes Deelingen best kunde skee imellem de Lodseyere, blant hvilke En haver Grunden eller anden Brug af Græsning, Gierdsel-Hugst etc., men en anden derimod paa samme Sted har Skoven, Tørveskier med viidere, hvorved Skov-Opelskning gøres umuelig, og enhver hindres fra ret at benytte sig af det han eyer.

7) Om ey den skadelige Tobak-Røgen kunde indskrænkes, saavel i henseende til dens Indførsel fra fremmede Steder, som i henseende til dens dagligen meere og meere tiltagende Brug af gamle og unge paa Landet.

8) Hvorledes Landsbye-Gader, samt Veyene til Kirke, nærmeste Kiøbsted, Mølle og andre Steder, hvor daglig og nødvendig Kiørsel falder, kunde settes i Stand.

9) Hvorledes fælleds Jagten saaviit mueligt kunde være at indskrænke.

10) Hvorledes Fiskeriet i fælleds Søer kunde fastsettes, og ald Fælligskab i almindelighed, det meeste mueligt er, ophæves.

11) Hvorledes det Fattiges Væsen paa Landet kunde indrettes, og at hver Lods Eyere kunde underholde og forsyne sine Fattige.

12) Hvorledes det almindelige Strægods, som tilhører publike Stiftelser, kunde selges paa offentlig Auction, saa at Capitalen blev staaendes hos Kiøberen, som først prioriteret i hans øvrige faste Eyendomme og Jordegods; og om noget viidere, som til Landvæsenets Opkomst sigter, af Eder i Forslag kand bringes, og hvorom I Vores allernaadigste Resolution har at vente.

Hermed maa begyndes i Sielland, siden i Smaalandene, derefter i Fyen og Jylland, og endelig sluttes med Norge, om der skulle være noget at i agt tage, som hermed kunde komme overens, eller dertil have nogen Liighed.

Og, effterat I have indhented de behøvende Effterretninger fra vedkommende Persohner og Steder, og tilstrekkeligen overveyet alle Omstændigheder, have I til Os om alt foregaaende, og enhver Post i særdeleshed, at indgive Eders allerunderdanigste Betænkning og Forslag, saavel angaaende det, I ved enhver Post eragte nyttigt og tienligt, som om maaden, paa hvilken det kand settes i Verk, Og naar Vores allernaadigste Resolution derpaa er falden, at giøre de fornødne anstalter, at det bringes til virkelig Exsecution. Dermed skeer Vor Villie. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg i Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhafn den 26 Novembris Anno 1757.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

J. L. Holstein.

Til

Geheime Raad i geheime Conseill, Greve Holstein Ledreborg, med fleere, anlangende med hinanden at sammentræde, og i en samlet Commission at undersøge og overveye adskillige Poster, som sigter til Landvæsenets Frem-

tarv at befordre, og de derved forekommende Vanskeligheder at see hævede, og dereffter deres Betænkning og Forslag herom indgive.

30.

27 October 1767.

Der nedsættes en Kommission til at forbedre Landvæsenet og især
at lette Bondens Vilkaar.*)

Original ved Landvæsens-Kontorets Sager, Design. VIII, B. 2, Nr. 1.

Christian den Syvende etc.

Vor synderlig Bevaagenhed tilforn! Da Vi allernaadigst lade Os være angelegen, hvorledes Land Væsenet meere og meere kunde forbedres, og Bønderne i Deres Omstændigheder ophielpes; Saa er til den Ende hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I rette Eders Leilighed effter, i en Commission at sammentræde, for at undersøge og overveye alt det, som kand være tienligt til at forbedre og fremme Land-Væsenet i Vort Rige Danmark, og i sær for at lette, for saavidt mueligt, Bondens Vilkor; Hvoreffter I derom Eders allerunderdanigste Forestilling og Betænkende til Os have at indsende. . . . Dereffter I Eder allerunderdanigst have at rette. Befalendes Eder Gud! Skrevet paa Vort Slott Christiansborg, i Vores Kongelig Residentz-Stad Kiøbenhavn, den 27 Octobris Anno 1767.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Til

Kammerherre Baron Holger Rosenkrantz med fleere, anlæggende i en Commission at undersøge og overveye alt det, som kand være tienligt til at forbedre og fremme Land-Væsenet i Danmark og i sær for at lette, saa viit mueligt, Bondens Vilkor.

*) Kommissionen faaer under 23 Marts 1768 Navn af General-Land-Kommission.

30 Martis 1768.

Der oprettes et General-Landvæsens-Kollegium.

Original ved Landvæsenskontorets Sager, Design. VIII, B. 2, Nr. 1.

Da Wir, theils in Erwägung der wichtigen Geschäfte, welche der bisherigen General-Land-Commission anvertrauet worden, theils aber in Hinsicht, dasz selbige von niemand als Uns Selbst immediate abhängt, wie auch um ihren Befehlen den erforderlichen Nachdruck, und ihr selbst das nöthige Ansehen im Lande zu verschaffen, für gut gefunden haben, erwähnte General-Land-Commission in ein beständiges Collegium zu verwandeln, welches von nun an unter dem Namen von

General-Landwesens-Collegium

sich aller Prärogativen, Rechte und Vorrechte, ohne Ausnahme, zu erfreuen haben soll, die bereits denen übrigen Collegiis ertheilt worden, oder noch in der Folge der Zeit ertheilt werden mögten, Als hat das General-Landwesens-Collegium sich künftighin nach dieser Unsrer Verfügung, weshalben Wir bereits das Nöthige an die dänische Kanzelley rescribirt haben, pflichtschuldigster maaszen zu richten und zu verhalten.

Gegeben Christiansburg, den 30ten Martii 1768.

Cristianus.

An das General-Landwesens-Collegium.

24 April 1769.

General-Landvæsens-Kollegiets nærmere Indretning fastsættes.

Original ved Landvæsens-Kontorets Sager, Design. VIII, B. 2, Nr. 1.

Christian den Syvende etc.

Vor Synderlig Gunst tilforn! Som Vi allernaadigst have funden for got at anordne og befale, ligesom Vi

hermed befale og anordne, at Vores General Land-Væsens Collegium efterdags skal bestaae af Præsæs, Deputérede og Committerede, og at alle de af bemelte Collegii Lemmer indtil dem inclusive, som for nærværende Tiid ere Conferentz-Raader, skal være Deputérede derudi, og de øvrige Committerede; saa give Vi Eder saadant allernaadigst hermed tilkiende, saavel som ogsaa, at Vi tillige ville have bestemt samtlige derudi værende Lemmers Forretning paa efterskrevne Maade:

1. Præsæs, Deputérede og Committerede skal forsamles saa ofte Collegiets Forretninger det udkræver, eller Præsæs det finder nødvendigt.

2. Alle Collegiets Forestillinger til Os underskrives af Præsæs, Deputérede og Committerede, med mindre Præsæs og Deputérede af grundige Aarsager maatte finde sig foranlediget uden de Committeredes Concurrence at gjøre separat eller privat Forestilling.

3. Præsæs og Deputérede paraphere alleene alle Vore Resolutioner.

4. Alle Erklæringer med videre, som Collegium maatte forlange af Amtmændene eller andre, skal alleene underskrives af Præsæs og Deputérede.

5. Ligesaa skal Reglementet alleene parapheres af Præsæs og Deputérede.

6. Alle Assignationer paa Cassen udstedes alleene af Præsæs og Deputérede.

7. Skulde Præsæs og Deputérede finde fornøden, at levere en af de Committérede en eller anden Materie til at udarbejde, eller i samme henseende forlange Hans Skriftlige Betænkning, skal Hand dertil være villig og bereed.

8. De Committerede skulle have bestandig Sæde og Stemme og i almindelighed bievaae alle Beraadslagninger om de Sager, som skal foretages og afgjøres; Og

9. Secretererne skal alleene møde i Collegio for og medens de sammesteds referere.

Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette; Befalendes Eder Gud!

Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn den 24 Aprilis Anno 1769.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Til

Præsæs og Tilforordnede udi General-Land-Væsenets Collegio.

G. Vejvæsen.

33.

30 December 1763.

Kammerherre F. C. Rosenkrantz faaer Direktionen over den nye Indretning ved Vejene.*)

Original ved Vejkontorets Sager.

Friderich den Femte etc.

Vor Synderlig Bevaagenhed Tilforn! Saasom Vi allernaadigst have funden for got, at Du, foruden De Dig allernaadigst anfortroede Charger tillige paatager [Dig] Directionen over den nye Indretning, som Vi til almindelig Nytte, saavel for samtlige Vore Kiære og troe Undersaatter som fremmede Rejsende, Ville lade foretage, til Vejenes forbedring over alt udi Vore Riger og Lande, Saa er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at Du Dig denne saa højt fornødne og betydelige Sag med mueligste

*) Under 12 September 1766 afløses han af Generallieutenant Huth.

jver, og saa snart skee kand, forderligst antager, og til den ende angaaende de til saadan Indretnings befordring og dette Værks i stand settelse, tienlig eragtende Foranstaltninger med Vedkommende Vore Collegier haver at overlægge og Correspondere, hvorledes Du formeener, at samme best og beqvemmeligst kunde stilles i Værk, da Vi paa de i saa maade fra Dig indkommende Forestillinger og Forslag, effter befindende Omstændigheder, Ville lade Dig Vores nærmere allernaadigste resolution til allerunderdanigst Efterretning tilkiendegive. Befalendes Dig Gud. Skrevet paa Vort Slott Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn den 30te Decembris Anno 1763.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

O. Thott.

Til

Cammer Herre og Ober Krigs Secreterer Hr. Friderich Christian Rosenkrantz, at antage sig Directionen over Vejenes forbedring over alt i Hans Majestæts Riger og Lande.

34.

24 Marts 1764.

Der oprettes en særlig Vejkasse.

Original ved Vejkontorets Sager.

Friderich den Femte etc.

Vor synderlig Bevaagenhed tilforn! Saasom det nu stunder til den Tiid, paa hvilken der med det din direction anbetroede Veye Arbeide kand skee nogen begyndelse, saa har Vj herved til din Efterretning villet allernaadigst give dig tilkiende, hvorleedes Vj har funden for got til dette nye Veye Arbeide at bestemme eet aarlig

Fond af Tiuge Tusinde Rigsdaler siden første Januarij af indeværende Aar.

I det øvrige holder du dig Vores Forordninger og Rescripter og Anordninger, Veye Arbeidet angaaende, hvilke du hos vedkommende haver at requirere, efterretlige i alle Maader, og naar du skulde finde fornødent eller nyttigt til Arbeidets og Vores Hensigtes forfremmelse, derudj at udbede dig nogen Forandring, da haver du derom først med Vores Collegier og vedkommende Amtmænd at Correspondere, og dernæst derom enten Selv eller ved Vores Collegier efter Omstændighederne til Os at gjøre allerunderdanigst Forestilling. Der med skeer Vor Villie. Befalendes dig Gud. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udj Vores Kongel. Residentz Stad Kiøbenhavn den 24de Martij 1764.

Under Vor Kongel. Haand og Cabinet Seigl.

Friderich R.

A. G. Moltke.

Til

*Commerherre og Ober Krüigs Secretaire
Friderich Christian Rosenkrantz, Ridder.*

35.

22 April 1767.

Vejenes Bestyrelse henlægges under Rentekammeret.

Original i Rentekammerets tyske Resolutions Protokol.

Da Wir allergnädigst für gut befunden, die Direction über die neue Weg-Arbeit künftig Unserer Rentecammer aufzutragen und den Ingenieur Jean Marmillod wieder zum Ober-Weg-Inspector anzunehmen: So haben Wir Uns auf die von ihm vorläufig eingegebene Punkte

und Unserer Deputirten zu Unsern Finances geschehene
Vorstellung hiemit folgendergestalt erklähren wollen etc.

Christiansburg, den 22sten April 1767.

Christian R.

Reventlou. A. P. v. Bernstorff.

36.

15 December 1769.

Der nedsættes en Vejkommission for at anlægge den nye Vej
fra Kjøbenhavn til Roskilde.

Original ved Vejkontorets Sager.

Christian den Syvende osv.

Vor Synderlig Gunst Tilforn! Saasom Vi allernaadigst
have funden for got, at Lande-Veyen imellem Vores
Kongelig Residentz-Stad Kiøbenhavn og Vor Kiøbsted
Roeskilde skal forfærdiges og istandsettes effter den af
Os i Aaret 1766 approberede Plan, Saa er hermed Vores
allernaadigste Villie og Befaling, at I rette Eders Leylig-
hed effter, i en Commission at sammentræde, for at for-
anstalte det fornødne til bemeldte Landveys Forfærdigelse
og Istandsettelse, da Vi dertil allernaadigst have skiænket
84000 Rixdaler af de af de danske Lotterier indkommende
Penge, og af den til General Land-Væszens Collegio hen-
lagde Fond 8000 Rdr, begge deele i 4 Aar udi liige deele
aarligen at betale; Dereffter I Eder allerunderdanigst ha-
ver at rette; Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort
Slott Christiansborg i Vores Kongelig Residentz Stad
Kiøbenhavn d. 15 Decembris Ao. 1769.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Til

Geheime-Raad i Conseillet Hr. Johan Hartwig Ernst Greve
af Bernstorff med flere, anlangende i en Commission at

sammentræde, for at foranstalte det fornødne til Landevejen imellen Kiøbenhavn og Roeskilde, dens Forfærdigelse og Istandsettelse, effter den i Aaret 1766 allernaadigst approberede Plan.

H. Pensionsvæsen.

37.

19 Juli 1712.

En Del af Postrevenueerne skal udsættes til en Pensionskasse for afskedigede Betjente og deres Enker.

Trykt Fundats.

Vi Friderich den Fjerde etc. Giøre alle vitterligt, at eftersom saavel den Christen Kierlighed og Skyldighed udkræver at hielpe og rekke sin nødlidende Næste Haanden, som og den Pligt, hvortil enhver Regent sig haver forbunden, i at antage sig hans tro Undersaatters Nød og Trang og at giøre og udrette alting, saaviit mueligt, til deres Hielp og Redning, samt Lærdom og Underviisning udi den rette og sande Christen Troe og Religion, da have Vi, af Høj Kongel. og Faderlig Omsorg, og tillige med for at erkiende deres Tieneste, som i Krigs- og Freds-Tider have giort sig meriteret, imod deres efterladte fattige Enker og u-myndige Børn, allernaadigst funden for got en vis Foundation at oprette, hvor af fra den 11 September udi forgangen Aar 1711 endeel Enker samt Fader- og Moderløse u-myndige Børn kunde underholdes og her efter til ævig Tid ved Capitalens aarlig Tiltagelse en større Deel pleyes, ligeledes det, til Guds Ære og Hedningenes Omvendelse, i Ost-Indien for nogle Aar siden begyndte gode Verk altid kunde understyttes. Og som ovenskrevne Foundation er af en Christelig velmeent Intention og til den Høyestes Ære indrettet, saa ere Vi forsikrede, at den af Vores Kongel. Arve-Successorer udi Regieringen u-foranderlig vorder holdet, og at Vores tro Undersaatter bliver tilholden, den, som en dennem alvorlig

paalagt Befaling, at efterleve, ved hvilken Observance de sig Guds Velsignelse sikkerligen kand forvente; men skulle imod denne Disposition og Vores gode Intention, inden kort eller lang Tiid, giøres nogen Forandring, maa visse- ligen og uforbigængeligen Guds Straf forventes. Samme Foundation bestaar da i følgende Puncter:

1. Skulle alle Postens Indkomster i Vores Konge- Rige Danmark, Fyrstendommene og Grevskaberne, hvilke fra den 11 September udi forgangen Aar 1711 Os igien ere hiemfaldne, fra denne Tiid og til ævige Tider, naar tilforn Omkostningerne til Betienterne ved Post-Ambtet efter Reglementet ere fradragne, til forbemelte Foundation være lagte og perpetuerede, og det saaledes, at de til in- gen andre Udgifter, i hvad Navn de og have kunde, maa anvendes og bruges.

2. Forbenævnte Penge, hvilke rigtig ved Postme- sterne paa et hvert Stæd til denne Foundations Directeu- rer, hvorom herefter videre bliver meldet, skal betales, skulle i en Casse sammenlægges, hvoraf halv Parten aar- lig imod 5 pro Cento og nøyagtig Forsikring for Capital og Rente, paa Rente udsettes, og Capitalen saaledes Aar for Aar formeeres.

3. Som Vi nu udi forbenævnte Punct have meldet, hvorledes den aarlig Capital Aar for Aar ved de halve Indkomster af Postvæsenet formeres, . . . saa ville Vi nu om den anden halve Part af Post-Indkomsterne og Ren- terne, som af Capitalerne aarlig falder, allernaadigst dis- ponere, af hvilke aarlig tu tusinde Rigsdaler i Croner til det i Ost-Indien begyndte og til Hedningernes Omven- delse intenderende gode Verk skulle være lagt og per- petueret.

Den øvrige halve Deel skal, efter de tu tusinde Rigsdal- ers Fradragelse, fra den 11 Septembris i forgangen Aar aarlig uddeles og distribueres til gamle fast udlevede Be-

tiente, hvilke ellers icke deres Ophold kunde have, samt fattige nødlidende Enker og u-myndige Fader- og Moderløse Børn, hvis Mænd eller Forældre i Vores Civil eller Militair-Tieneste have været, og det uden Forskiæl, enten de ere Indfødde eller Fremmede, eller paa hvad Stæd de samme i Vore Konge-Riger, Fyrstendomme og Lande sig opholde, naar de ikkun sammesteds virkelig findes, og den Afdøde, indtil sin Død, i Vores Tieneste virkelig er bleven, og sig altid troligen og redligen har forholdet.

.....

7. Kand nu ikke deres Antal, som deres Pension af denne Foundation nyder, specificeres, efterdi de ved Capitalens Formeerelse og Renternes Tiltagelse ligeledes aarlig tiltager, men de, som sig hos Directeurerne angiver, skulle af dennem optegnes, paa det ved sig tildragende Dødsfald eller Capitals og Renters Formerelse, Os af Directeurerne, som kvartaliter skal skee, formlig og ved allerunderdanigst Memorial kand refereres og foredrages, hvor mange Vacancer, hvad de have havt, da de ere hendøde, hvo og hvor mange sig igien haver angiven, for at vorde indskreven, hvilke de Allernødtørftigste, med mere, ere, da Vi, efter Sagens Beskaffenhed, derpaa Vores allernaadigste Resolution ville give.

8. Directeurerne for denne Foundation skulle altiid være tu Geheime-Raader, den ene af Dansk, den anden af Tydsk Extraction.

.....

Givet udi Vor Kiøbstæd Itzehoe den 19 Julii Anno 1712.

Under Vor Kongel. Haand og Signet.

Friderich R.

Foundation

Angaaende det Kongel. Danske Postvæsens Indkomsters allernaadigste Henleggelse og Perpetuation til det i Ost-

Indien begyndte og til Hedningernes Omvendelse intendende gode Verk, saa og til gamle fast udlevede Betiente, samt fattige nødlidende Enker og u-myndige Fader- og Moder-løse Børn, hvis Mænd eller Forældre i Kongens Tieneste have gjort sig meriterede.

38.

15 Januar 1765.

Der oprettes en Fond ad usus publicos, tildels bestemt til Gratifikationer o. l.

Original i Rentekammerets tyske Resolutionsprotokol.

Wir ertheilen hiemit auch Unsere schriftliche Resolution, dasz von einkommenden auszerordentlichen Mulet- und Confiscations-Geldern, auch Abzugs-Geldern, nebst denjenigen Summen, welche gegen Erhaltung eines Caractere bezahlet werden, ein fond von Unserm Geheimer-Raht Reventlou errichtet werden und dasjenige Quantum der 1600 Rthr. Straf-Gelder, welche der hiesige Kaufmann Bargum nach Unserer Resolution vom 11ten Jun: a. p. zu entrichten gehabt, zu diesem fond geschencket, selbiger auch zu auszerordentlichen Gratificationen für Unsere meritirte Bediente und ad usus publicos bestimmet seyn, und Uns von gedachtem Unserm Geheimer-Raht jedesmål, wenn etwas davon zu verwenden, allerunterthänigste Vorstellung gethan werden möge.

Christiansburg, den 15 Januar 1765.

Friderich R.

Reventlou.

I. Finantstvæsen.

39.

2 December 1762.

Der oprettes en Over Direktion for den ved Forordningen af 23 September udskrevne Extraskat samt Statsgjældens Forrentning og Afbetaling.

Danske Kancellis Sjællandske Tegnelser.

Fr. 5^{tus}

V. S. G. T. Vi have ikke villet undlade herved at tilkiendegive Eder, hvorleedes Vi, af Lands Faderlig Omhue for Vore Rigers og Landes Velfærdt allernaadigst have besluttet alleene at anvende og bruge den under 23 Septembris h. a. udskrevne Extra-Skatt til at afbetale dermed Tiid efter anden de Capitaler, som Vi have fundet Os forarsaget at optage paa Rente, og at anvende paa Vores Land- og Søe-Etat til Vore Rigers og Landes Forsvar, saavelsom og for det første dermed at lade betale den af bemeldte Capitaler svarende aarlige Interesse. Som Vi nu for desto bedre at kunde opnaae forbemeldte Vores allernaadigste Intention, og paa det den publique Lands Credit saa meget meere maatte blive understyttet og vedliiigholdt, allernaadigst have for got befunden, til at administrere denne Extra-Skatt, at anordne en særdeeles Skatte- og Cassa-Ober Direction, og af besynderlig til Eder havende Tilliid at udnævne og beskikke Eder til Ober Directeurer for samme Skatt og Cassa, samt og at forsyne Eder med en udførlig Instruction, Saa udnævner og beskikke Vi Eder hermed allernaadigst til Ober-Directeurer for forbemeldte Skatt, og tilstiller Eder herved hosfølgende, af Os allernaadigst underskrevne Instruction til Eders allerunderdanigste Efterretning og Efterlevelse; Hvorhos det og er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I efter Instructionens Anviisning og Forskrift paatager Eder denne Skatts Ober Direction, og Eders Deliberationer derom straxen begynder,

og derefter paa beste Maade søge at opfylde Vores til Landets Velfærdt og den publique Credit hensigtende allernaadigste Intention, hvilken Vi Eder udi Instructionen med meere allernaadigst have tilkiendegivet. Dermed skeer Vor Villie. Befalendes etc.

Christiansborg den 2 Decembris 1762.

Geheime-Raad og Ober-Hoff-Marschall Hr. Adam Gottlob Moltke, Geheime-Raad og Stiftsbefalingsmand Hr. Holger Scheel, Geheime-Raad og Deputeret for Financerne Hr. Hans von Ahlefeldt, Kammerherre og Hoff-Marschal Hr. Christian Friderich Greve af Moltke; General-Commerce-Intendant Hr. Heinrich Carl von Schimmelmann, Baron af Lindenberg, angaaende at være Ober-Directeurer for den allernaadigst anordnede Extra-Skatt og Cassa.

40.

8 Marts 1768.

Overskattedirektionen faaer overdraget de Antvorskovske og Wordingborgske Godser.

Original Kabinettsordre i Rentekammerets danske Resolutionsprotokol.

Da Ich, zu Erreichung gewisser Absichten, für gut finde, Meine in den beyden Ämtern Antvortskov und Wordingborg belegene Domainen-Güter der Ober-Steuer-Direction für diejenige Summa zu überlassen, welche sie nach dem Falsterschen Verkaufs-Preis zu 72 $\frac{1}{2}$ Rthr. für jede Tonne Hartkorn an Geld betragen, nemlich:

die Antvortskovschen für 417600 Rthr.

und die Wordingborgschen für . . 355975 Rthr.

So wird das Kammer-Collegium sich von der Ober-Steuer-Direction eine Obligation für die Summa von 386782 $\frac{1}{2}$ Rthr., in gehöriger und legaler Form ausstellen und selbige jährlich mit vier von hundert, welche jederzeit zum

1ten May erlegt werden sollen, verzinsen lassen. Wohingegen aber das Kammer-Collegium so gleich das Erforderliche wegen Einstellung des öffentlichen Verkaufs zu besorgen und anbey dahin zu sehen hat, dasz besagte Güter der Ober-Steuer-Direction, auf nächstkünftigen May Tag, zu ihrer freyen und ungehinderten Disposition, wirklich tradiret und überliefert werden.

Christiansburg, den 8ten Martii, 1768.

Cristianus.

An das gesammte Kammer-Collegium.

41.

24 September 1768.

Der skal oprettes en særlig Fond i Over Skatte Direktionens Kasse, bestemt til uforudsete Statsudgifter (jevnfør No. 42).

Original i Assignations-Kontorets Samling af kongl. Resolutioner.

Wann Wir in Absicht Unseres Militair Etats eine fernerweitige Einrichtung getroffen und solche Unserem Generalitäts und Commissariats Collegio unterm heutigen Dato zur Befolgung bekannt gemacht, auch zur Unterhaltung Unserer Armée nach der Beylage Sub O jährlich die Summa von 1694351 Rthr. 6⁵/₆ ls. bestimmt und angewiesen haben, Alsz ist Unser allergnädigster Wille und Befehl, dasz Ihr an gedachtes Generalitäts und Commissariats Collegium sothane Summa jährlich, vom Anfange des 1769sten Jahres an, in besondern Terminen, desfalls Ihr Euch mit ermeldtem Collegio zu vereinbahren habt, unausgesetzt abführet und ausbezahlet. Weil aber solchergestalt von denen bis anhero zum Behuf Unseres Militair Etats ausgesetzt gewesenenen jährlichen 1900000 Rthlr., als wobey es sein unverändertes Bewenden hat, einiger Überschus verbleibt, so ist Unser fernerer ernstlicher Befehl, dasz Unsere Deputirte zu Unsern Finantien sothanan jährlichen Überschus, wenn zu förderst die in

Wartgeld und Pension stehende Officers, so viel vom Anfange künftigen Jahres übrig sind, nach dem von dem Generalitäts und Commissariats Collegio bey Euch einzugebenden genauen Verzeichnisse, davon bezahlet worden, an Unsere Schatz-Direction abliefern, allwo diese Gelder als ein Fonds angesehen werden sollen, daraus man bey vorfallenden Kriegs-Umständen der Armée zu statten kommen könne, sonder dem Lande nene Beschwerde zu verursachen. Wie Wir denn nicht weniger von Euch gewärtiget bleiben, dasz Ihr zu Verminderung der Anzahl derer annoch in Wartgeld und Pension stehenden Officers bestmögliche Sorge tragen, zu dem Ende bey vorfallenden Vacantien in Civil Bedienungen auf diejenigen Subjecta, die Ihr von selbigen dazu tüchtig erachtet, reflectiren und nach Befinden mit in Vorschlag bringen werdet, dergleichen Wir auch Unserm Generalitäts und Commissariats Collegio in Absicht der Vacantien bey der Armée anbefohlen haben, damit durch Einziehung der Wartgelder und Pensionen das Ersparnis bey dem, was zu Unserer Schatz-Direction obberegter maaszen abgegeben wird, je mehr und mehr zunehme. Und da Wir bey Unserm Militair Wesen auch veranstaltet haben, dasz der General-Stab, wozu anjetzo jährlich 57059 Rtr. 36 ls. ausbezahlet werden sollen, künftighin, nach Maszgabe der abgehenden Generals Personen bis auf 25500 Rtr. vermindert, nicht weniger die Stelle des General Lieutenants von Feignet bey dem Ingenieur Corps, wenn selbiger mit Tode abgeheth, statt der diesem ausgesetzten Gage und Pension von 2292 Rr. nur überhaupt mit 1800 Rr. salariret werden soll, so wird Unser Generalitäts und Commissariats Collegium Euch gleichfalls die Beschaffenheit der Umstände, wie solche sich ereigenen, bekannt zu machen haben, anch das bey einem oder dem andern dieser Fälle eingezogene Quantum von eingangs gedachter total

Summa zich kürzen laszen, welches fernere Ersparnis als dann ermeldtem Fonds bey Unserer Schatz-Direction gleichmäszig zufließet und von Euch dahin entrichtet wird. Wir verbleiben Euch im Übrigen mit Königl. Huld und Gnade zugethan.

Gegeben London den 24 Septembr. 1768.

Cristianus.

Unsern Deputirten zu Unsern Finantien.

42.

13 April 1769.

Et Skatkammer oprettes, til dermed at afholde uforudsete Udgifter (jevnfør Nr. 41).

Skatkammerets Korrespondanceprotokol.

Demnach Wir gleich bey dem Antritt Unserer Regierung Unsere erste Sorge seyn laszen, durch Vermehrung der zu Tilgung der Landes-Schulden ausgesetzten fonds den Abtrag derselben zu beschleunigen, des Endes auch verschiedene theils Unserm persönlichen und unmittelbaren Gebrauch gewidmete beträchtliche Baarschaften und Einkünfte, theils andere, diesem oder jenem Unserer Departements durch nutzbare Veranstaltungen gewonnene Zuflüsse Unserer Ober-Steuer-Casse nach und nach zugeeignet haben, und dann der dadurch zum Abtrag der Landes Schulden nunmehr erwachsene jährliche Betrag die Aussicht einer gänzlichen Tilgung derselben nicht mehr so weit entfernt, sondern Uns hoffen lässet selbige in nicht gar langen Jahren unter dem Segen und unter der gnädigen Verschonung des Allerhöchsten von verderblichen Land-Plagen würcklich machen zu können, — So erachten Wir in folge dessen, und um der Verlegenheit ähnlicher Schuld-Umstände und des mit denenselben verknüpften Einflusses auf den Wohlstand Unserer getreuen Unter-

thanen, so viel es eine menschliche Vorsicht gebühret, in künftigen Zeiten vorzubauen für nöthig, schon jetzt solche Maasreguln zu nehmen, dasz denen plötzlich entstehenden, nicht zu bestimmenden, gleichwohl in dem Lauf der Dinge und in einer gewissen Zeit-Folge unausbleiblichen Bedürfniszen ein beständiger fond, der in vorkommenden Fällen wenigstens vor der Hand in die Stelle eines neuen Credits und eines auszerordentlichen Beytrags treten könne, unwiederrufflich zugeeignet und aufbehalten werde. Hiezu haben Wir gleich jetzo die oberwehntermaszen seit Antritt Unserer Regierung der Ober-Steur-Casze bis jetzo aus dem Behalt und ordentlichen Einkommen Unserer Particuliere Casse theils an Baarschaften und Effecten und theils an jährlichen Einkünften zugetheilte Summen, wie auch alle andere dem aus Unsern Activis und der Kopf Steuer eigentlich bestehendem, zu Tilgung der Landes Schulden ursprünglich ausgesetztem fond nicht beykommende und der Steur-Casze bisher angediehene Zufüsse bestimmet, und wollen allergnädigst, dasz deren würcklicher Ertrag nach gänzlichem Abtrag der Landes-Schulden oder auch in Entstehung dringender Landes Bedürfnisze aus denen ordentlichen Einkünften der Steur-Casze in Unserer SchatzCammer wieder zurück gezahlet, indesz und bis dahin aber von jetztlaufendem Jahr angerechnet vorbesagter Unserer Schatz-Cammer jährlich mit vier proCt. verzinset werde.

Wir befehlen Euch demnach allergnädigst:

- a) die aus Unserer particulier-Casse baar erhobene 190_m R,
- b) eine von Uns ungefordert gelasene Schuldforderung an die Steur-Casze von 160_m Rthlr,
- c) den Ertrag der von Uns der Ober-Steur-Casze übertragenen fünf Hundert Banco-actien,
- d) eine eingelieferte Summe von 10000^r,

- e) ferner die aus der Veräuserung der Canonen-Gieserey zu Friderichswerck und der Gewehr-Fabrique zu Cronenburg der Ober-Steur-Casze zu flieszende Gelder, und endlich
- f) den jährlichen freyen Ertrag der Zölle zu Bergen und Drontheim, wie auch des Kupfer-Zolles an letzterem Ohrt, und zwar diesen nach Ablauf eines jeden Jahrs in computum zu bringen, über deren Geld-Summe gleich jetzt, über den künftigen Betrag der Zoll-Einkünfte aber nach geschlozener jeden Jahrs Abrechnung einer oder mehrere Versicherungs-Scheine zu 4 proCt. jährlicher Zinse, und zwar jene vom Anfange des jetztlaufenden Jahrs, diese aber vom Schlusz jeden Jahrs, in welchem die Einkünfte gefallen, zu bezahlen, Unserer Schatz-Cammer auszustellen, mit Zahlung der solchergestalt festgesetzten Zinse an Unsere Schatz-Cammer zu Anfange des von Gott zu erwartenden 1770 Jahrs den Anfang zu machen, und damit fortzufahren, bis die Rückzahlung des Haupt-Stuhls aus dem ursprünglichen fond der Steur-Casze entweder durch gänzliche Tilgung der Landes-Schulden geschehen könne oder vorher durch dringende Landes-Bedürfnisse als unumgänglich würclich beschaffet worden.

Geben etc. den 13 Aprill 1769.

An die Ober-Steur Direction.

43.

17 Maj 1769.

Reskript til Rentekammeret om Skatkammerets Oprettelse.

Original i Assignations-Kontorets Samling af kongl. Resolutioner.

Wir Christian der Siebente, etc.

Wohlgebohrner und Hoch Edle, Liebe Getreue! Euch sind die seit Anfang Unserer Regierung beydes zu Be-

schleunigung des Abtrags der Landes-Schulden, und zu einer verhältnismässigen Gleichstellung der ordentlichen Ausgaben des Staats mit deszen Einnahmen bey Unserer Ober-Steur- und Rente-Cammer-Casze vorgekehrte Anstalten und genomene Maaszreguln bekannt, um sowohl deren Bestand mehr und mehr in Sicherheit zu setzen, als auch denen Bedürfniszen des Staats in auszerordentlichen Fällen zu Hülffe zu kommen ohne entweder den Staat mit neuen Schulden oder Unsere getreue Unterthanen mit neuen Beyträgen gleich beschweren zu dürffen, haben Wir allergnädigst für nöthig erachtet eine Schatz-Cammer zu errichten und derselben eigene Fonds und unter denenselben die von dem bisherigen Fixo der 1900000 Rthl. Unsers Land-Etats jährlich durch Abgang dieser oder jener Pensionisten eingehende Summen unwiederrufflich zuzueignen.

Wir befehlen Euch demnach u. s. w.

Geben auf Unserer Königl. Residenz Christiansburg in Copenhagen den 17ten May 1769.

Christian.

Bernstorff.

Rescript

an die Deputirten zu den Financen.

II. 1770—73.

A. Hovedforandringer i Statens Administration, samt i Kollegiernes Forhold og Forretningsomraade.

44.

6 October 1770.

General-Told-Kammer- og Commerce-Kollegiet forenes med Rentekammeret.

Original Kabinetsordre i Rentekammerets Resolutions-Protokol.

Da Ich für gut gefunden das General-Zollkammer- und Commerz-Collegium wiederum mit der Rentekammer zu vereinigen, Als habe Ich Meiner Rentekammer solches hiedurch, zur Beobachtung des Weitern, anzeigen, und denen Deputirten zu Meinen Finanzen anbey befehlen wollen, so gleich in die Stelle derer abgegangenen zu treten, und deren Officia so lange gebührend zu besorgen und alles im Gange zu erhalten bis, durch die gänzliche Vereinigung dieser beyden Kammern, eingangs benanntes Collegium völlig aufgehoben und der Rentekammer incorporiret werden kann. Bis dahin aber bleibt alles Übrige auf dem vorigen Fusz, und der Geheime-Rath Schimmelmann wird auch künftighin, wann über Commerz-Sachen deliberirt wird, denen Sessionen als Deputirter beywohnen.

Gegeben, Hirschholm, den 6 October, 1770.

Christian.

A. Schumacher.

An die Rente-Kammer.

45.

10 November 1770.

Cirkulære om Sagernes Expedition i Kollegiernes og Kongens Kabinet.

Original i Rentekammerets Resolutions-Protokol.

Da Ich nunmehr, durch die aus Meinen verschiede-

nen Collegiis und Departements eingekommene Berichte, genau unterrichtet worden bin, wie es in Ansehung derer an Mich gelangenden Rapports und derer darauf erfolgenden Resolutions und Ausfertigungen gehalten wird, und Ich nicht nur die bey Meinem Generalitäts- und Commissariats-Collegio obwaltende Ordnung Meinen Absichten am gemäszesten zu seyn finde, sondern auch, mehrerer Ordnung wegen, allenthalben eine Gleichförmigkeit in dem Vortrage derer an Mich gelangenden Sachen eingeführt und beobachtet haben will; — Als befehle Ich hiedurch Meiner Rente-Kammer, künftighin, bey Abstattung der Rapports, sich nach dem zu ihrer Nachricht hiebey folgenden Schemate zu richten.

Damit aber auch die Sachen selbst nach reifer Überlegung entschieden werden mögen, als worzu die zum Referiren gewöhnliche Zeit nicht hinreichend ist; so will Ich ferner, dasz die Referenda hinführo allezeit bis zum nächsten Vorstellungs-Tage bey Mir liegen bleiben sollen, da Ich sie alsdenn dem Referenten, mit Meiner schriftlichen Resolution versehen, zurück geben werde, und in wichtigen Fällen, die keinen Verzug und Aufschub leiden, erlaube Ich, dasz die Expedienda, die Meiner Unterschrift bedürfen, denen Referendis sogleich im Entwurf angelegt werden dürfen.

Gegeben Fridrichsberg d. 10 Novembr. 1770.

Christian.

A. Schumacher.

An

Meine Rente-Kammer.

(Ligelydende til General-Told-Kammeret og General-Landvæsens-Kollegiet.)

46.

10 December 1770.

Sager vedkommende Summer indtil 100 Rdr. skulle expederes af
Kammeret uden kongelig Resolution.

Egenhændig Original i Rentekammerets Resolutions-Protokol.

1) Ich will, dasz in Zukunft alle Sachen, die nicht
über Hundert rthlr. betragen und den Verordnungen nach
richtig befunden, von der Rente Cammer ohne weitere
Vorfrage sollen ausgefertigt werden.

.....

D. 10 Decembr. 1770.

Chr.

47.

10 December 1770.

Det geheime Conseil ophæves.

Original i Assignations-Kontorets Samling af kongl. Resolutioner.

Da Ich für gut gefunden habe, das bisherige geheime
Etats-Conseil gänzlich aufzuheben und eingehen zu las-
zen, und

die Geheimen-Räthe Adam Gotlob Graf v. Moltke,

— — — Otto Graf v. Thott,

— — — Detlef Graf v. Reventlou,

— — — Friedrich Christian v. Rosenkrantz

aller ihrer Dienste in Gnaden zu entledigen, letzterm,
dem Geheimen-Rath Rosenkrantz, aber eine jährliche
Pension von drey tausend Reichsthaler beyzulegen, so
habe Ich Meiner Rente-Kammer solches, zu ihrer Wis-
zenschaft und Nachachtung, hiedurch bekandt machen
wollen.

Gegeben Friedrichsberg, d. 10ten Decembr. 1770.

Christian.

A. Schumacher.

An die Rente-Kammer.

27 December 1770.

Kongelig Akt, hvorved Geheime-Stats-Konseillet ophæves for bestandig: for at bevare den kongelige Souverænitet efter sin oprindelige Mening.

Original i Danske Kancellis Arkiv.

Vii Christian den Syvende osv.

Erklære og bekræfte hermed, at eftersom de Staten angaaende Foranstaltninger i en Souverain Regierings Form, ved Mængde af de derudi Deel tagende Personer af Høy Rang og den af dennem i Tidens Længde erhvervede Anseelse ikkun giøres meere besværlige og forvirrede, og deres Udførsel derved forsinkes, og da intet ligger Os meere paa Hiertet, end at det almindelige Beste med Iver beforders, til hvilken ende Vi ikke ville være enten opholdte eller forhindrede i at følge de Regler og føye de Foranstaltninger, som føre til dette Maal, Saa have Vi desformedelst funden for got det forhen værende Geheime Stats Conseil aldeles at ophæve og lade indgaae, hvorved Vores Øyemerke er at give Vores Regierings Form sin naturlige og væsentlige Reenhed, og samme derudi at vedligeholde, og skal bemelte Regierings Form i alle Stykker saaledes være og forblive, som den Vore Kongelige Forfædre Høylovlig Ihukommelse af Folket er overdragen, saa at der end ikke bør eller skal være nogen Skin tilovers, at Vi ville fravige den Meening og hensigt, udi hvilken Undersaatterne sig til Vore Forfædre have overgivet. Til Bekræftelse paa foranførte have Vi derover ladet forfatte Tvende ligelydende Acter, den ene i det Danske og den anden i det Tydske Sprog, som skal henlægges til Giemme og Bevaring, den eene udi det Danske og den anden udi det Tydske Cancellies Ar-

chiv. Givet paa Vort Slot Friderichsberg den 27de Decembris Anno 1770.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

Luxdorph. Hielmstjerne.

Kongelig Act

anlangende det Geheime Stats Conseils ophævelse.

49.

28 December 1770.

Der udnævnes en Konferents, bestaaende af sex af Statens højeste Embedsmænd, for at afgive sine Vota om visse forelagte Spørgsmaal.

Konferentsens Protokol i Finants-Kollegiets Arkiv.

An die Conferenz.

Mein lieber General-lieutenant v. Gähler, Mein lieber General-lieutenant Graf Rantzau zu Aschberg, Mein lieber Minister von den ausländischen Affairen Graf v. d. Osten, Mein lieber Schatzmeister Baron v. Schimmelmann, Mein lieber Deputirter von der Marine Graf v. Haxthausen, und Mein lieber Deputirter von der Rentekammer v. Scheel!

Ich trage ihnen hiedurch auf, sich, so oft es nöthig seyn wird, zu versammeln, um über die fragen, so Ich ihnen vorlegen werde, zu berathschlagen und Mir solche auf folgende Art zu beantworten:

Jeder von ihnen giebt sein Votum schriftlich, aus welchen nachhero der hiezu bestellte Secretaire (worzu Ich den Capitaine v. Gerstenberg ernannt habe) einen Extract, welcher das Wesentliche enthält, ausziehet, und zuletzt das Resultat, welches von der Versammlung entworfen wird, hinzufüget. Diese Extracte, das Resultat, und die Vota, werden Mir nachhero zugeschickt.

Zuerst werden sie folgende Fragen untersuchen und beantworten:

1. Wie hoch belaufen sich die sämmtlichen Einkünfte der beiden Königreiche, der Herzogthümer und übrigen Provinzen?
2. Wie grosz waren die Staatsschulden bey dem Antritt meiner Regierung, und wie grosz sind sie jetzt?
3. Wie hoch belaufen sich die jährlichen ordentlichen Ausgaben?
4. Welches sind die Hülfsmittel die Schulden zu bezahlen, und die nöthigen Ausgaben des Staats zu bestreiten?

Gegeben, Friedrichsberg, d. 28ten Decbr. 1770.

Christian.

unterzeichnet

A. Schumacher.

*Ordre an obenbenannte Personen
zur Haltung einer Conferenz.*

50.

7 Januar 1771.

Den Ret, der ved Ordre af 23 Februar 1768 er givet Kammer-Kollegium til at træffe visse Afgjørelser (se Nr. 7), indskrænkes.

Fidemeret Afskrift i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

D. 7de Januarii Ao. 1771.

Ihr. Königl. Maytt. haben das der Rente-Cammer allerunterth. Vorstellung, wegen der ohne weitere Vorfrage abzuthuenden Cammer-Sachen, angelegt gewesene Verzeichnis, den 7^{den} Januar 1771 mit dero allerhöchsten Bayschriften folgendermaszen zu versehen geruhet:

Verzeichniz

derjenigen Rente-Cammer- und Zoll-Sachen von geringer Erheblichkeit, die nach Sr Königl. Maytt a^o 1768 ertheil-

tem allergnädigsten Befehl, von der Zeit an dem Geheimen-Conseil zur Resolutions-Ertheilung vorgetragen wurden.

Königl^e Bey- (1.) Rente-Cammer-Sachen.
schriften.

a) wenn es nicht a) die Verhäurung der Pacht-Stücke über hundert auf gewisse Jahre, oder auf Lebzzeit. r. geht.

b) gleichfalls wie b) alle Reparations- und Bau-Pöste.
a.

c) die Strafen c) alle geringe Holtz- und Jagt-Ver-
müszen nach brechen, in welchen um Milderung
den Vorschrif- oder Nachgebung der Brüche ge-
ten eingetrie- behten wird.
ben, und die
zu hoch ange-
zetzten gemil-
dert werden.

d) musz vorge- d) alle Remissiones in den Pachtungen.
stellet werden.

e) wie c. e) die Nachgebung anderer Brüche.

f) dieses musz er- f) alle Nachstempelungs-Sachen.
kläret werden.

g) wie a & b. g) alle Strand- und Abschusz-Sachen-
und Erb-Anfall-Gerechtigkeiten von
mäzigem Belang.

h) musz vorge- h) wenn um Befreiung von der Leibeigenschaft oder om Frihed for at pleie Fødestauns-Ret bey den Königl. Güthern angehalten wird.
stellet werden.

- i) wie h. i) die Holtz-Sage-Mühlen in Norwegen betr. und überhaupt die Errichtung neuer Mühlen und anderer Werke in Königl. Landen.

(2.) Zoll-Sachen.

- a) musz wegbleiben. a) alle Remissiones und Dispensationes geringer Bedeutung, worüber in Absicht der Zol-Rolle, der ergangenen Urtheile in Zol- und Confiscations-Sachen, der Verordnungen wegen der Handlung auf America, der Consumptions Verordnungen und so weiter Königl. Resolution oder Genehmigung sonsten gebehten worden.
- b) acd.*) b) die Annehmung solcher Visiteurs und Personen, welche keine Bestallung vom Könige haben.
- c) ap.***) c) die zu Reparation der Zol-Häuser, Verfertigung benötigter Zol-Schilder und Stempel und dergleichen erforderliche kleine Ausgaben und benötigte Approbationes.
- d) ist ap. wenn es nicht über fünf hundert r. geht. d) die Approbationes über gehaltene Auctiones, Licitationes und so ferner.

In fidem

I. Hallensen.

*) d. e. accordirt.

**) d. e. approbirt.

51.

21 Januar 1771.

Kammer-Kollegium skal paa egen Haand afgjøre alle Stempelsager.

Original i Rentekammerets tyske Resolutionsprotokol.

Ihr Königl. Maytt. haben . . . sub dato Christiansburg den 21sten Januar 1771 allergnädigst resolviret:

Dasz die Rente-Cammer die Stempelungs-Sachen ohne Vorstellung abthun möge, zugleich aber auch darauf bedacht seyn müsze, dasz der Verordnung wegen des Stempel-Papiers in Zukunft mit mehrer Genauigkeit nachgelebet werde und zu dem Ende die Canzelleyen requiriren könne, bekannt zu machen, dasz hinführo auf kein Gesuch noch Supplique, so entweder an ein Collegium oder Ihr. Königl. Maytt^t directe gerichtet ist, reflectiret oder geantwortet werden solle, wo es nicht verordnungsmäszig auf Stempel-Papier geschrieben ist, als wozu ein Termin von 4 bis 6 Monaten, wovon es angehen soll, gesetzt werden könne. Rente-Cammer, den 23sten Januar 1771.

Scheel. O. G. Pauli.

52.

18 April 1771.

Skatkammeret ophæves.

Skatkammerets Deliberationsprotokol.

Zu folge Königl. allerhöchster Resolution vom heutigen dato sol Ihr Maytt. Höchstselbst von dem Schatz 50000 r. baar und Obligationes für 200000 r. eingehändigt, der Rente-Cammer das übrige von dem baaren Behalt und das Schreiben vom 2. Mart. wegen der ersparten Pensions Gelder, der Ober Direction aber die übrigen Obligationen und der Particulier-Cammer ihre Quitungen und Verschreibungen zurück gegeben werden. Den 18 April 1771.

29 Maj 1771.

Et Finants-Kollegium oprettes.

Original i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

Promemoria.

Det har allernaadigst behaget Hans Maytt. ved Befaling af Dags dato at beskikke et Finanz-Collegium og at gjøre en Forandring med Rente-Cammeret samt Told-Cammeret, og da Vi til Deputerede i bemelte Finanz-Collegio ere af Hs. Maytt. beskikkede, samt Os er paalagt at bestyre de Forretninger, der hidindtil haver været de Deputerede i begge Cammerne anbefalede; saa bliver sligt det Kongelige Rente-Cammer herved tilkiendegivet, med Tillæg, at de Committerede udi samme have at besørge alle currente Sager saaledes foretagne og afgiorde, som Hans May^{ts} Tieneste det udkræver, indtil Vi, efter at have opfyldt Hans May^{ts} Villie i Henseende til Forslaget om Rente-Cammerets Indrettelse, indfinde Os. Skulde imidlertid noget forefalde, hvorover til Hans Maytt. maatte uopholdelig giøres Forestilling, da bliver sligt Os at tilkiendegive, paa det Vi med Forestillingen kunde indgaae.

Kiøbenhavn den 29de May 1771.

U. G. Holstein. G. C. Oeder. Rothe. Struensee.

*Til**det Kongelige Rente-Cammer.*

3 Juni 1771.

Finants-Kollegiet faaer tillagt et Assignations- og et Landmaaler-Kontor.

Original i Finants-Kollegiets Resolutions-Protokol.

Extract

Allerunterthänigster fernern Vorstellungen des Finanz

Collegii an Seine Königliche Majestet unter dem 3ten Junii 1771 über folgende Punkte:

-
- 3) Dem Finanz Collegio ein Assignations-Contoir und ein Landmesser Contoir beyzufügen.

(Egenhändig Resolution:)

ap.

.....

Chr.

55.

⁴
3 Juni 1771.

Kommerce-Kollegium underordnetes Finants-Kollegium; det skal snarest muligt ophæves, og et Handelskammer af Byernes Deputerede oprettes.

Original i Finants-Kollegiets Resolutions-Protokol.

Extract

Allerunterthänigster fernern Vorstellungen des Finanz-Collegii an Seine Königliche Majestet unter dem 3ten Junii 1771 über folgende Punkte:

-
- 6) Den Vorschlag das Commerce Collegium in eine Deputation des Finance Collegii zu verwandeln allergnädigst zu genehmigen.

(Egenhändig Resolution:)

d. Leg Rath Sturtz soll ad interim Deputirter im Commerce Collegio seyn, dasselbe dem Finance Collegio unterworfen u. dahin gesehn werden dasz es sobald als möglich ganz aufgehoben u. auf den Fusz gesetzt werde dasz es bloz eine Versammlung von representanten ist d. v. allen commercirenden Städten bestellt u. auf ihre eigne Kosten unterhalten werden.

Chr.

1878. J. 48.

1878. J. 48.

56.

7
6 Juni 1771.

Forholdsregler til at forberede Kommerce-Kollegiets Ophævelse.

Original i Finants-Kollegiets Resolutions-Protokol.

Allerunterthänigste Vorstellung.

Da wir Ew. Königl. Maytt. Befehl zu Folge auf die Mittel gedacht haben, wie das Commerz-Collegium Allerhöchstdero Intention gemäsz am geschwindesten aufgehoben und in eine Commerciën-Conferenz verwandelt werden könne: so haben wir zu dieser Absicht am dienlichsten gefunden, dasz der Etats-Raht Classen, der 18 Jahre bey diesem Collegio als Secretair gestanden, dem Legations-Raht Sturz beygefüget werde. Wir ersuchen dahero Ew. Königl. Maytt. allerunterthänigst, uns allergnädigst anzuzeigen:

ob Ew. Königl. Maytt. nicht den Etats-Raht Classen zugleich mit dem Legations-Raht Sturz zum Deputirten in dem Commerz-Collegio ernennen wollen, um die Affaires dieses Collegii zu endigen.

Königl. Finanz-Collegium den 6ten Junii 1771.

U. G. Holstein. G. C. Oeder. Rothe. Struensee.

(Resolution:)

ap.

Chr.

1878, 2. 48.

57.

6 Juni 1771.

Rente- og General-Told-Kammeret ophæves, og der oprettes tre nye Kamre, et dansk, et norsk og et tydsk.

Trykt Kabinetsordre.

Da Jeg har fundet for Got at foretage en vis For-

andring i Finantz- og Cameral-Forretningernes Behandling i Mine Riger og Lande, saa har Jeg i denne Henseende gjort følgende Indretning:

først er af mig oprettet et Finantz-Collegium, som har den almindelige Bestyrelse af alle Finantz-Sager, samt derhos Tilsyfn med alle de Persohner, hvis Forretninger didhenhører;

for det andet, er det hidtil værende Rente- og General-Told-Cammer ophævet; hvorimod

for det tredie, trende adskilte Rente-Cammere ere af Mig oprettede, hvilke paaligger at besørge alle de Ting, der hidtil have været behandlede i formeldte Rente- og General-Told-Cammer, saa at

et af disse Rente-Cammere, under Navn af Dansk Cammer, forvalter Cameral-Væsenet i Kongeriget Danmark og Mine uden for Europa liggende Lande;

det andet Cammer, under Navn af Norsk Cammer, bestyrer alleene Cameral-Væsenet i Kongeriget Norge og Island;

det tredie Cammer, under Navn af Tydsk Cammer, har Cameral-Væsenet i Hertugdømmene Slesvig, Holsteen, og Grevskaberne Oldenborg og Delmenhorst.

Jeg befaler derfor, at Enhver fra nu af skal henvende sig til disse nye oprettede Cammere i alle de til Cameral-Væsenet henhørende Forretninger, og ellers rette sig efter hvad fra disse Cammere i ovenmelte Henscende maatte vorde befalet.

Christiansborg den 6te Junii Ao. 1771.

Christian.

Struensée.

12 Juni 1771.

Kammerretten skal indtil videre ikke mere holdes.*)

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Da mit den Iurisdictionen eine Veränderung gemacht wird, so wollen S^e Majestet der König, dasz das bisherige Kammer-Gericht bisz weiter nicht mehr gehalten werde.

Hirschholm den 12ten Junij 1771.

Auf allerhöchstem Befehl.

Struensee.

An

das *Finanz-Collegium*.

30 Juni 1771.

Finantskollegiet faaer fra Partikulærkassen (rettere: det ophævede Partikulærkammer, sml. Nr. 60) overdraget Øresundstolden og andre særlige kongelige Indtægter. Partikulærkassen skal derimod have en vis aarlig Indtægt af Zahlkammeret.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Das Finanz-Collegium soll alle die Einkünfte übernehmen, so bishero in die Particuliere-Cassa gefloszen und die ich als Landes Herr besitze, wohin gehört:

- 1) der Oeresunder-Zoll.
- 2) die Einkünfte aus der Kämnerrey der Stadt Altona.
- 3) der Norwegsche Marmor- und der Bornholmer Steinbruch.
- 4) die 25000 Rthlrs Pacht vom octroyirten Lotto.

*) Dens Jurisdiction gaaer over til den under 15 Juni s. A. oprettede Hof- og Stads-Ret. Senere henvises ved Forordningen af 17 Februar 1774 de tidligere Kammersager til Paakjendelse i første Instants ved Underretterne, med Appel til Højesteret.

- 5) die Lehn-Pflichts-Gelder.
- 6) die noch zu fordrende Gelder aus der africanischen Compagnie.

Die Verwaltung dieser Einkünfte soll unter die drey Kammern nach ihrer Lage vertheilt werden. Doch soll das Lotto von der Teutschen Kammer allein dependiren.

Der biszherige Buchhalter bey der Particuliere-Kammer Iusticé Raht Heinemann soll als Committirter mit seinem biszherigen Gehalt bey der dänischen Kammer angestellt werden.

Unter deszen soll die Finanz-Kammer das nöthige Geld zu meinen particulieren Ausgaben, bisz etwas gewisses dazu regulirt seyn wird, auf die Anweisung des Maitre des requettes Struensee, dem ich die generale Aufsicht dieser administration anvertrauet habe, an den Cassierer Etats-Rath Linde auszahlen.

Hirschholm den 30 Juny 1771.

Christian.

Struensee.

An das Finanz-Collegium.

60.

14 October 1771.

Udtrykkelig Meddelelse til Finantskollegiet om Partikulærkammerets Ophævelse og en Partikulærkasses Oprettelse under 30 Juni s. A. (Sml. Nr. 59).

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Es haben S^e Majestet der König unterm 30sten Junij h. a. die Particuliere-Kammer aufgehoben und die Ober-Aufsicht über die Particuliere-Cassa bey dem Cabinet ge-

legt: welches dem Finanz-Collegio in der Absicht nachrichtlich angezeigt wird, um in vorkommenden Fällen an daselbe sich addressiren zu können.

Hirschholm den 14 Oct. 1771.

Auf Befehl des Königs.

Struensee.

An

das Finanz-Collegium.

61.

2 Juli 1771.

Finantskollegiet meddeler det danske Kammer, at det, i Henhold til Kabinetsordre af 30 Juni s. A. (see Nr. 59), har at overtage Bestyrelsen af Øresundstolden og andre, mindre vigtige Forretninger.

Original i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

Sr Königl. Maytt. haben dem Finanz Collegio durch eine Cabinets-Ordre d. dato Hirschholm d. 30 Juny 1771 anbefohlen etc. (s. Nr. 59).

Diese allerhöchste Anordnung wird hiedurch der dänischen Kammer von Seiten des Finanz-Collegii bekannt gemacht; damit gedachte Kammer die Verwaltung des Oeresunder Zolls, des Bornholmer Steinbruchs, der Lehn-Pflichts Gelder und der noch zu fordernden Gelder aus der Afrikanischen Compagnie übernehme, und das nöthige desfalls den beykommenden Personen fördersamst anzeige.

Finanz Collegium d. 2 Julj 1771.

U. G. Holstein. Rothe. C. A. Struensee.

v. Hellfriedt.

An

die dänische Kammer.

7
4 Juli 1771.

En Kommerce-Deputation oprettes for at afgjøre Kollegiets ældre Sager og forberede en Kommerce-Konferents, bestaaende af Stædernes Deputerede.

Original i Finants-Kollegiets Resolutions-Protokol.

Extract

der allerunterthänigsten Vorstellungen des Finanz-Collegii und der Provincial-Kammern vom 4ten Julij 1771.

1) Von Seiten des Finanz-Collegii.

1) Betreffend die Verfassung der zu errichtenden Commerz-Conferenz.

1) Bisz zur völligen Einrichtung der Commerz-Conferenz selber wäre eine Commerz-Deputation anzuordnen.

2) Diese Deputation bestünde aus dem Etats-Rath Classen, dem Legations-Rath Sturz und zween Kaufleuten, nebst einem Secretair zur Expedition. Die Deputation hätte mit dem Finanz-Collegio und den Kammern zu correspondiren, die letztere aber alle öffentlichen Ausfertigungen zu besorgen.

3) Die Commerz-Deputation würde bey wirklicher Errichtung der Commerz-Conferenz aufhören; die Committirten des vorigen Commerz-Collegii aber so fort abgehen, von welchen eine Liste mit beygesetzten bisherigen Einkünften zur Königl. Entscheidung ihres künftigen Schicksals beygelegt wird.

4) Alle Kaufleute, Fabriquanten p.p. hätten sich künftig an das Finanz-Collegium und die Kammern zu wenden.

5) Der Fond von 30000 Rthlr zur Beförderung des Handels und der Fabriquen würde künftig von dem Finanz-Collegio verwaltet.

6) Die Commerz-Deputation hätte zuvörderst einen Plan zur Commerz Conferenz zu entwerfen, wobey zum Grunde gelegt werden könne:

- a) dasz in allen handelnden Städten aus denen Kaufleuten besondere Conferenzen zu errichten wären.
- b) Jede dieser Prövincial-Conferenzen hätte ihre Repraesentanten zu Cöppenhagen.
- c) Diese Repraesentanten machten mit einigen Königl. Bedienten die allgemeine Commerz-Conferenz aus; und
- d) diese Comerz-Conferenz hätte künftig die Correspondenz mit dem Finanz-Collegio, den Kammern und den Prövincial-Commerz-Conferenzen.

(Egenhändig Resolution:)

ad 5) d. fond geht in d. allgemeine Casse u. wenn ich zur Aufmunterung des Commerces etwas nöthig finde will ich es jedesmahl anweisen.

ad 6) es soll man einer v. meinen Bedienten darinn seyn, u. d. conference hat bloz sich zu berathschlagen u. ihre Vorschläge einzugeben bis dahin soll d. Deputation mit nichts als d. Berichtigung d. alten Sachen beschäftigen: das übrige aprob.

.....
Chr.

1878, 248

63.

6 Juli 1771.

Den kongelige Konferents af 28 December 1770 ophæves.

Konferentsens Protokol i Finants-Kollegiets Arkiv.

Nachdem ich das Resultat der Berathschlagungen der Conferenz durchgelesen und solches zu meiner Zufriedenheit abgefasst gefunden habe: so gebe ich derselben solches hiedurch zu erkennen, mit der Versicherung, dasz

ich jedes Mitglieds besonders dabey bewiesenen Eifer und Fleisz in Andenken haben werde.

Das dabey geführte Protocoll und die zum Verwahren nöthige Beylagen sollen in das Archiv meines Cabinets eingeliefert werden.*)

Hirschholm den 6 Jul. 1771.

Christian.

Struensee.

Allergnädigstes Rescript an die Conferenz.

64.

12 Juli 1771.

Brandassurance-Kontorerne henlægges under Kamrene.

Koncept ved Finants-Kollegiets Sager.

P. M.

Es wird der Dän. Kammer von Seiten des Fin. Coll. gemeldet, dasz das Dän. und Norweg. Br. Ass. Contoir von nun an unter der gemeinschaftl. Direction der Dän. und Norweg. Kammer stehen soll und dasz die genannten beiden Kammern die Sachen des beregten Br. Ass. Contoirs zu übernehmen haben.

Fin. Colleg. den 12ten Julij 1771.

An

die Dänische Kammer und Norweg. Kammer

und

auch mutatis mutandis an die Deutsche Kammer.

*) Forandret ved følgende Kabinettsordre (indført i samme Protokoll):

Sr. Mayestät der König haben resolvirt, dasz die Papiere der Conferenz dem Finanz-Collegio abgeliefert werden sollen.

Hirschholm den 16 Aug. 1771.

Auf Befehl des Königes.

Struensee.

15 Juli 1771.

Meddelelse til Finants-Kollegiet om at Struensee under 14 Juli er udnævnt til Geheime-Kabinetts-Minister og bemyndiget til at udstede Kabinettsordrer i Kongens Navn.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinettsordrer.

Da ich unter dem gestrigen Dato den Maitre des requêtes Struensee zugleich zu meinem Geheimen Cabinetts-Minister ernannt, und ihm wegen Ausfertigung der Cabinetts-Ordres folgende Puncte zu beobachten durch eine eigenhändige Ordre aufgetragen habe:

1. Alle Ordres, so ich ihm mündlich gebe, musz er so wie es mein Sinn ist abfassen und mir zur Unterschrift, wann er solche vorher paraphirt hat, vorlegen, oder in meinem Namen unter dem Cabinetts-Siegel ausfertigen.

2. Alle Ordres, die auf die Vorstellung eines Collegii an ein anderes zu geben nöthig sind, sollen von ihm ausgefertigt werden, und nicht mehr durch die Ausfertigung eines Befehls in dem Collegio oder durch die Communication geschehen.

3. Wöchentlich soll mir von den ausgefertigten Cabinetts-Ordres ein Extract zur approbation vorgelegt werden.

4. Die auf diese Art ausgefertigte Cabinetts-Ordres sollen dieselbe Gültigkeit, als die von mir eigenhändig geschriebene haben, und sollen gleich, sowohl von den Collegiis als Unterbedienten befolgt werden, wo keine Verordnung oder von mir subsistirende Resolution dawider ist, in welchem Fall solches gleich bey dem Cabinet gemeldet werden musz. Im andern Fall soll mir die Nachlebung und der Inhalt der Ordre von dem Collegio, und von dem Unterbedienten dem Collegio, worunter er sortirt, angezeigt werden.

So wird solches hiedurch dem Finanz-Collegio bekannt gemacht und anbefohlen, die hierin die Collegia

betreffende Punkte genau nachzuleben, und den vierten Punkt denen unter ihnen sortirenden Bedienten in gleicher Absicht bekannt zu machen.

Hirschholm, d. 15 Jul. 1771.

Christian.

Struensee.

An
das Finanz-Collegium.

66.

18 Juli 1771.

General-Kommerce-Kollegiet ophæves; alle almindelige Sager henlægges til Finantskollegiet, alle enkelte Tilfælde til Kamrene.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Syvende osv.

Giøre vitterligt, at Vi have ophævet Vores hidtil værende General-Commerce-Collegium og overdraget til Vores Finance-Collegium og til Vore Kammere de bemeldte General-Commerce-Collegio forhen tillagde Forretninger:

Saaledes at alle til Commerce- og Fabrik-Væsenet henhørende Forslage, Beretninger, Forestillinger, Ansøgninger o. s. v., hvilke hidtil ere blevne paaskiønnede og foranstaltede i General-Commerce-Collegio, herefter skal umiddelbar gaae til Vores Finance-Collegium og Vore Kammere.

Almindelige Forslage, Beretninger med videre indsendes til Vores Finance-Collegium;

men derimod indsendes Forestillinger og Beretninger, der angaae enkelte Tilfælde, og Privat-Ansøgninger til Kammerne.

Fremdeles have Vi henlagt under Kammerets Opsyn og Forvaltning de hidtil under General-Commerce-Collegio staaende Danske, Norske og Tydske Brand-Assecurance-Comtoirs, som og den Oldenborgske Brand-Casses Regnskabers Revision.

Og er da det Danske Brand-Assecurance-Comtoir henlagt under det danske Kammer;

det Norske Comtoir under det Norske Kammer;

og det Tydske Comtoir med Revisionen over den Oldenborgske Brand-Casse under det Tydske Kammer.

Hvorefter alle Vedkommende sig tilbørligen have at forholde.

Givet paa Vort Slot Hirschholm, den 18de Julii 1771.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Christian.

G. v. Holstein. Oeder. Rothe. Struensee.

v. Hellfriedt.

Forordning angaaende

det forhen værende General-Commerce-Collegii Ophævelse.

67.

18 August 1771.

Finantskollegiet overordnes Kamrene; alle Forestillinger til Kongen skulle nedlægges gjennem det.

Fidemeret, det danske Kammer meddelt, Gjenpart i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

An Mein Finanz Collegium.

Damit die Connexion des Finanz Collegii und der Kammern desto beszer etabliret, und ienes durch die Kenntniz der einzelnen Fälle desto beszer in den Stand gesetzt werde, die generalen Grundsätze in Finanz und Cammeral-Geschäften festzusetzen, so habe Ich folgendes

resoluiert, und will dasz solches in der noch zu entwerfenden nähern Bestimmung der Form dieses Departements mit zum Grunde gelegt werde:

1.

Sollen die Cammern die Vorstellungen, so sie an Mich wollen gelangen laszen, in dem Finanz-Collegio vortragen, und dieses soll darüber urtheilen, ob die Sache von solcher Beschaffenheit sey, dasz sie vorgetragen werden kann, oder nicht.

2.

Da die Cammern so wohl in Hebungs- und Rechnungs- als Finanz-Sachen bloz nach den subsistirenden Verordnungen und Verfügungen verfahren können, so haben sie in denen Fällen, wo sie glauben, dasz diese subsistirende Vorschriften dem Ganzen nachtheilig wären, und sich öfters die Nothwendigkeit zeigen sollte, Ausnahmen darin zu machen, oder wenn gewisse Fälle existiren sollten, für welche noch keine Grundsätze festgesetzt wären, solches in dem Finanz-Collegio vorzutragen, welches in Rücksicht auf das Ganze beurtheilen soll, in wie ferne es nöthig ist, wegen einer Veränderung oder fest zu setzenden Regel die nöthige Vorstellung zu thun.

3.

Die Cammern haben den Vorschlag zu Besetzung der unter ihnen ressortirenden Bedienungen zu thun, allein das Finanz-Collegium hat dahin zu sehen, dasz die in diesem Fall subsistirende Vorschriften und Resolutionen dabey genau befolgt werden.

4.

Die aus den Vorstellungen zu verfertigende Extracte sollen von den Deputirten des Finanz-Collegii unterschrieben, und bey ieder Vorstellung ihr sämtliches Gutachten, oder, wenn sie unter einander verschiedener Meinung sind, ein jedes einzeln beigefügt werden.

5.

Die Cabinets-Ordres sollen in Zukunft, wenn sie auch die Cammern betreffen, dem Finanz-Collegio adressiret werden, und hat solches, nicht aber die Cammern, wenn eine solche, unter den in der Cabinets-Ordre de dato den 15ten Julij angezeigten Bedingungen, eine Vorstellung erfordert, solche zu veranstalten; in Fällen aber, wo wegen einer prompten Execution eine Cabinets-Ordre einer Cammer directe zugeschickt wird, hat solche dem Finanz-Collegio dieselbe gleich nachhero mitzuthemen.

6.

Alle Verordnungen und Rescripte, welche eine Veränderung und Aufhebung der vorhergehenden Verordnungen, oder gewisse Grundsätze für noch nicht bestimmte Fälle anbefehlen, sollen von dem Finanz-Collegio paraphirt werden, obschon die Cammern solche expediren.

7.

Ein gleiches soll auch mit den Bestellungen geschehen, die von Mir unterschrieben werden; und diejenigen, welche Ich nicht unterzeichne, und für Bedienungen, die über zweyhundert Rdlr an Revenuen haben, werden aus dem Finanz-Collegio ausgefertigt.

8.

Endlich soll das Finanz-Collegium dahin sehen, dasz die Geschäfte in den Cammern jederzeit nach den angenommenen Grundsätzen, und nach einer gewissen Übereinstimmung und Einförmigkeit getrieben werden, wofür Mir solches responsable ist; jedoch musz es hierbey den angenommenen Grundsatz, dasz die Ober-Collegia sich nicht in das Detail der ihnen untergeordneten mischen müssen, genau beobachten.

Hirschholm d. 18ten Aug. 1771.

Christian.

Struensée.

19 August 1771.

Forskjellige Anliggender, som tidligere have sorteret under Kanceliet, henlægges fra 1. Oktober under Finantskollegiet.

Trykt Kabinetsordre.

Eftersom Jeg haver fundet for godt, til Min Tienestes des bedre Befordring, og til des større Orden i de offentlige Sager saaledes at bestemme de Forretninger, som paa-ligge Mine første Collegier og Departements, at ethvert i sær skal besørge de Sager og Lands Anliggende, som ud-giøre dets væsentlige Gienstand, eller staae med samme i Forbindelse; og da Jeg har bemærket, hvorleedes adskil-lige hidindtil Cancellierne tillagde Forretninger egentlig henhøre til Finanz-Collegii Departements; saa har Jeg efter foregaaende Undersøgning besluttet, at fastsætte følgende:

I) Forbliver ved begge Cancellie-Collegier, og skal frem-deles henhøre til deres Ressort:

- 1) Expeditionen af alt det, som angaaer Mit Kongelige Huus og dets Arve-Regierings- og Høyheds-Rettigheder, som og Lovenes Bekiendtgjørelse og deres Interpretation, som an-gaae Undersaatters personlige Rettigheder og Fortrin; følgelig alle Lehns-Breve, Naturalisations-Breve, Stands-og Rangs-Forhøvelser og alle Diplomata, Patenter og Be-stallinger, som derover udfærdiges.
- 2) Alle Geistlige-, Kirke- og Skole-Sager, samt Opsyn over de geistlige Personer, og pia funda med sammes Forvaltning.
- 3) Justicens Forvaltning in civilibus, ecclesiasticis og crimi-nalibus, saavel i Almindelighed, som og i de Tvistigheder, der opkomme i Cameral-, Politie-, Oeconomiske- og Com-mercial-Sager, naar samme tilforn for vedkommende Juris-diction ere ventilerede, og ey ved Lovene kand decideres; tillige alle Extrajudicial-Sager; Arv- og Successions-Væsen i Stæderne og paa Landet; tilligemed Successionen udi Fæste-Godserne, alle Testamenter, Contracter og Hypo-theker, samt Formynders-Væsenet.

Derimod skal

II) herefter af Finanz-Collegio besørages og altsaa fra Can-cellierne derhen overdrages:

alt det, som angaaer Kiøbstædernes indvortes Indretning og ey henhører til Ecclesiastica, Jurisdictionalia, eller nogen anden af de ovenmeldte Objecta; følgelig Landhuusholdningen og all Næring i Stæderne og paa Landet; Kiøbstædernes Contributions- og Reignings-Væsen, det heele Oeconomiske- og Commercial-Politie; Medicinal- og Jordemødre-, samt Pest- og andre Sundheds-Foranstaltninger, Reise- og Søe-Passernes Udfærdigelse.

Og befatte sig Mine Cancellier i Fremtiden ey videre med Handlings-, Fabrique-, Laugs-, Haandværks- og Axel-Torvs-Sager, ey med Frugt- og Korn-Politie; ikke heller med Maal, Alen og Vægt; ey med Marsch-, Indqvarterings-, Recrute-, Land-Militz- eller Søe-Enroulerings-Sager. Ey med Dige- og Dæmnings-Foranstaltninger; ey heller med Tugthusenes oeconomiske Forfatning; ey med Anordninger om Tieneste-Folk og Tyende; ey med nogen Assistenz- eller Laane-Huus, eller Lotterier, ey heller med Veye-, Broe- eller Vandlednings-Sager; ey med Enke-Casser (de for Præste-Enker alleneste undtagne); og overalt ikke med nogen Ting, som angaaer Politiet og den oeconomiske Forfatning udi Kiøbstæderne og paa Landet, saa længe af alt dette ey nogen Proces opkommer.

Denne nye Indretning og Affairernes Adskillelse skal tage sin Begyndelse med første Octobris dette Aar, indtil hvilken Tiid disse Sager fremdeles udfærdiges og afgjøres, hvor de hidintil ere blevne udfærdigede. Men fra anførte Dag af har enhver sig i disse Sager med sine Forestillinger, Ansøgninger, Beretninger etc. til det Collegium

at henvende, til hvilket Jeg samme efter dette Reglement henlagt haver, hvorfra han Resolution skal vente.

Hirschholm, den 19de Aug. 1771.

Christian.

Struensee.

69.

13 December 1771.

Statens Overtilsyn med Staden Kjøbenhavns Regnskaber og Anliggender, undtagen det egenlige Justitsvæsen, overdrages fra Danske Kancelli til Finantskollegiet.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinettsordrer.

S^e Majestät der König wollen, dasz das Collegium sowol die Stadtrechnungen als auch übrige öffentliche Angelegenheiten der Stadt Copenhagen unter Administration des vorigen Magistrats, in so ferne solche keine Justiz-Angelegenheiten betreffen, welches Geschäft, jedoch nur in Absicht auf die Stadtrechnungen, von der dänischen Cancelllei bereits dem Etats Rath Sewel und Justiz Rath Ankersen aufgetragen worden, völlig abthue.

Friderichsberg d. 13 Dec. 1771.

Auf Befehl des Königs.

Struensee.

An das Finanz-Collegium.

B. Offenlige Bygninger og Veje.

70.

15 Maj 1770.

Direktionen over alle under Rentekammeret henhørende kongelige Bygninger og Haver overdrages fra 1 Juli s. A. til Greve Holck.

Original i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

Vi approbere allernaadigst at Geheime Raad Greve Holck, anden Deputeret for Financerne, overdrages fra

nestkommende 1 Iulii og fremdeles Oberopsigten og Directionen over Vedligeholdelsen af, samt Reparationerne og overhovedet alt Arbeide paa Vore her i Riget og udi Hertugdømmene beliggende og af Vores Rente Cammer specificerende Slotter og andre Bygninger, saa og Hauger, som henhøre under dets Departement og hidtil af Bygnings Commissionen og Bygmesterne har været besørget

Christiansborg Slot den 15 Maji A^o 1770.

Christian.

Schack. Scheel.

Berner.

71.

26 Maj 1770.

Den ved Resolution af 15 Maj s. A. (Nr. 70) skete Overdragelse af de kongelige Bygninger og Haver til Greve Holck finder ikke Anvendelse paa de sjællandske, der fremdeles skulle staae under Hofmarskallatet.

Original ved Kammerkancelliet, Designation VI G. 1 Nr. 157.

Da Wir es Unserm Dienst angemessener finden, dasz es, in Ansehung aller hier in Seeland gelegenen Schlöszer, Schloszgebäude, Gärten und darzu gehörigen Bedienten, des Bauwesens halber, bey der biszhero gutbefundenen Ordnung und Einrichtung sein ungeändertes Bewenden haben, und dasz das Ober-Hof-Marschallat in dem ungekränkten Besitz aller seiner desfalls habten Vorrechte fernerhin verbleiben soll; Als haben wir hiedurch Unserm Kammer-Collegio, zur pflichtschuldigen Nachlebung und zur Verfügung des Weitern, nachrichtlich anzeigen wollen: welchergestalt die von Uns sub dato d. 15ten hujus, des Bauwesens halben ertheilte Resolution, nicht auf die hier in Seeland belegene Schlöszer, Gebäude und Gärten zu extendiren, sondern blos von denen ausserhalb dieser Pro-

vinz belegen zu verstehen seyn wird; als in Ansehung derer es alleine bey der in schon bemeldeter Resolution getroffenen Verfügung sein ferneres Bewenden haben soll.

Gegeben Friedrichsberg, d. 26sten May, 1770.

Christian.

A. Schumacher.

An Unser Kammer-Collegium.

72.

26 October 1770.

Vejkmissionen ophæves, og Vejsagerne henlægges under Generalitets-Kollegiet.

General-Vejkmissionens Journal.

Da ich es meinem Dienst angemessener finde, die Besorgung und Aufsicht, sowohl über die neu anzulegende, als auch über die bereits verfertigte Wege, dem Generalitets und Commissariats Collegio künftighin aufzutragen: Als hebe ich hiedurch die desfalls niedergesetzte Commission auf, mit deren Betragen ich übrigens wohl zufrieden bin; und befehle Ihr anbey alle Gelder, Contracte, Papiere und Briefschaften, welche die Anlegung der neuen Wege betreffen, an Unser Generalitets-Collegium gebührend abzuliefern, und die bishero unter Ihren Befehlen gestandene Bediente in Zukunft an selbiges zu verweisen.

Gegeben Hirschholm d. 26sten October 1770.

Christian.

Schumacher.

An

die neue Wege-Commission.

9 September 1771.

Bygningskommissionen ophæves fra 1 October s. A., og der oprettes en Over-Bygningsdirektion.

Over-Bygningsdirektionens Extrakt-Protokol.

Num. 1.

S^e Königl: Mayt: haben vermöge Instruction vom 9ten dieses eine Ober-Bau-Direction zu etabliren geruhet, so aus nachfolgenden Membris bestehet, als:

1) In Ansehung der Königl: Gebäude, welche zur Oeconomie gehören und von den Kammern besorgt werden, aus dem Deputirten des Finanz-Collegii, Herrn Justice-Rath von Struensée.

2) Wegen der Schlöszer und Gärten aus dem Hof-Intendanten Obrist-Lieutenant von Wegener.

3) Vom See-Etat aus dem Chef bey dem Cadetten-Corps, dem Commandeur-Capitaine Kaas.

4) Vom Land-Militaire-Etat aus dem Ingenieur-Capitaine von Peymann.

5) Aus dem Professor Harsdorff als Hof-Baumeister, und endlich

6) Aus dem Justice-Rath Agerskow als Assessor und Revisor der Bau-Sachen.

Und um die Correspondence der Direction zu führen, und das Archiv derselben in Ordnung zu halten ist der Secretaire Lassen bewilliget, wie nicht weniger zween Bau-Conducteurs, so aus den Lehrlingen bey der Bau-Academie zu wählen sind.

1) Dasz eine Ober-Bau-Direction eregiret, welche die allgemeine Aufsicht über alle sowohl öffentliche als privat-Gebäude des Königes besorgen könne, so dasz kein Gebäude weder neu gebauet noch beträchtlich repariret werden könne, ohne zuvor das Gutachten der Ober-Bau-Direction darüber einzuholen.

2) dasz dahero die Collegia bey allen vorfallenden Bauen sich an die Ober-Bau-Direction zu wenden haben, und sie die an den König desfalls zu machenden Vorstellungen mit dem Gutachten der Ober-Bau-Direction belegen sollen.

3) dasz die Execution des Baues bey den Collegiis bleibt, dasz aber die Ober-Bau-Direction verbunden ist den Collegiis einen Bau-Conducteur auf ihre Requisition abzugeben.

4) dasz die Collegia es der Ober-Bau-Direction melden sollen, wann die Stelle eines Baumeisters zu vergeben ist, damit dieselbe ihnen einen guten Baumeister vorschlage.

A° 1771 den 13 Septembris.

74.

29 September 1771.

Finantskollegiet skal raadføre sig med Over-Bygningsdirektionen angaaende alle Tegninger, Overslag og Kontrakter vedkommende Bygninger, Veje, Kanaler og Havne. De kongelige Slotte og Haver henlægges fra Kollegiet under Hofintendanten.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Nachdem S° Majestät der König, anstatt der bisherigen Bau-Commission, eine Ober-Bau-Direction etabliret, deren Verrichtungen mit dem 1sten Oct. h. a. ihren Anfang nehmen; so wollen Allerhöchstdieselben:

1° dasz alle Hof-, Land- und Stadtbaumeister von besagter Ober-Bau-Direction vorgeschlagen werden, jedoch dasz die Vorstellung darüber an des Königs Majestät, und die Ausfertigung der Bestellungen von dem beykommenden Departement geschehe.

2° dasz die Risse und Anschläge, wie auch nachmalige Contracte und Rechnungen aller von diesem Collegio und den Cammern dependirenden Gebäude,

insonderheit auch der Wegebeszerungen, Wasserleitungen, aller zum Brandwesen gehörigen Instrumente, Canäle, Teiche und Dämme, wie auch die Hafendarbeiten, und so weiter, an die Ober-Bau-Direction zur Prüfung überschickt werden sollen.

3° dasz das Finanz-Collegium nach eingeholtem Gutachten der Oberbau-Direction seinen allerunterthänigsten Bericht davon an des Königs Majestät macht, und, nach erhaltener Approbation, die Execution des Baues oder die Reparatur selbst besorget; wobey jedoch die Bau-Direction instruiert ist, dem Finanz-Collegio auf Requisition einen Bau-Conducteur zu verschaffen.

4° Die Besorgung der Königl. Schlösser und Gärten, so bisher dem Finanz-Collegio obgelegen hat, wird dem Hof-Intendanten aufgetragen.

Auf Befehl des Königes.

Struensee.

Hirschholm d. 29 Sept. 1771.

An das Finanz-Collegium.

75.

13 October 1771.

Udgifterne til de kongelige Bygninger samt til Betjentene ved dem skulle udredes af Hofkassen.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Es sind die Zahlungs Reglements der Bedienten aller Schlösser, Gärten, Palais und Gebäuden, wo der König Sich aufhalten kann, benebst dem Belauf der Unterhaltungskosten derselben, so biszhero aus den Zahl-Cassen abgehalten worden sind, einzusenden, indem solche Aus-

gaben vom nechstkünftigen Neu-Jahr an auf die Hof-Cassa gelegt werden sollen.

Hirschholm den 13ten Oct. 1771.

Auf Befehl des Königs

Struensee.

An das Finanz-Collegium.

76.

22 November 1771.

Der træffes Bestemmelser om, hvilke Bygninger der skulle henhøre under Over-Bygningsdirektionen.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Bygehende Listen der Königl. Schlöszer, Gärten und Gebäude cum annexis sub Lit: A & B werden dem Finanz-Collegio nachrichtl: communicirt, mit dem Beyfügen, dasz, da der Civil-Etats-Material-Hof unter der Ober: Bau Direction stehet, das daher nöthighabende von ihr zu requiriren ist.

Hirschholm d. 22. Nov. 1771.

Auf Befehl des Königs

Struensee.

An das Finanz-Collegium.

Lit: A.

Liste

der nachbenannten Königl: Schlöszer und Gebäude, welche von bevorstehendem Neuen Jahre der speciellen Aufsicht des Hof-Intendanten von Wegener zu übertragen wären: als

.....

Lit: B.

Liste

von den Gebäuden, welche vom bevorstehenden Neuen Jahre der speciellen Aufsicht der Ober-Bau-Direction zu übergeben sind, als:

der Material-Hof mit allen dahin gehörigen Gebäuden und Materialien, wie auch die Material-Wägen und Pferde, der Krahn neben dem Canal daselbst, die Kirche in der neuen Friedrichs-Stadt nebst den dahin gehörigen Wohnungen, Gebäuden und Materialien.

pro vera copia

Struensee.

77.

21 December 1771.

Vejarbejderne henlægges under Over-Bygningsdirektionen, der tiltrædes af Over-Vejinspektøren.

Original ved Vejkontorets ældre Sager.

S^e Majestät der König wollen, dasz die generalen Arrangements der Wege-Arbeit künftighin unter der Ober-Bau-Direction stehe, und haben zu diesem Ende den Ober Weg Inspector Marmillod zum Mitglied derselben ernannt. Friderichsberg d. 21: X^{ber} 1771.

Auf Befehl des Königs

Struensee.

An die Ober Bau Direction.

C. Landbovæsen.

78.

19 November 1770.

General-Landvæsenskolegiet ophæves, og der nedsættes en Landkommission*).

Original ved Landvæsenskontorets Sager, Design. VIII B. 2. Nr. 1.

Ich habe aus bewegenden Uhrsachen beschloszen, die dem General-Landwesens-Collegio beygelegte Geschäfte,

*) Denne fik under 7 December næsteften Navn af General-Landvæsenskommission.

hinführo durch eine Commission besorgen zu laszen, und hebe demnach dieses Collegium hiedurch im Gnaden auf.

Zu Mittgliedern der Commission ernenne Ich euch: den Kammerherrn Christian Ludwig Scheel von Plessen; den Conferenz-Rath Andreas Schumacher; den Major Pflug vom Goldhause; den Professor der Botanik Georg Christian Oeder; den Justitz-Rath Marius Haggens Hoyer und dich: den Kanzelley-Rath Gerhard Fridrich Carstens; welche beyde letztern, nach wie vor, die Dienste der Secretarien verrichten sollen.

Gegeben Friedrichsberg, d. 19ten Novembr. 1770.

Christian.

A. Schumacher.

*An das General-Landwesens-
Collegium.*

79.

19 November 1770.

Landkommissionen faer af Over-Skattekommissionen overdraget Bestyrelsen af de Antvorskovske og Vordingborgske Godser.*)

•Distrikternes Journal• i General-Landvæsens-Kommissionens Arkiv.

Copie af den Kongelige Cabinets Ordre, d: d: 19 Nov: 1770, for saavidt den angaaer Administrationen over de Kongelige Domainer paa de forrige Antworschouske og Wordingborgske Rytter Districter, der herved overdrages General-Landvæsens Commissionen.

Den 21de Nov. 1770.

*) Hertil kom 25 Febr. 1771 og 18 Marts 1772 Godserne paa Møen, samt 10 April 1771 Jægerspris.

80.

7

4 Juli 1771.

General-Landvæsenkommissionen skal for Fremtiden kun befatte sig med almindelige Forslag til Forordninger, ~~medens~~ Godsernes Administration, ~~overdrages til det danske Kammer.~~

[der skulle
indsendes di-
rette til Kon-
gen, samt

Original i Finants-Kollegiets Resolutions-Protokol.

Extract

der allerunterthänigsten Vorstellungen des Finanz-Collegii und der Provincial-Kammern vom 4ten Julij 1771.

.....
2. Betreffend das Verhältnisz der Landwesens-Commission gegen das Finanz-Collegium.

1. Dasz diese Commission in Zukunft die Nachrichten von der Landesverfassung und Beschaffenheit einzelner Aemter, Dörfer etc. von den Kammern zu requiriren hätte;

2. dasz ein von der Landwesens Commission ausgearbeiteter Plan dem Finanz-Collegio communiciret und von selbigem Ew. Königl. May^t zur Approbation vorgetragen werde;

3. dasz ieder Plan der Landwesens-Commission von den Kammern, oder von einer durch letztere bestellte Commission ausgeführet werde;

4. dasz die Landwesens Commission bey Ende des Jahres die Rechnungen über die Wirthschaft auf den Königl. Domainen an das Finanz-Collegium zur Revision einzuschicken hätte.

(Egenhändig Resolution:)

.....
d. Land Commission soll sich in Zukunft mit nichts als d. generellen Vorschlägen zu Verordnungen u. arrangemens d. zur Aufnahme d. Ackerbaues u. Freyheit d. Bauren abzielen beschäftigen alle dazu nöthige Nach-

richten v. dem F. C. u. Cammeren einholen hingegen d. administration d. ihr anvertrauten Domainen auf d. bisherigen Fusz behalten hingegen sollen die Cammeren dafür Sorge tragen dasz d. gemachten u. noch auszugebenden Verordnungen in dieser Absicht auf d. genaueste befolgt werden; d. Commission werde ich aber dieserwegen meine ordres geben u. sie schickt ihre Vorschläge nicht an das Finance Collegium sondern grade an mich.

1878. f. 48.

Chr.

81.

27 Juli 1771.

Kamrene skulle fuldføre de af General-Landvæsenskommissionen paabegyndte Landvæsenssager.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Nach denen Veränderungen, welche des Königes Majestæt mit der General-Landwesens- und Schleswigschen Land Commission . . . vorgenommen, hat das Finanz-Collegium folgendes zu veranstalten.

2.

Die von der Commission bisher dependirte Bediente werden in denen Kammern vertheilt, nach denen Provinzen, wo sie employirt sind, und die Kammern continuiren die von der Commission angefangene die Landwirthschaft betreffende Geschäfte.

3.

Das Finanz-Collegium und die Kammern correspondiren mit der General-Landwesens-Commission über die Verordnungen, so das Landwesen betreffen.

Auf Befehl des Königes

Struensee.

Hirschholm, den 27ten Iul. 1771.

D. Lotterier.

82.

4 Juni 1770.

Den første Oktroj paa et Talloteri (i Altona).

Fidemeret Gjenpart ved Talloteriets Sager for 1773.

Wir Chr. VII.

Thun kund hiemit: demnach Wir allergnädigst genehmiget und bewilliget haben, dasz in Unserer Stadt Altona, um durch solches Mittel beträchtliche Summen im Lande zu behalten, eine Zahlen-Lotterie oder Lotto di Genova mit fernerer Beybehaltung der jetzigen Stadt-Lotterie, errichtet werde; dasz Wir dahero besagter Unserer Stadt über diese von ihr zu errichtende Zahlen-Lotterie eine besondere Octroi ertheilen wollen, auch hiedurch nachgesetztermaszen ertheilen:

I.

Soll die anzulegende Lotterie nach dem von Uns approbirten und dem Publico ehestens bekannt zu machenden Plane eingerichtet werden, mithin aus zwei Glücksrädern, wovon ein jedes die gewöhnlichen 90 Nummern enthält, bestehen, auch den Nahmen der Königl. privilegirten Altonaischen gedoppelten Zahlen-Lotterie führen.

.....

III.

Zur Generaladministration dieser Zahlen-Lotterie ernennen Wir Unsern p. t. Ober-Präsidenten der Stadt Altona, mithin vor itzo Unsern Geheimen-Rath Fhern Sigmund Wilhelm von Gähler, Rittern, als Präsidem. . . .

.....

Friederichsberg d. 4. Junii 1770.

Octroi für die Stadt Altona über eine daselbst anzulegende Zahlen-Lotterie.

83.

4 Juni 1770.

Reskript til Geheimeraad von Gähler, hvoraf fremgaaer, at det i Altona oprettede Talloteri skulde holdes for kongelig Regning.

Fidemeret Gjenpart ved Talloteriets Sager for 1773.

C. VII.

Du empfängst hieby die Octroi für die Stadt Altona über die daselbst zu errichtende Zahlen-Lotterie, und wirst darin die diese Anstalt angehende Punkte, wovon das Publicum unterrichtet seyn musz, befasst finden. Wie indessen das gantze Werck eigentlich für Unsere Rechnung und Risico betrieben werden soll; so haben Wir es der Nothdurft zu seyn ermeszen, dir hiedurch über eines und das andere, das zu Bewerckstellung der Sache gehöret, nach Anleitung deiner Vorschläge, Unsere Willensmeinung näher zu erkennen zu geben.

.....
 Ausserdem genehmigen Wir, und wollen allergnädigst, dasz die General-Administration unmittelbar unter Uns und Unserem geheimen Conseil stehe

Friderichsberg den 4. Junii 1770.

*Rescript an den Geheimen-Rath und
 Oberpräsidenten von Gähler zu Altona.*

84.

12 Januar 1771.

Talloteriet overdrages i Forpagtning til den preussiske Bankodirektør G. D. F. Koes.*)

Trykt Oktroj blandt Finants-Kollegiets «Akte, samlede til adskillige Materier».

Wir Christian der Siebende etc. Thun kund hiemit:

*) Kongens Indtægter af dette Lotto overdrages 30 Juni s. A. til Finantskollegiet. og Varetagelsen af de kongelige Interesser ved det til det tydske Kammer (see Nr. 59 ovenfor).

Demnach Wir dem Edlen, Unserm Lieben Besondern, Georg Detleff Friederich Koes, Königl. Preussischer erster Banco-director und seinen Mitinteressenten in Gnaden verstattet haben, eine Zahlen-Lotterie oder Lotto di Genova in Unsern Staaten anzulegen: dasz Wir daher demselben und seinen Mitbeschriebenen über diese von ihnen zu errichtende Zahlen-Lotterie eine besondere Octroy ertheilen wollen, auch hiedurch nachgesetztermaassen ertheilen.

I.

Soll dem Impetranten nebst seinen Mittineressenten, so bald er von ihnen zulänglich beygebracht haben wird, dasz sie Unsere wirkliche Unterthanen seyn, frey stehen, diese Zahlen-Lotterie in Unsern Staaten anzulegen und die Ziehungen, so oft sie es zuträglich finden, zu Altona vor und in dem Rathhause und in Unserer Residenzstadt Copenhagen an einem dazu anzuweisenden Orte, auch allenfalls, ihrem Gutdünken nach, zu Oldenburg vorzunehmen.

II.

Soll diese Lotterie den Nahmen: Königl. Dänische privilegirte Zahlen-Lotterie führen, und dem Entrepreneur und seinen Mitbeschriebenen erlaubt seyn, in den Lotto-Siegeln und Papieren sich Unsers Namens-Chiffre zu bedienen.

XI.

Für obiges Privilegium exclusivum haben Impetrant und seine Mitinteressenten in den Sechs Jahren, da es subsistiren soll, an jährlicher Pacht Fünf und zwanzig Tausend Reichsthaler in halbjährigen Terminen, die nach

Verlauf des ersten Jahres jedesmahl voraus zu zahlen sind, an Unsere Particulier-Casse zu erlegen.

Gegeben auf Unserer Königl. Residenz Christiansburg zu Copenhagen, den 12ten Januarii, 1771.

Christian.

Fabricius. G. Carstens.

Octroy für den Königl. Preuszischen ersten Banco-Director, G. D. F. Koes und seine Mitbeschriebene, über eine in den Königl. Staaten anzulegende Zahlen-Lotterie.

85.

17 October 1771.

Meddelelse til det tydske Kammer, at det ved Kabinetsordre af 7 October næstforhen*) er bestemt, at Klasselotteriet**) skal overtages for kongelig Regning og henlægges under dette.

Koncept blandt Finants-Kollegiets «udfærdigede Breve».

P. M.

S^o K. M. haben dem Finanz-Collegio durch eine Cab. Ordre, d. d. Hirschholm den 7ten Octbr. 1771, angezeigt, dasz Allerhöchstdieselben die Pflege-Direction von der fernern Verwaltung der ihr bisher anvertrauet gewesenen Lotterie dispensirt haben, und dasz die deutsche Kammer in Zukunft die Direction über diese Lotterie führen soll. Wobey S^o K. M. annoch verordnet haben, dasz der Gewinnst von dieser Lotterie in Zukunft in die Königl. Casse fließen soll. Das Finanz-Collegium hat daher diese Königl. Anordnung der deutschen Kammer zur Nachricht und weitem Veranstaltung communiciren wollen.

Finanz-Collegium den 17 October 1771.

An die Königl. Deutsche Kammer.

*) Denne Kabinetsordre findes ikke.

**) Oprettet ifølge Fundats for Opfostringshuset i Kjøbenhavn af 29 Juni 1753. See Reskriptsamlingen.

E. Ny Omordning af Kollegiernes Forhold
og Forretningsomraade.

86.

24 Januar 1772.

Alle Kabinetsordrer, udstedte siden 15 September 1770,
skulle indsendes til Revision.

Original i Finants-Kollegiets Samling af Kabinetsordrer.

Mit Finanz-Collegium og samtlige Kammere skal ey alleene, uden Tids spilde, indkalde og in Originali lade sig tilsende alle de Ordres, som siden d. 15de Septbr. 1770 af Mit Cabinet er vorden udstædet, angaaende Affaires som ellers henhøre til dets Ressort, og som, uden dets Vidende, kunde være blevne expederet; men og tilstille Mig en nøyagtig Designation, saa vel paa disze første, som og paa dem, hvilke Finanz-Collegium og Kammerne selv haver erholdet. Og skulde der iblant dennem nogle findes, som ey vare overensstemmende med min Interesse, og hvis Ophævelse eller Jndskrænkning følgelig vilde være nødvendig, bør mit Finanz-Collegium med det forder-samste derover at indkomme med deres Forestilling.

Christiansborg, den 24de Januarii 1772.

Christian.

A. Schumacher.

Til

Mit Finanz-Collegium.

87.

10 Februar 1772.

Der nedsættes en Kommission til at overveje den bestaaende Indretning af Kollegierne og gjøre Forslag til Forandringer.

Original i Danske Kancellis Arkiv.

Da Jeg eragter det fornødent at lade tage i nærmere

Overveylelse de i disse seenere Tiider foretagne Forandringer i Mine civile Collegier, Departements og andre almindelige Indretninger i Kiøbenhavn; saa haver Mit danske Cancellie til den Ende at udfærdige et Commissorium for Geheime-Raad, Greve Thott, Geheime-Raad Schack-Rathlow og Stifts-Amtmand Scheel, som, saa snart skee kand, have at sammentræde i en Commission, paa det nøyeste at undersøge de giorte Indretninger, og derefter til Mig at indsende deres underdanigste Beretning og Betænkning: ved hvilken sidste de have at i agt tage, at de Forandringer, som i henseende til det almindelige Beste befindes enten goede eller næsten ligegyldige, ey maae foreslages omgiorte, og at de, som kunde eragtes skadelige, skal søges at vorde rettede med mueligste Lemfældighed. Og paa det denne Commission desto bedre kand sættes i Stand til at efterkomme, hvad dennem saaledes er bleven paa-lagt, haver den til sig at tage Min General-Procureur, Conferenz-Raad Stampe, naar det danske Cancellies, Conferenz-Raad og Ober-Procureur Carstens, naar det Tydske Cancellies, samt Etats-Raaderne Berner og Carstens, naar Finanz-Collegii og Rentekammernes Forfatninger og dermed skeedte Forandringer skal undersøges. Ligesom Jeg og vil at naar de avancere videre frem til de øvrige Directioner, samt andre almindelige Indretninger i Kiøbenhavn, de da til sig tager en eller tvende Mænd, af hvem de formeene at kunde faae den beste Opliusning om de Sager, som ere under deres Deliberation.

Christiansborg, d. 10de Februarii 1772.

Christian.

A. Schumacher.

Til

det danske Cancellie.

13 Februar 1772.

Geheime-Statsraadet gjenoprettes.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Syvende osv.

Gjøre alle vitterligt, at, da Vores Allernaadigste Intention og Villie gaaer derhen, at alle de Sager og Ansøgninger, hvorudi af Os Allernaadigst resolveres, først skulle igiennemgaaes og nøye overveyes i det Collegio, hvor Sagen henhører, og Os derefter forestilles af og i Overværelse af saadanne Mænd, som Landets Love og Indretninger tilfulde ere bekiendte, og som ere i Stand til at give Os ald den Underretning og Oplysning, som Vi, om Sagens Natur og Beskaffenhed, maatte behøve og forlange; Saa have Vi Allernaadigst funden for Godt, at oprette et Geheime Stats-Raad, og derom Allernaadigst at anordne og befale.

1.

Vores Geheime Stats-Raad skal, foruden Vores Elselig kiære Hr. Broder, Hans Kongel. Høyhed, Prinz Fridrich, bestaae af følgende Lemmer, hvilke ugentlig, paa visse dertil fastsatte Dage, skulle forsamle sig hos Os Selv. Og maa intet Lem af dette Vores Geheime Stats-Raad tillige være Præses for noget Kongelig Collegio, Departementet for de Udenlandske Sager alleene undtagen.

2.

Alle og enhver, som have noget at søge eller indberette, skulle dermed melde og vende sig til det Collegium, hvor Sagen henhører, og ikke directe til Vores Geheime Stats-Raad; Da samme Collegium, efter at have overveyet Sagen og indhentet vedbørlig Oplysning, om det dertil saaledes indkomne gjør allerunderdanigst Forestilling, efter Sagens befundne Beskaffenhed.

Derhos Vi og Allernaadigst ville, at alting herefter (det alleene undtagen, som angaaer Vores Tydske Provin- cer) skal søges, behandles, foredrages og udfærdiges i det Danske Sprog.

3.

Alle Collegiernes Forestillinger skulle Os, i og igien- nem bemeldte Vores Geheime Stats-Raad, allerunderda- nigst foredrages, og Vores Allernaadigste Resolution der- paa tages.

Saa skulle og alle anbefalede Expeditioner der ligele- des af Os Allernaadigst underskrives.

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Konge- lig Residentz-Stad Kiöbenhavn, den 13de Februarii 1772

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Luxdorph. A. Schumacher. Dons. Höyer.

89.

12 Marts 1772.

Kommerce- og Fabrikvæsen tages fra Finants-Kollegiet og Kamrene, og Kommerce-Deputationen stilles umiddelbart under Kongen.

Original i Finants-Kollegiets Resolutions-Protokol.

De Commerce- og fabrique-Væsenet vedkommende Sager skal tages fra finans-Collegio, og indtil videre be- sørges af Commerce-Deputationen, som om disse Sager, naar det fornødiges, gjør de ellers igiennem finans-Collegio hidtil gaaede Forestillinger; Og haver Stifts-Amtmand Scheel, som Deputeret for finanzerne, denne Commerce- Deputation uden videre Befalning at tiltræde.

Christiansburg d. 12 Marts 1772.

Christian.

90.

30 Juli 1772.

Medicinalvæsenet henlægges atter under Kancelliet (Sml. Nr. 68).

Danske Kancellis Forestillingsprotokol.

Vi vilde, at alt hvad Medicinalvæsenet angaaer, her-
 efter ligesom førend Reglementet af 19. August 1771,
 skall henhøre til og udfærdiges fra vores Danske Cancelli.

Friedrichsberg. G. St. R. [Geheime Statsraadet] d. 30
 July 1772.

91.

29 October 1772.

Meddelelse til Finantskollegiet om, at der er nedsat en extraordinær
 Finantskommission under Arveprinds Frederiks Forsæde.

Original i Finantskollegiets Samling af Kabinettsordrer.

Da Jeg allernaadigst har funden for got at anordne
 en extraordinaire Commission, som under Min elskel. kiere
 Hr. Broders, Arve-Prindsen Friedrichs Kongel. Høyhed
 Præsidio, skal tage visse dem anbefalede Objecta i nøyeste
 Betragtning, og til Medlemmer i samme udnævnt Min
 Geheime Raad Greve Thott, Min Geheime Raad Baron v.
 Schimmelmänn og Min Geheime Raad Schack-Rathlou;
 saa haver Mit Finantz-Collegium at gaae bemeldte Comis-
 sion til haande med alle de Efterretninger og Opliusnin-
 ger, saa vel skriftlige som mundtlige, som den af dem
 maatte forlange, og at see derhen at samme dem uden
 mindste Ophold vorder meddeelte.

Christiansborg, d. 29de Octobr. 1772.

Christian.

A. Schumacher.

Til

Mit Finantz-Collegium.

14 November 1772.

Meddelelse til Finantskollegiet om, at det under 12 November næstforhen er bestemt, at Klasselotteriet atter skal gives tilbage til Opfostringshuset.

Original blandt Finants-Kollegiets «udfærdigede Breve».

Pro Memoria!

Da Hans Kongelig Mayestæt ved at lade sig referere den af den anordnede Commission indgivne Forestilling angaaende den almindelige Pleye Anstalt her i Staden iblant andet har resolveret: at Lotteriet, som tilforn var henlagt til Opfostringshuset paa Christianshafn, men ved Cabinets Ordre af 7de Octobris a. pr. er bleven henlagt under det Tydske Kammer, skal fra tilkommende Aars Begyndelse af igien henlægges til Opfostringshuset, paa samme maade og under samme vilkor og Forbindtligheder, som denne Stiftelse tilforn har haft det, hvorimod de Udgifter, som den Kongelig Cassa derfor har paataget sig, nemlig 20000 rd. Aarlig til Pleye Anstalten og 6604 Rdlr. 64 β til Lønninger, fra samme tiid af skal ophøre;

Saa have Vi det Kongelig Finantz Collegium saadan Hans Mayestæts Resolution til fornøden Efterretning herved tjenstligst skullet communicere.

Cancelliet den 14 November 1772.

Luxdorph. A. Schumacher. Dons.

Til

Det Kongelig Finantz Collegium.

93.

31 December 1772.

Partikulærkassens Gjæld saa vel som dens Formue i forskjellige Aktier overdrages til Over-Skattedirectionen.

Koncept i Danske Kancellis Arkiv.

C. 7^{mus.}

V. S. G. T. Som Vi, ved omstændeligen at lade Os referere Vores particuliere Casses, saavel Indtægter som Udgifter, iblant andet have erfaret, at den findes betyngtet med efterfølgende passiv Giæld, neml.:

a) som er laant ved Bancquen paa 64 actier i det Asia-
tiske Compagnie	70,000 Rd.
b) til de Hansenske Børn, hvoraf svares
aarlige 5 pCto Rente	28,000 —
c) til Tall Lotteriet for 230 actier udi samme
og	92,000 —
d) for det Danske Comoediehuus, som er
kiøbt af Kiøbenhafns Magistrat	21,000 —
	ialt . . . 211,000 Rd.

Og det er et almindeligt Principium, at al Giæld og sammes Afbetaling bør, for god Ordens Skyld, henhøre under en eeneste Administration, som, for nærværende tiid, er Ober Skatte Directionen, Saa, enskiønt samme kuns er oprettet for den almindelige contraherede Giølds Betaling, ville Vi dog, for at entledige particuliere Cassen, efter den derved nu giorte Indretning, fra denne Giæld, herved have anbefalet, at Ober Skatte Directionen skal antage forberørte Giæld, 211,000 Rd., med hvad Renter endnu deraf maatte restere, hvorimod bemelte Direction af Vores particuliere Kammer, som nogenledes æqvivalent skal overdrages og cederes de i vedlagde Fortegnelse Lit. A., anførte actier og activa, som particuliere Kammer haver i sin Gjemme;

Og skal denne Indretning tage sin Begyndelse fra

Nyt Aar 1773, Derefter I Eder allerunderdanigst haver at rette; Befalendes etc.

Christiansborg d. 31te Decbr. 1772.

Litr. A. [indført i Over Skatte Direktionens
Deliberations Protokol].

- 64 actien in der asiatischen Compagnie.
 18 Portionen in der assureantz Compagnie.
 39 actien in der allgemeinen wie auch Island und Fin-
 marckische Compagnie.
 45 Portionen in der Norwegischen fabriquen Compagnie.

 230 actien in der Zahlen Lotterie.

 200 Portionen in dem Christiansgaber Bergwerk.

94.

31 December 1772.

Rentekammeret skal overtage alle Partikulærkassens reglementerede Udgifter, medens denne Kasse selv afholder de uvisse med 66,000 Rd. aarlig.

Original som Bilag til Assignationskontorets Samling af Kongelige Resolutioner, under 8. Febr. 1773 (se Nr. 95).

Christian den Syvende osv.

Vor Synderlig Gunst tilforn! Som Vi, ved at lade Os omstændeligen forestille Vores particuliere Casset saavel Indtægter som Udgifter, have erfaret, at denne Cassa, for nærværende tiid, icke haver nogen anden Indtægt, end det, som i Forhold af de forefaldende, for en stor deel ubestemte, Udgifter, af Vores Rente Kammer requireres, og de fleeste af disse Udgifter befindes at være af saadan Beskaffenhed, at de lige saa let kand anvises og betales

til Dem, der bør nyde samme, u-middelbar ved Rente Kammeret som at de først anvies particuliere Cassen, og viidere af denne til vedkommende udbetales, hvilket for-aarsager dobbelte Regnskabers Førelse over en og den samme Sag;

Saa have Vi allernaadigst funden for got, at, for Fremtiiden, under Vores particuliere Cassa skal sortere alle de Udgifter, som nærme sig Vores u-middelbare gotfindende Beslutninger, hvilke fremdeles skal forblive under particuliere Cassens Bestyrelse, og hvortil Vi have bestemt en Summa af 66,000 Rdlr., hvorhos Vi, til at forebygge al Mangel ved denne Cassa, allernaadigst ville, at samme Summa Maanedlig, prænumerando, nemlig: hver Maaned med 5500 Rdlr., af Rentekammeret skal betales Vores particuliere Kammer, til viidere Uddeling.
 . . . Alle øvrige particuliere Cassens Udgifter, som findes anførte i hosfølgende Fortegnelse Litr. B. ville Vi at skal henlægges under Vores Rente Kammer.

Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn den 31te Decembris 1772.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Luxdorph. A. Schumacher. Dons. Høyer.

Til
de Deputerede udi Finantz Collegio ang. hvilke af den Kongl. particuliere Casses hidtil hafde Udgifter skal henlægges under Rente Kammeret, med viidere.

Litr. B. [Hovedsummerne].

	Rdlr.	ß.
1. Til Hofholdningen	144,000	»
2. Gager	80,000	»
3. Deputat-Penge	179,000	»
4. til Hof-Jagten	2,000	»
5. Friderichsborger Stutterie	12,500	»
6. Friderichs Hospital	27,500	»
7. de Kongel. Slotters aarlige Repa- rationer	12,000	»
8. Gager, Tillæg, Pensioner p.	13,508	»
9. Endvidere bestemte Udgifter	3,693	86
10. Ubestemte og uvisse Udgifter: for Meubler og Brendeveed til Christiansborg Slot og a. l.		

95.

8 Februar 1773.

Nærmere Bestemmelse om Fordelingen af den tidligere
Partikulærkasses Regnskaber.

Original i Assignationskontorets Samling af Kongl. Resolutioner.

Vi approbere Allernaadigst 1mo, at Hoff-Intendant
Obrist Lieutenant Wegener, til alle de under Hof-
holdningen henregnede Udgifter, maa fra 1te Januarii h. a.
paa hans Requisitioner tiid efter anden, og ligesom det
behøves, anviiises i Alt aarlig 124,000 Rixdr., imod at
derfor Aarlig behørig Regnskab og Rigtighed til Vores
Rente Kammer aflægges; 2do at Gagerne for Hoff-Etatens
Betientere, og de øvrige paa det forrige Hoff-Reglement
anførte Personer, saavel som og de samtlige Kongelig Slotts
Forvaltere og Gartnere samt øvrige Reglementerede Udgif-

ter, skal udi Civil Reglementet anføres, og Under-Betienternes Gages fra Finantz-Collegio anviiszes og gotgiøres af Zahlkammeret qvartaliter, efter behørige af Hoff-Intendanten attesterede Lister, og de øvrige Betientes paa sædvanlig Maade imod enhvers egen Qvitering.

Christiansborg Slott den 8 Februarii 1773.

Christian.

A. P. v. Bernstorff. J. G. Moltke.

Agerskov.

96.

14 Januar 1773.

Reskript til Finantskollegiet om Oprettelsen af 5 nye Kollegier og om Finantskollegiets fremtidige Forretningsomraade.

Original i Finantskollegiets Samling af Forordninger.

Christian den Syvende osv. V. S. G. T.! Da Vi aller-naadigst have funden for got, ved Resolution af 12te Decembris sidstleden, at bestemme, at Vore Financer, Kammeral og Commerce Væsenet herefter skal bestyres:

1. Ved Finantz Collegium;
2. ved et Rente Kammer;
3. ved et Told Kammer;
4. ved et Oeconomie og Commerce Collegium og
5. ved et Bergverks Directorium;

samt at under Finantz Collegium skal henlægges alle Penge-Banque-, Mynt- og Cours-Sager, og at samme skal bestaae af de første Deputerede i Rente og Told Kammerne;

Af hvilken Bestemmelse følger:

1. At Land Væsenet, Stedernes Handel og Nærings Væsen,

Stempel Væsenet med meere, som i Aaret 1771 blev henlagt til Finantz Collegium, igien derfra afgaaer, og 2. at det heele Mynt Væsen fremdeeles ved samme forbliver;

.....

Og Os nu af den anordnede Commission, til at undersøge de i Aaret 1771, udi Vore Collegier giorte Indretninger og Forandringer; i anledning af foranførte Bestemmelse, allerunderdanigst er bleven forestillet, at ved det endnu subsisterende Finantz Collegium er nu vel ansat en Expeditions Secreterer og trende Departements Secreterere, med 6 Copiister, foruden Bogholderne med deres Fuldmægtige og Skrivere, men at saa sterkt et antall af Secreterere og Copiister er ved dette Collegium gandske overflødig, og kunde vist ikke alle settes i Arbeyde, ligesom og i forrige tiider ikke har været nogen besynderlig Finantz Secreterer, da Bogholderen besørgede al Correspondentz; Dog som det paa den eene side er forbunden med adskillige Vanskeligheder, naar al Correspondentz føres i Bogholder Contoirerne, og det paa den anden side ey heller kand nægtes, at Finantz Forretningerne i de nyere tiider have forøget sig, og ventelig herefter endnu vil blive sterkere; ligesom og nu det heele Mynt Væsen, som meldt, er lagt under Finantz Collegium, saa vil det være nødvendigt, at dette Collegium beholder en Secreterer, som kand Referere af de indkommende Brevskaber, forfatte Collegii allerunderdanigste Forestilligger og føre dets Correspondentz, for saaviit samme icke u-middelbar betrefser Assignations-Væsenet, samt overalt holde den fornødne Orden, i henseende til indkommende og afgaaende Breve og saa viidere: Saa have Vi allernaadigst bevilget, at ved Finantz Collegium maa beskikkes en Secreterer, med en Fuldmægtig og en Copiist.

.....

De tvende Assignations samt Hoved eller Contra Bogholder Contoirer, hvis Forfatning i Aaret 1771 er bleven uforandret, ville Vi at skal forblive saaledes som de nu ere, og altid have været indrettede.

Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn den 14 Januarii 1773.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Luxdorph. A. Schumacher. Dons. Høyer.

Til

Geheime Raad Hr. Andreas Petrus Greve af Bernstorff og Kammerherre Joachim Godsche Greve af Moltke at være Deputerede udi Finantz Collegio, med viidere.

97.

14 Januar 1773.

Rentekammerets fremtidige Forretningsomraade.

Koncept i Danske Kancellis Arkiv.

C. 7^{mus}.

V. S. G. T. Da Vi, ved Resolution af 12 Decembris sidstleden, allernaadigst have tilkiendegivet den af Os anordnede Commission til at undersøge de i Aaret 1771 udi Vore Collegier giorte Indretninger og Forandringer, at Vores Rente Kammer igien skal oprettes og settes paa dets forrige Foed, saaledes: at det skal have de samme Forretninger som det fra A^o 1760 til 1770 har haft, dog med denne Forskiel: a) at det almindelige Land-Væsen skal legges derunder, og b) at Bergverks Sagerne skal tages derfra; hvoraf følger: 1) at de 3 Kamre, som A^o 1771 bleve op-

rettede, aldeles ophæves og igien omdannes til et Collegium, som bestyrer det heele Kammeral-Væsen, undtagen Told- og Bergverks samt saadanne Sager, der egentlig henhøre til Finantz Væsenet; 2) at alle Told og Consumtions, tilligemed de Vestindiske Sager henlægges under det af Os oprettede Vestindiske og Guineiske Rente- samt General Told-Kammer og 3) at ligeledes Brand Assurance Væsenet, samt Commerce og Bergverks Sager tages derfra, og henlægges, deels under Oeconomie og Commerce Collegium, deels under Bergverks Directorium.
Saa give Vi Eder hermed tilkiende, at det derved fremdeles maa forblive.

Christiansborg d. 14 Januar 1773.

98.

14 Januar 1773.

Økonomi- og Kommerce-Kollegiets fremtidige Forretningsmaade.

Koncept i Danske Kancellis Arkiv.

C. 7^{mus}.

V. S. G. T. Da Vi, ved Resolution af 12 Decembris sidstleden, allernaadigst have tilkiendegivet den af Os anordnede Commission til at undersøge de i Aaret 1771 udi Vore Collegier giorte Indretninger og Forandringer, at Vi igien ville have indrettet et Oeconomie og Commerce Collegium, og derunder at skal henlægges alle Commerce, Laug, Fabrique og Fiskerie Sager, saa og end viidere, efter bemelte Commissions Forslag, det heele Brand Assurance Væsen i begge Vore Riger, Fyrstendommene og Grevskaerne, og der at skal bestyres paa samme Maade som før,
saa have Vi dertil allernaadigst beskikket osv.
Hvad General Magazine samt dets Indretninger, og

de didhen hørende Betientere angaaer, da ville Vi, at det dermed skal beroe, indtil derom af Oeconomie og Commerce Collegio kand giøres Os nærmere allerunderdanigst Forestilling.

Som det og endnu ikke er noksom bestemt, hvad under Laug-Sager, som til bemelte Collegium ere henlagte, egentlig indbefattes, saa ville Vi allernaadigst, at Vore Cancellier og Oeconomie og Commerce Collegium skal overlegge og allerunderdanigst forestille, hvad Lauge til hvert Sted beqvemmeligst kand henlægges og bør henhøre. — Denne nye Indretning ville Vi at skal strax tage sin Begyndelse; til hvilken Ende Vi og under denne Dags Dato allernaadigst have entlediget den nu værende Commerce Deputation fra dens hidindtil havde Forretninger. Derefter I Eder allerunderdanigst haver at rette; Befalendes etc.

Christiansborg d. 14de Januar 1773.

Til

de Deputerede og Committerede udi
Økonomie og Commerce Collegio.

99.

14 Januar 1773.

Det Vestindisk-Guineiske Rente- samt General-Told-Kammer-Kollegiums fremtidige Forretningsoutraade.

Original i Told-Kammer-Kollegiets Resolutions-Protokol.

Christian den Syvende, osv.

Vor Synderlig Gunst Tilforn! Da Vi under den 12 Decembris sidstleden allernaadigst have tilkiendegivet den af Os anordnede Commission til at undersøge de i Aaret 1771 udi Vore Collegier giorte Indretninger og Forandringer, at et Told Kammer igien skal oprettes, med det Navn og de Forretninger, som Forordningen af 7 Januarii 1760 har bestemt,

Saa give Vi Eder hermed tilkiende, at Vi, efter bemelte Commissions end viidere herom giorte Forestilling, Allernaadigst ville have anordnet og befalet,

1. at dette Kammer maa føre Navn af det Vestindiske og Guineiske Rente og General Told Kammer.

2. Under samme skal henlægges Vore Eylande i America, St. Croix, St. Thomas og St. Jean, samt det heele Told- og derunder hørende Consumtions og Licent-Væsen overalt udi Vore Riger Danmark og Norge og Vore tyske Provincer.

3. Viidere skal derhen høre Vore Eyendomme paa Kysten af Guinea, hvilke vel for nærværende tiid ere overladte til det Guineiske Compagnie, men, naar dets Octroy er udløben, skal tilbageleveres i samme Stand, som Compagniet har imodtaget dem.

Iligemaade ville Vi og allernaadigst, at Consumtions, Familie og Folcke Skats Væsen i Vore Riger Danmark og Norge, paa samme maade som før, skal være henlagt under Vores Vestindiske og Guineiske Rente- samt General Told Kammer.

Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn den 14de Januarii A^o 1773.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Luxdorph. A. Schumacher. Dons. Hoyer.

Til

De Deputerede og Committerede udi det Vestindiske og Guineiske Rente- samt General Told-Kammer, anl. at et Told Kammer igien skal oprettes, med det Nafn og de Forretninger, som Forordningen af 7 Januarii 1760 har bestemt.

100.

14 Januar 1773.

Bergværksdirektoriets fremtidige Forretningsomraade.

Koncept i Danske Kancellis Arkiv.

C. 7^{mus}.

Vor Synderlig Gunst Tilforn! Da Vi allernaadigst have funden for got ved Resolution af 12te Decembris sidstleden at bestemme, at der skal oprettes et Bergverks Directorium, som skal bestyre alle Bergverks og didhen hørende Sager Og Os nu af den anordnede Commission til at undersøge de i Aaret 1771 udi Vores Collegier giorte Indretninger og Forandringer, allerunderdanigst er bleven forestillet, at Saltverks-Væsenet, saavel forhen ved det forrige Rente Kammer, som og nu ved det Norske Kammer, altiid har været forbunden med Bergverks Sagerne, ligesom det og efter sammes Natur og Beskaffenhed synes best at kunde henlægges til et Bergverks Collegium, Saa ville Vi, at Saltverks Væsenet ligeledes skal bestyres af Bergverks Directorio; Men, i Henseende til Forst-Væsenet, som i visse maader kand henregnes til Bergverks Væsenet, skal Rente Kammeret og Bergverks Directorium, saasnart mueligt er, correspondere med hinanden, eller sammentræde, for at overlegge, hvad i saa maade er at fastsette, og hvilke Grændser i den henseende kunde bestemmes.

Christiansborg d. 14 Januar 1773.

*Til**De Deputerede og Assessores udi Berg Verks Directorio.*

101.

21 Januar 1773.

Bestemmelse om Kollegiernes indbyrdes Forhold til Forretningernes Fordeling.

Original i Assignations-Kontorets Samling af Kongl. Resolutioner.

Christian den Syvende osv.

Vor Synderlig Gunst Tilforn! Efterat Vi have tilkiendegivet Eder Vores allernaadigste Villie, angaaende de nye Indretninger ved Vores Finantz Væsen, med hvad derhen hører, er Os nu, af den anordnede Commission, til at undersøge de i Aaret 1771 udi Vore Collegier giorte Indretninger og Forandringer, allerunderdanigst bleven overleveret hosfølgende 5 Lister over samtlige nye Collegiers Medlemmer.

I henseende til de udi den indvortes Forfatning foreslagne Forandringer, er Os og af Commissionen omstændeligen bleven forestillet, at den fornemste Forandring bestaaer deri: at Correspondancen igien foreenes med Revisionen, og at icke den Committerede, men Renteskriverne, referere af de indkommende Breve. Thi have Vi, angaaende begge foranførte Puncter, efter de af Commissionen anførte Grunde, allernaadigst funden for got, at Correspondencen og Revisionen ved Kammerne igien maa foreenes, og begge Deelene besørges af Renteskriverne, som tillige selv skal referere af de indkomne Breve, dog saaledes, at alle Brevene, efter dag og datum, i en dertil indrettet Protocoll extraheres, og hver Punct, hvorpaa Resolution behøves, vel distingveres, samt at de Committerede hver i sit Fag have denne Protocoll for sig, medens Renteskriverne referere, og deri strax vedtegne Collegii Resolution.

Da Vi have anordnet, at den første Deputeret i Rente Kammeret, tilligemed den første Deputeret i det Vestindiske og Guineiske Rente samt General Told Kammer skal udgiøre Finantz Collegium, og bemelte begge Deputerede ere tillige allernaadigst udnævnte til første Deputerede udi Oeconomie og Commerce Collegio, samt i Bergværks Directorio, saa tillade Vi allernaadigst, at i den første Deputerede i Rente Kammeret hans Fraværelse,

Sygdom eller anden Forfald, den første Deputeret i det Vestindiske og Guineiske Rente samt General Told Kammer, samt vice versa, i den sidstes Forfald, den første, maa referere af samtlige til Finantz-, Kammer-, Commerce- og Bergværks-Væsenet henhørende Collegiers allerunderdanigste Forestillinger.

Vores Holms og Søe Etats store Regnskaber, som Vi, under 29 Decembris a. p. have resolveret, at skal revideres ved Finantz Collegium, som tilforn, ville Vi at skal henlægges til det nye oprettede Rente Kammer, og at Kammer Collegium selv, ihenseende til sammes Revision, og hvad derhen hører, skal foranstalte det fornødne.

Landmaalings Contoiret, som i Aaret 1771 blev henlagt under det Danske Kammer alleene, ville Vi, at skal fremdeles forblive ved Rente Kammeret.

Som og af Commissionen er bleven forestillet:

1. at ved det forrige Rente Kammer altid har været en Kammer Ret, og, at i Forordningen af 7 Januarii 1760, det Vestindiske og Guineiske Rente samt General Told Kammers Indretning angaaende, tales derom meget udførligen; men at samme i Aaret 1771, tilligemed andre Jurisdictioner her i Staden, er bleven henlagt til Hof og Stads Retten, om hvilken Ret Commissionen endnu icke har kundet give sin Betænkning; saa ville Vi, at det med Kammer Retten og den derved beskikkende Justitz Secreterer skal beroe indtil viidere.

5. Som det og vil være nøje at undersøge, hvorledes Grændserne imellem Vore Cancelliers og Kammeres samt øvrige nye indrettede Collegiers Forretninger best kunde fastsettes, da den, ved Vores Cabinets Ordre af 19de Augusti 1771 gjorde Inddeeling, ved adskillige seenere Resolutioner er bleven forandret, hvilket formenes best at kunde

bestemmes, naar Collegierne selv indbyrdes derom correspondere, eller sammentræde; saa ville Vi lade Vore Collegier tilkiendegive, at De efter nøye Overlæg, saasnart muligt, derom til Os indgive deres allerunderdanigste Betænkning.

.....
 Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn den 21de Januarii A^o 1773.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

O. Thott.

Luxdorff. Dons. Høyer.

Til

De Deputerede udi Finantz Collegio anlangende Kongelig Approbation paa de i de samtlige nye Collegier giorte Indretninger.

102.

15 Marts 1773.

Kjøbstad-Regnskabernes Revision henlægges fra Kancelliet til Rentekammeret.

Original i Rentekammerets Resolutionsprotokol.

Vi approbere Allernaadigst, at Magistraterne og Byfogderne overalt baade i Danmark og Norge indsende til Vores Rente-Commers Revision og endelige Afgjørelse alle Kiøbstæders Regnskaber saavel for sidstafvigte Aar 1772, som følgende Aaringer.

Christiansborg Slot den 15de Martii 1773.

Christian.

A. P. v. Bernstorff. F. Carstens. A. Berner.

L. Berner.

15 April 1773.

General-Landvæsenskommissionen ophæves, og dens Forretninger henlægges under Rentekammeret.

Original i General-Landvæsens Kommissionens Arkiv.

Christian den Syvende etc.

Vor synderlig Bevaagenhed tilforn! Efttersom Vi, ved den udj Vores Rente-Kammer for kort Tiid siden giorte Indretning, iblandt andet have anordnet, at det almindelige Land-Væsens Sager derunder skal henlægges; Og General-Land-Væsens Commissionen for nærværende Tiid alleene har visse af Vore Domainer tilbage at forestaae; Saa give Vi Eder hermed tilkiende, at Vi allernaadigst have funden for got, at bemelte General-Land-Væsens Commission aldeeles skal op-høre; Til hvilken Ende I, naar paaæskes, til Vores Rente-Kammer, som derom er tillagt den fornødne Ordre, have at aflevere de øvrige under Eders Administration hidindtil værende Domainer, og Eder dermed i alle Maader at forholde saaledes, som angaaende det Wordingborgske og Antworskouske Districters Aflevering ved Vores til Eder den 1ste hujus ergangne Befaling er anordnet; Og have Vi ellers befalet Vores Rente-Kammer, at indkomme med nærmere Forslag til et nyt Contoirs Indretning herefter, saavel for Landvæsenet i Almindelighed, som for de Kongelige Domainer i Besynderlighed, ved hvilket Contoir Vi allernaadigst ville, at de ved Land-Væsens Commissionen hidindtil staaende Under-Betiente skal anvendes.

Dereffter I Eder allerunderdanigst have at rette; Befalende Eder Gud! Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udj Vores Kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn den 15de April 1773.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

O. Thott.

Luxdorph. P. Aagaard.

Til General-Land-Væsens Commissionen.

6 Maj 1773.

Island, Færøerne og Grønland henlægges fra Rentekammeret
under Vestindisk-guineisk Rente- samt General-Told-
Kammerkollegium.

Original ved Kammer-Kancelliet, Design. VI. G. 1. Nr. 157.

Christian den Syvende osv.

Vor Synderlig Bevaagenhed Tilforn! Da Vi allernaadigst
have funden for got, at Vore Øer og Lande Island, Færøe
og Grønland, med hvad dertil ligget haver eller dermed
er foreenet, skal henlægges under Vores Westindiske og
Guineiske Rente- samt General Told Kammer, saaat for-
bemelte Øer og Lande herefter skal staae under dette
Collegio paa samme Maade, som Vore Americanske Øer;
Saa ville Vi hermed have Eder sligt til allerunderdanigst
Efterretning allernaadigst tilkiendegivet; Befalendes Eder
Gud.

Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kon-
gelig Residentz Stad Kiøbenhavn den 6te Maii 1773.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

O. Thott.

Luxdorph. P. Aagaard.

Til

De Deputerede og Committerede udi Rente Kammeret.

10 Marts 1773.

Over-Skattedirektionens af Kongen approberede Forestilling om at
overtage alle Lottoaktier, fortsætte Lotteriet og af Overskuddet
betale Statsgjælden.

Original i Lotto-Arkivets Samling af Kongelige Resolutioner.

Allerunterthänigste Vorstellung.

Bey der zuerst von Ew. Königl. May^{tt} der Stadt Altona unter dem 4 Junii 1770 allergnädigst verliehenen Octroy war die Absicht, dasz der Gewinn dieses Lottos in die Obersteuer-Casze flieszen, zur schleunigern Tilgung der Landes-Schulden angewandt, und dem Publico auf der einen Seite das also wieder zufließen sollte, was es auf diese Art freywillig zum Besten des Staats zusammen trug.

Wie sehr müssen wir aber nicht beklagen, dasz es dem Preussischen Banco-Director Koes, wenige Zeit nachher, und ehe man mit den Einrichtungen zu dem in Altona anzulegenden Lotto fertig werden, und also durch wirkliche Ausübung von der Octroy Gebrauch machen konnte, gelang, durch Hülfe des durch blendende Vortheile hingerissenen Struensees, der Stadt Altona und dem gantzen Staate die allergnädigst verliehene Octroy zu entreissen, und für sich und einige andere, denen er es zuwenden wolte, eine neue und auf Ew. Königl. May^{tt}. sämtliche Reiche und Lande lautende, ausschliessende Octroy zu erschleichen.

Ob nun gleich auf meine des Schatzmeisters Baron von Schimmelmann allerunterthänigste Vorstellung, in welcher ich die Verpachtung des Lottos überhaupt auf das nachdrücklichste widerrieth, 230 Actien für Ew. Königl. May^{tt}. und dero Staaten gerettet worden sind; (zu welchen in der Folge noch die ehemahligen Struenseeischen 47 Stük von der Particulier Cammer hinzukamen); so wird doch, durch Koesens sich, nach Abzug der an die Interessenten vertheilten 10 pro Ct., vorbehaltenen fünften Theil, und durch die Ausbeute auf die übrigen 223 Actien, eine ansehnliche Summa jährlich der Steuer-Casze entzogen, und einigen Privat-Persohnen zugewandt, die dem dadurch immer mehr verarmenden Unterthan abgenommen wird, ohne dasz Sie von einer andern Seite wieder zu deszen Nutzen verwandt würde.

Um aber doch nicht den grossen Gewinn dieses Lotto-Etablissements auf alle die in der erschlichenen Octroy bestimmten Jahre dem unter der Last der Steuern seufzenden Volke entzogen zu sehen; So haben Ew. Königl. May^{tt}. wir hiedurch allerunterthänigst anheim stellen sollen, ob Allerhöchst dieselben nicht allergnädigst geruhen wollen, uns dahin zu authorisiren, dasz wir durch Vorlegung der angebotenen Propositions von den Interessenten die Actien für die Obersteuer-Direction auf eine gütige Art zu erhandeln, und mit dem Priviligirten Koes in Absicht auf seine Ansprüche auf den fünften Theil des Gewinnes und seinen bisher genossenen Gehalt von 2000 Rthl. zu tractiren.

Ober-Direction den 10 Mart. 1773.

J. Scheel. B. v. Schimmelman. A. P. v. Bernstorff.

J. G. Moltke.

(Resolution:)

aprob.

Chr.

106.

13 April 1773.

En General-Lottodirection under Over-Skattedirectionen oprettes.

Fidemeret Afskrift blandt Lottovæsenets Sager.

Der General Lotto Direction Instruction.

Die General Administration bleibt zwar in allen Ihren Verrichtungen so wie hisher. Da aber die Sache so wichtig ist, dasz die Administratores nicht selten des Raths und der Einsichten noch einiger anderer Personen bedurft haben; so sollen auch in Zukunft die hernach aufzuführenden General-Inspectores Sich wöchentlich an zwey festzusetzenden Tagen auf dem Lotto Hause einfinden, und sonst auch so oft die Administration eine ausserordentliche Zusammenkunft für nöthig hält, auf deren desfalls zu

thuenden anzeige zusammen kommen, mit dieser ein Collegium under dem Titul: General Lotto Direction ausmachen, und über alle bey dem Lotto vorkommenden Vorfälle, die nicht zu den lauffenden und nach einer einmahl festgesetzten Regul zu expedirenden Affairen gehören, deliberiren und per Plurima entscheiden

Vorherstehendes ist eine richtige Abschrift von der, von Ihr. Königl. May^{tt.} allergnädigst approbirten Instruction für die allergnädigst verordnete General-Lotto Direction*).

Copenhagen, Ober Direction den 16 April 1773.

Thott. Scheel. v. Schimmelmänn. Schack Rathlouw.

Kragh Juell Wind. Bernstorff. Moltke.

v. Schimmelmänn.

107.

24 Maj 1773.

Indtægterne af alle i Kongens Lande oprettede Talloetterier skulle for bestandig indflyde i Extraskattekassen og anvendes til Statsgjældens Afbetaling.

Original i Lotto-Arkivets Samling af Kongl. Resolutioner.

Die Einkünfte sämthl. in Unsern Landen octroyirten Zahlen-Lotterien sollen auf beständig in Unsere Steuer Casse fließen, und zu Abtragung der Landes Schulden gewidmet seyn.

Christiansburg den 24. May 1773.

Christian R.

108.

3 Juni 1773.

Det under 13 April 1763 oprettede og under 18 April 1771 ophævede Skattekammer gjenoprettes.

Skattekammerets Korrespondanceprotokol.

Christian den Syvende osv.

Vor synderlig Gunst tilforn! Omendskiønt Vi, ved

*) Denne Resolution er ikke funden, men er refereret i Over-Skatte-Direktionens Deliberations-Protokol som dateret den 13 April og forelagt i Mødet den 16 s. M.

Resolution af 18de April 1771, efter da værende Omstændigheder, allernaadigst fandt for got at befale, hvorleedes den heele Beholdning af Vort Skat-Cammer skulle fordeeles, saa have Vi dog bestandig beholdt i Vore Tanker den vigtige Nytte, som slig en Indretning kunde have for Vore Stater, hvorudover Vi og have arbeidet paa at sette Vore Finantzer udi saadan Orden, at nogen Summa kunde forspares, og i Vores Skat-Cammer henlægges til Tilflugt i paakommende uformodentlige Tilfælde, og for at undgaae saavel ald skadelig Forhaling, som og, om Gud vil velsigne, den ulykkelige Nødvendighed, ved ethvert hastigt Tilfælde at fordybe Staten meere i Gield; Og som Vi da nu allernaadigst have funden for got igien at oprette Vores Skat-Kammer: Saa give Vi Dig hermed tilkiende, at Vi under denne Dags Dato allernaadigst have beskikket Vores Stats Minister og Geheime Raad Os Elskelig Hr. Joachim Otto Schach Rathlou, tilligemed Dig at indtræde som med-Directeur for Skat-Cammeret, og Os Elskelig Etatz Raad Ouwe Guldberg til at tage Sted ved samme som Assessor. Og er hermed Vores allernaadigste Villie og Befahling, at Du tillige med dem af ald Fliid bestræber Dig for Skat-Cammerets Opkomst og Tilvæxt, paa det under Guds Velsignelse Vort Landsfaderlig Øyemeed dermed kunde opnaaes.

Kiøbenhavn den 3. Junii 1773.

Christian.

Til

*den Kongel. Skatmester og Geheime Raad
Hr. Hinrich Carl Baron von Schimmelmänn.*

109.

20 October 1773.

Endelig Fastsættelse af Grændserne mellem Kancelliets og de øvrige Kollegiers Forretningsomraade.

Trykt Forordning.

Vi Christian den Syvende, etc. Giøre alle vitterligt,

at som Vi, under 19 Augusti 1771, have udgivet et Reglement, angaaende de Forretninger, som fra Vores Cancellier til Finantz-Collegium overdrages, og Grændsernes Bestemmelse imellem disse Collegier; men Vi derefter allernaadigst have funden for got at anordne en Commission, til at undersøge de, i de seenere Tider, foretagne Forandringer udi Vore Collegier, og, efter bemeldte Commissions derom givne Betænkning, taget i Overvejelse de ved disse Forandringer befundne Mangler, samt derpaa anordnet, hvorledes bemeldte Vores Collegier for fremtiden skulle bestyres, hvorved de tildeels ere satte paa den forrige Foed, hvilket og, i Henseende til Indretningen ved Vores Rente-Kammer, med viidere, ved en Forordning af 21 Januarii a. c. er bleven bekjendtgjort; Saa have Vi nu, paa det Vore kiere og troe Undersaatter kunde viide, til hvilket Collegium de sig, i Henseende til deres forskiellige Anliggende, have at henvende, hermed end viidere allernaadigst villet anordne og bekjendtgjøre:

1.

At det med de Sager, som forhen til Vores Danske Cancellie og Vores Rente-Kammer have henhørt, og der ere blevne foretagne, samt, efter befindende, Os derfra allerunderdanigst forestillede, skal i alle Maader forblive paa samme Foed, som førend bemeldte Reglement af 19de Augusti 1771 udkom, hvilket til den Ende hermed skal være igienkaldet og ophævet; dog ville Vi allernaadigst, at Kiøbstædernes Regnskaber, efter Vores Resolution af 15de Martii indeværende Aar, og den, i Følge deraf, fra Vores Rente-Kammer giorte Foranstaltning, fremdeeles aarligen til Revision, Decision og Afgiørelse, til samme Kammer skal indsendes.

2.

Iligemaade skal det og forholdes paa samme Maade, i Henseende til de Sager, som, førend benævnte Regle-

ment, have henhørt under Vores Danske Cancellie, Vores Vestindiske og Guineiske Rente-, samt General Told-Kammer, og Vores General Land-Oeconomie og Commerce-Collegium, saa at det ligeledes skal forblive paa samme Foed, som forhen; dog ville Vi, paa det Vedkommende kunde viide, hvilke Lauge til Oeconomie og Commerce-Collegium egentlig henhører, med viidere, herved nøyere have bestemt samme saaledes:

- a. Alle Fabricantere, saasom Silke- Ulden- og Bomulds-Vævere, samt Strømpe-Vævere og Overskiærere etc. saavelsom og de Haandværkere, der forfærdige disse Manufacturisters Redskaber, saasom Vævstoel-Smedde, Hegel- og Kardemagere og deslige, for saavidt deres Handtering i sær bestaaer i at forfærdige saadanne Redskaber; Iligemaade og Farvere i de Steder, hvor der findes Manufacturer, og hvis Farverier til deres Afbetiening ere indrettede, eller til deres Drift blive at indrette.
- b. Alle øvrige Fabriquer, eller deslige større Værker, som forhandle deres Vahre en gros til Detail-Handlere, om de end derhos have Ret selv at sælge en detail, saasom Sukker-Raffinaderier, Sæbe-Syderier, Olie-Møller og deslige.
- c. Dersom og, i Henseende til de sædvanlige Lauge og Haandværker, som ellers, formedelst deres Artikler og øvrige Forfatning, ere at ansee som borgerlig Næring, og altid har henhørt under Cancelliet, skulle af deslige Haandværkers Arbeide giøres et større Anlæg til en Handel dermed en gros, og samme altsaa at kunde henregnes under de i den anden Afdeeling benævnte større Værker, da, som de dertil fornødne Privilegier og Concessioner fra Commerce-Collegio bliver at udstede, høre deslige Anlæg og saaledes under bemelte Collegio.

d. Alle Handels- og Assurance-Compagnier, for saavidt de ikke forhen, og førend Reglementet af 1771 har været henlagt under Vores danske Cancellie, eller Rente- samt Vestindiske og Guineiske Kammer, saavel som og Grosserere, samt øvrige til deres Handel henhørende Personer, saasom Meglere, Factorer, og andre deslige.

e. I øvrigt skulle de under Cancelliet ellers henhørende Lauge og Haandværker rette sig efter de Anordninger, som igiennem General Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium, til Handelens Beste, maatte findes tienlig at giøres, et eller andet Laugs Arbeides Indretning eller Forbedring angaaende, og hvad Forslage eller Ansøgninger, i saa Maade, maatte giøres, indsendes til sidstbemeldte Collegium.

3.

I Henseende til Vores Rente-Kammer, Vores Vestindiske og Guineiske Rente- samt General Told-Kammer, og Vores General Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium, ville Vi ligeledes, at med Sagerne imellem dem indbyrdes, og hvad deraf til ethvert af dem i sær skal henhøre, forholdes paa samme Maade, som førend meerbemelte Reglement udkom, undtagen for saavidt derudi, ved forberørte Forordning af 21 Januarii a. c., er giort Forandring, ligesom og Vore Lande Iisland, Færøe og Grønland, med hvad dermed er foreenet, og samme Landes Kammeral-, Told- og Commerce-Væsen er henlagt under Vores Vestindiske og Guineiske Rente- samt General Told-Kammer, paa samme Maade, som Vore Americanske Øer. I øvrigt finde Vi det og til Vores Tienestes Befordring tienligt, og ville, at Vore Collegier fremdeeles ligesom tilforn er skeet, imellem sig correspondere om de Ting, som har nogen Slags Relation til et andet Collegium, for derfra, i behøvende Tilfælde, at indhente den fornødne

Oplysning; Hvilket alt foranførte, til Vedkommendes Efterretning, hermed saaledes bekendtgjøres; Thi byde og befale Vi hermed Vore Grever, Stiftsbefalingsmænd, Friherrer, Biskopper, Amtmænd, Landsdommere, Laugmænd, Præsidenter, Borgemestere og Raad, Fogder og alle andre, som denne Vores Forordning under Vores Cancellie-Segl tilskikket vorder, at de den, paa behørigte Steder, til Efterretning, strax lader læse og forkynde.

Givet paa Vort Slot Fredensborg den 20de October 1773.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

O. Thott.

Luxdorph. P. Aagaard.

II.

Frederik II^{dens} og Formynderstyrelsens Hof- og Regeringspersonale 1558⁹—96.

Det Stykke, som her meddeles, slutter sig umiddelbart til Stykket Nr. VII i disse Meddelelser for 1872, idet det rækker fra 1 Januar 1559, da Frederik II besteg Tronen, til 7 August 1596, da Christian IV underskrev sin Haandfæstning. Det er ogsaa udarbejdet ganske efter samme Plan, som der findes nærmere forklaret Side 123—24, men eftersom vi før 1570 kun ere i Besiddelse af selve Rentemestrenes Regnskaber, og først fra 24 December d. A. tillige af Hofmønsterskriverens Regnskaber, der danne forklarende Bilag til hine, navnlig med Hensyn til Hofjunkerne og Secretairerne i Danske Cancelli, saa maa der tilføjes den Bemærkning, at det her Meddelte for

Tiden før 1570 vistnok er meget ufuldstændigt. Dels mangler sikkert mange Personer ganske, og dels er der en stor Usikkerhed tilstede ved et stort Antal af dem, der findes, hvilke de i saa rigelig Mængde anbragte skarpe Klammer [] noksom vise. Dog nærer man det Haab, at det her samlede Materiale trods sin Ufuldstændighed alligevel vil være Historieforskerne velkomment, idet der dog her for Frederik II's Tid meddeles ellers ikke let overkommelige Oplysninger angaaende et omtrent lige saa stort Antal Personer, nemlig henved 1100, som der i de ovennævnte Meddelelser fra 1872 blev meddelt for Christian IV's Regeringstid.

	Ansæt	Afgaaet.
I.		
Herremænd.		
<i>a. Hofmarskalk.</i>		
Jens Truidsen Ulfstand	[14 Jan. 1556]	[14 Apr. 1560]
Frederik v. Dohna	[. . . 1561]	[19 Juli 1563] ¹⁾
Jørgen Urup	[2 Juni 1565]	[14 Oct. 1565]
Ludvig Munk	[29 Sept. 1569]	[17 Febr. 1572]
Greve Gynther af Barby	[5 Marts 1572]	[4 Maj 1572]
Hr. Christoffer v. Dohna	[4 Maj 1572]	[3 Apr. 1575]
Henrik Below, <i>med Bestalling af 3. Oct. 1575</i>	11 Apr. 1575	[27 Juni 1579]
Jørgen Fahrensbeck, <i>Ritmester</i>	[29 Maj 1579]	[25 Oct. 1579] ²⁾
Benedict v. Alefeldt	(25 Oct. 1579)	17 Maj 1581
Jørgen Urne	[26 Marts 1582] ¹⁾	[27 Dec. 1584]
Hans Stralendorf	[3 Nov. 1583]	[3 Apr. 1586]
Sten Maltesen (Sested)	[3 Apr. 1586]	29 Sept. 1590 ³⁾

¹⁾ Efter velvillig Meddelelse af Bibliotheksassistent Bricka.

²⁾ Blev kongelig Statholder paa Øsel.

³⁾ Blev da forlenet med Kronborg Len; jfr. Officerer nedenfor.

	Ansæt.	Afgaaet.
Preben Bild <i>til Ravn-</i> <i>holt</i>	16 Aug. 1590	25 Febr. 1593
Tage Krabbe	12 Febr. 1593	10 Juni 1594
Henning Gjõe <i>til Kjær-</i> <i>strup</i>	12 Juli 1594	
<i>b. Øverste Secretair i</i> <i>Danske Cancelli.</i>		
Corfits Knudsen Ul- feldt ¹⁾ 1563
Hans Skovgaard ²⁾	[14 Dec. 1570] ³⁾	25 Nov. 1573
Arvid (= Arild) Hvit- feldt ⁴⁾	26 Nov. 1573	20 Aug. 1580
Absalon Juel ⁵⁾	20 Aug. 1580	2 Sept. 1589
Christian Holck ⁶⁾ , <i>med</i> <i>Bestalling af</i>	12 Sept. 1589	12 Juli 1595 ⁷⁾
Sivert Grubbe til Hof- dal ⁸⁾	12 Juli 1595	
<i>c. Skjænk.</i>		
Niels Truidsen Ulfstand	[. . . 1557] ⁹⁾	
Jens Holgersen Ulfs- tand	[18 Apr. 1561] ⁹⁾	[.]
Corfits Tønnenes Viffert	[16 Jan. 1564]	[25 April 1569]
Peder Rùchel	[5 Oct. 1572]	[20 Dec. 1574]

1) Jfr. Rørdams Universitetshistorie II, 400.

2) Var Hofjunker allerede 15 Dec. 1558. See nedenfor.

3) Efter Rørdam, Univ. Hist. III, 403 allerede 1563.

4) Han var kommet ind i Cancelliet 5 Febr. 1572.

5) Var kommet i Cancelliet 26 Jan. 1575.

6) Var kommet i Cancelliet 27 Juli 1582.

7) Fik da Svenstrupgaards Len i Sjælland.

8) Var kommet i Cancelliet 14 Juni 1589.

9) Efter velvillig Meddelelse af Biblioteksassistent Bricka.

	Ansæt.	Afgaaet.
Karl Bryske	[16 Dec. 1575]	[14 Jan. 1577]
Hans Stralendorf	[25 Oct. 1581]	før 25 Juni 1591 ¹⁾
<i>d. Kjøgemester.</i>		
Albert Mus	[29 Sept. 1555]	[29 Sept. 1560]
Iver Kaas	[24 Juni 1560]	[25 Dec. 1562] ²⁾
Jørgen Sested	[25 Juli 1563]	[. . . 1564]
Christen Munk	[6 Apr. 1564]	[9 Febr. 1567]
Morten Venstermand	[30 Apr. 1572]
Johan Due	[5 Oct. 1572]
Jørgen Abildgaard	[10 Sept. 1568]	[14 Apr. 1571]
Casper Markdaner	[12 Sept. 1575]	1 Maj 1585
Theus Bernekow	28 Marts 1585	† 30 Dec. 1592
Peder Mund	1 Jan. 1593	
<i>e. Fiskemester³⁾.</i>		
Joachim v. d. Lippe	20 Aug. 1576 Bestalling som Digemester tillige 2 Aug. 1587 ⁴⁾	
Frits Trebow	23 Juli 1588	19 Aug. 1590

¹⁾ Der blev bevilget Kostpenge paa hans Heste 25 Juni til 24 Juli d. A. «indtil hans Arvinger kom her ind i Riget». Han synes ved sin Død at have været en Del forgjældet.

²⁾ Blev forlenet med Koldinghus Len.

³⁾ Ingen Jægermester er funden i denne Periode.

⁴⁾ Herefter at corrigere Meddelelser 1872, Side 128 og 135. Fra 25 Juni 1583 til s. D. 1585 opføres Dibbrandt Dominig (Dombnig) som «Karpemester», med den Bemærkning, at han tidligere var bleven betalt af Tolden i Helsingør.

	Ansæt.	Afgaaet.
<i>f. Staldmester.</i>		
Holger Tønnesen (Vif- fert ¹⁾)	[22 Juli 1558]	[7 Febr. 1559]
Christoffer Pax (o: Fe- stenberg, Pakisch ge- nannt)	[14 Febr. 1559]	[2 Aug. 1572]
Poul Biber	15 Juli 1572	[24 Aug. 1577]
Peder Redtz	[26 Apr. 1573]	[3 Apr. 1580]
Eustacius v. Thümen	13 Aug. 1580	
<i>g. Hofmestere.</i>		
Hans v. Worgewin, <i>hos</i> <i>Hertug Magnus</i>	[8 Jan. 1558]	[8 Jan. 1559]
Henrik Ramel <i>til Wu-</i> <i>sterwitz og Bækkeskov</i>	[25 Sept 1582]	[18 Juli 1590]
Hak Holgersen Ulfs- tand, <i>hos Christian IV</i>	30 Juli 1590	[12 Aug. 1593]
<i>h. Kammerjunkere.</i>		
Torben Bille	[10 Apr. 1558]	[6 Apr. 1561] ²⁾
Eggert Ulfeldt	[29 Sept. 1558]	[12 Maj 1571]
Peder Brevig	[6 Juli 1570]	[6 Juli 1571]
Frederik v. Werder	1 Jan. 1571	[14 Sept. 1579]
Caspar Pogrel	5 Jan. 1571	[29 Marts 1579]
Johan Due	[15 Apr. 1571]	[29 Sept. 1576]
Joachim v. Leist	[24 Apr. 1571]	19 Apr. 1584 ³⁾
Benedict v. Alefeldt	[25 Marts 1572]	[16 Oct. 1575] ⁴⁾

¹⁾ Efter velvillig Meddelelse af Bibliotheksassistent Bricka.

²⁾ Siden under Krigen først Høvedsmand og siden Oberst.

³⁾ Blev forlenet med Frederiksborg Len.

⁴⁾ Jfr. under 23 Aug. 1573 nedenfor.

	Ansæt.	Afgaaet.
Gotskalk Rotermund	[9 Dec. 1572]	[29 Oct. 1576]
Godtzlaf Budde	1 Maj 1573	[21 Juli 1580]
Hertug Moritz af Sachsen	5 Juli 1575	[10 Oct. 1576]
Niels Parsberg	[16 Nov. 1575]	[27 Febr. 1579]
Pfalzgreve Otto Heinrich	[8 Dec. 1576]	[8 Dec. 1577]
Henneke Reventlow	[7 Juni 1579]	[7 Juni 1584]
Jørgen Ernst Worm	[31 Juli 1579]	[25 Maj 1591]
Lucas Mutzel ¹⁾	4 Aug. 1581]	5 Aug. 1602 ²⁾
Reinhold Anrep	4 Sept. 1584 ³⁾	16 Aug. 1588
Hans Claus Russwurm	13 Oct. 1584	8 Marts 1585⁴⁾
Lorents v. Kiedorf	13 Oct. 1584 ⁵⁾	29 Sept. 1588
Detlev Holck	11 Apr. 1585	[30 Marts 1589]
Johannes Polley ⁶⁾	26 Sept. 1585	[26 Sept. 1586]
Artus Sandey ⁶⁾	27 Sept. 1585	[27 Sept. 1586]
Robert Werre ⁶⁾	1 Jan. 1586	1 Jan. 1587
Henrik v. Arnstadt	29 Sept. 1587 (?)	23 Juli 1591
Düring Ramel	13 Nov. 1587	[29 Sept. 1592]
Detlev Brockdorf	[15 Dec. 1587] ⁷⁾	15 Dec. 1588
Vilhelm v. d. Wense	30 Marts 1589 ⁸⁾	19 Apr. 1592
Fromholt Berg	16 Juni 1594	

¹⁾ At tilføje paa Listen i Meddelelser 1872 Side 131.

²⁾ Claus Podel i Stettin modtog hans Tilgodehavende.

³⁾ Bestallingen lyder paa, at han med kongelig Statholder i Kurland og Amtmand paa Pilten Johan Bähr skal begive sig derhen og være ham tilgiven og følgagtig, samt ved sin Hjemkomst tiltræde sin forrige Tjeneste. Dette skete 4 Sept. 1585.

⁴⁾ Blev Høvedsmand paa Kronborg (over Krigsfolkene).

⁵⁾ Blev Høvedsmand over Enspænderne 11 Apr. 1585.

⁶⁾ «En engelsk Adelsperson». Jfr. Meddelelser 1872, Side 199.

⁷⁾ I tidligere Aar fik han sin Gage paa Omslaget i Kiel. Jfr. nedenfor under Hofjunkere 1 Oct. 1577 og 9 Sept. 1582.

⁸⁾ Bestallingen lyder paa at følge med Dronning Anna til Skotland og der paa et Aars Tid tjene hende som Kammerjunker. Han kom tilbage 25 Juni 1590.

	Ansæt.	Afgaact.
<i>i. Beridere¹⁾.</i>		
Claus Berider	[2 Apr. 1564]
Alexander Calon	[8 Nov. 1571]
Lucas Aquini, « <i>Vælsk Berider</i> »	1 Sept. 1573-	6 Apr. 1576
Henrik Medendorf, <i>med Bestalling af 23 Jan. 1578</i>	[7 April 1577]	[30 Apr. 1578]
Conrad Dose	15 Aug. 1577	[15 Aug. 1580]
Bernt Eskmand	25 Oct. 1586	25 Oct. 1588
 II. Hofjunkere ²⁾ .		
Arild Urup	[1 Jan. 1550]	[2 Febr. 1562]
Borchard v. Papenheim	[6 Apr. 1550]	26 Marts 1559
Jørgen Marsvin	[24 Juni 1550]	[29 Sept. 1559]
Jørgen Urup	[29 Sept. 1550] Hofmarskalk 1565	[14 Apr. 1566]
Frands Rotlof (=Rat- lov?)	[29 Sept. 1550]	14 Apr. 1560
Erik Walkendorf	[29 Marts 1551]	[15 Dec. 1559]
Goske Brokkenhus	[17 Apr. 1552]	[26 Marts 1559]
Mogens Pedersen	1 Jan. 1553	[31 Dec. 1561]
Jørgen Daa, <i>Hingst- rider 1555</i>	[12 Febr. 1553]	[5 Febr. 1559] ³⁾

¹⁾ For ikke at afvige fra den tidligere fulgte Orden har man bibeholdt Beridere her, uagtet det kan være tvivlsomt, om de i denne Periode regnedes for Herremænd, eftersom ingen af dem staar i Numer som Hofjunker.

²⁾ Rigshofmesterne under Frederik II findes ikke her paa Grund af, at Regnskaberne intet oplyse om deres Embedstid.

³⁾ Jfr. Enspænderne under 25 Dec. 1553.

	Ansæt.	Afgaaet.
Anders Pedersen	[. . 1553]	[. . 1559]
Reinhold v. Boineburg (Bömelburg), <i>Hingst- rider 1556</i>	[6 Jan. 1554]	[18 Aug. 1565]
<i>og atter</i>	[24 Nov. 1570]	[14 Jan. 1576]
<i>atter</i>	22 Juni 1578	[11 Sept. 1578]
<i>samt</i>	[12 Juli 1584]	[24 Aug. 1584]
Anders Emiksen	[25 Marts 1554]	[29 Sept. 1560]
Hartvig Hoicken	[25 Marts 1554] ¹⁾	[2 Aug. 1572]
Holger Tønnesen Viffert	[28 Marts 1554]	
	Staldmester 1558	[29 Sept. 1561]
Jens Holgersen (Ulfs- tand)	10 Aug. 1554 Skjænk 1561	10 Aug. 1562
Hak Holgersen (Ulfs- tand)	10 Aug. 1554	[10 Aug. 1560] ²⁾
Lave Vestermænd	[29 Sept. 1554]	[21 Febr. 1561]
Jens Bille	[29 Sept. 1555]	13 Dec. 1559 ³⁾
Albert Mus, <i>Kjøgemester</i>	[29 Sept. 1555]	[29 Sept. 1560]
Jens Truidsen Ulfstand, <i>Hofmarskalk</i>	[14 Jan. 1556]	[14 Apr. 1560]
Otto Emiksen	[5 Apr. 1556]	[29 Sept. 1559]
Jacob Ulfeldt	[5 Apr. 1556]	[11 Nov. 1560]
Joachim Beck, <i>Rente- mester</i>	[1 Juli 1556]	[29 Sept. 1561]
Folmer Knob	[29 Sept. 1556]	[29 Sept. 1562]
Jacob Swabe, <i>Hingst- rider</i>	[20 Nov. 1556]	[11 Nov. 1559]
Hildebrand Gylden- stjerne	[4 Apr. 1557]	[25 Maj 1561]

¹⁾ Var Herremænd tilskibs eller Skibsjunker i 1564.

²⁾ Siden Ritmester og Christian IVdes Hofmester.

³⁾ Kom til Gulland.

	Ansæt.	Afgaaet.
Henrik Clausen	[18 Apr. 1557]	1 Febr. 1560
Knud Hardenberg	[18 Apr. 1557]	[26 Marts 1559]
Caspar Hebreker (?)	[18 Apr. 1557]
Peder Knudsen ¹⁾	[18 Apr. 1557]	[15 Dec. 1562]
Erik Lykke	[18 Apr. 1557]	[24 Juni 1567]
Johan Venstermand	[20 Juli 1557]	[29 Nov. 1559] ²⁾
Hans Prütz	[29 Sept. 1557]	[29 Sept. 1559]
David Bryske, <i>Hingst- rider</i>	[29 Sept. 1557] ³⁾	[29 Marts 1562]
Oluf Stigsen	10 Apr. 1558	[29 Sept. 1560]
Peder Gyldenstjerne	[10 Apr. 1558]	[29 Marts 1559]
Jacob Hvide	[10 Apr. 1558]	[14 Apr. 1560]
Peder Ulstrup	[10 Apr. 1558]
Anders Fris	[10 Apr. 1558] ⁴⁾	[5 Maj 1565]
Torben Bille, <i>Kammer- junkker</i>	[10 Apr. 1558]	[6 Apr. 1561]
Christoffer Pax	[29 Sept. 1558] Staldmester 1559	[2 Aug. 1572]
Eggert Ulfeldt, <i>Kam- merjunkker</i>	[29 Sept. 1558]	[12 Maj 1571]
Otto Banner	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Andreas Barby	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Lave Brokkenhus	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Johan Fris, Kantsler	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Ejler Grubbe, <i>Rente- mester</i>	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Henrik Gyldenstjerne	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Philip Heidenstorp	[15 Dec. 1558]	[29 Marts 1562]

¹⁾ Med Tilnavn: Hallands Peder Knudsen.

²⁾ Kom til Lifland med Hertug Magnus.

³⁾ Kom i 1559 til Øsel med Hertug Magnus.

⁴⁾ Skibsherremand i 1564.

	Ansæt.	Afgaaet.
Caspar Paselich	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559] ¹⁾
Otto Podebusk	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1560]
Frederik Ruus	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Markvard Rønnov	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Axel Tønnesen	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Hans Skovgaard	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559] ²⁾
Corfits Ulfeldt	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Niels Truidsen (Ulfs- tand), <i>Skjænk</i>	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Hans Spiegel	[15 Dec. 1558]	[15 Dec. 1559]
Anders Bing	[29 Jan. 1559]	[3 Juni 1572]
Peder Munk	[5 Febr. 1559]	[29 Sept. 1562]
Erik Hardenberg	[22 Febr. 1559]	[22 Febr. 1561]
Adam Norman	[26 Marts 1559]	[4 Maj 1571]
<i>og atter</i>	[17 Sept. 1575]	[14 Jan. 1576]
Frederik Richenbach	[26 Marts 1559]	25 Dec. 1559 ³⁾
Christen Hardenberg	[9 Apr. 1559]
Holger Rosenkrands	[9 Apr. 1559]
Thomas Fasti	14 Maj 1559	[18 Maj 1567] ⁴⁾
Jørgen Sested	14 Maj 1559	[11 Nov. 1562] ⁵⁾
Gotfred v. Alefeldt	[24 Juni 1559]	[24 Juni 1560]
Joachim Carlowitz	24 Juni 1559	[25 Dec. 1559]
Frederik Spiegel	[24 Juni 1559]	[24 Juni 1560]
Christen Munk	10 Aug. 1559	[9 Febr. 1567] ⁶⁾
	Kjøgemester 1564	

1) Jfr. Tydske Cancelli nedenfor.

2) Siden i Danske Cancelli. En Johan Skovgaard var Herremand tilskibs i 1564.

3) Kom af Riget med Hertug Magnns.

4) Med Frands Brokkenhus i det svenske Optog 1567.

5) Blev Kjøgemester 1563.

6) Var s. A. i Sverige med Frands Brokkenhus.

	Ansæt.	Afgaaet.
Frederik v. Dohna ¹⁾	[31 Oct. 1559] Hofmarskalk 1561	[25 Dec. 1562]
Marcus v. Qualen	25 Dec. 1559	[25 Dec. 1561]
Gabriel Skinckel	25 Dec. 1559	[25 Dec. 1560]
Hans Oldeland	24 Febr. 1560	29 Marts 1562
Corfits Tønnesen	14 Apr. 1560	[29 Marts 1562] ²⁾
Knud Reventlow	24 Juni 1560	[24 Juni 1562] ³⁾
Iver Kaas, <i>Kjøgemester</i>	24 Juni 1560	[25 Dec. 1562]
Otto Galskyt	[24 Juni 1560]	[25 Dec. 1562]
Adam Plato (Platow)	11 Nov. 1560	[29 Apr. 1573]
Hans Johansen, <i>den Unge</i>	11 Nov. 1560	[13 Juni 1561]
Ludvig Munk	16 Febr. 1561 Hofmarskalk 1569	[17 Febr. 1572]
Jørgen Munk	6 Apr. 1561	[29 Marts 1562] ⁴⁾
Johan Vittinghof	6 Apr. 1561	29 Sept. 1562
Jørgen Bülow (Below?)	24 Juni 1561	[24 Juni 1562]
Hans Bülow (Below?)	24 Juni 1561	[24 Juni 1562]
Henning v. Wolde	29 Sept. 1561	[29 Sept. 1562]
Bispero(?) Kleist	29 Sept. 1561	[29 Sept. 1562]
Villum Lees	[25 Dec. 1561]	24 Juni 1562]
Henning Gjøe	[. . . 1561]	[27 Nov. 1566]
Albert Fris	[14 Apr. 1566] ⁵⁾
Absalon Gjøe	[14 Apr. 1566]
Frederik Lange	[14 Apr. 1566]
Jacob Rostrup	[14 Apr. 1566]
Claus Sjøfeldt	[14 Apr. 1566]
Jacob Sjøfeldt	[14 Apr. 1566]
Christoffer Skeel	[14 Apr. 1566]

¹⁾ Broder til Christoffer v. Dohna.

²⁾ Jfr. Skjænken Corfits Tønnesen Viffert.

³⁾ I 1564 Herremand tilskibs eller Skibsjunker.

⁴⁾ Jfr. under 30 Maj 1575 nedenfor.

⁵⁾ Med Frands Brokkenhus i Sverige 1567.

	Ansæt.	Afgaaet.
. . . Skortewitz	[14 Apr. 1566]
Iver Munk	[15 Juli 1567]
Poul v. Alefeldt	[. . . . 1567]
Henrik Rantzow	[. . . . 1567]
Christoffer Rosengaard	[9 Sept. 1567]	[26 Apr. 1585]
Torben Matzen	[9 Sept. 1567]	29 Maj 1573
Sten Felixen	[9 Sept. 1567]	28 Febr. 1573
Jens Falster	[9 Sept. 1567]	[17 Febr. 1571]
Jørgen Abildgaard, <i>Kjøgemester</i>	[10 Sept. 1568]	[14 Apr. 1571]
Johan Buchholz	[10 Apr. 1570]
Niels Parsberg	[24 Juli 1570]	
	Kammerjunk. 1575	[27 Febr. 1579]
Johan Urne	[24 Sept. 1570]	[25 Dec. 1573]
Christian Lykke	[24 Sept. 1570]	7 Nov. 1573
Predbjørn Gyldenstjerne	[24 Sept. 1570]	7 Nov. 1573
Axel Gyldenstjerne	[24 Sept. 1570]	8 Apr. 1571
Karl Bryske	[24 Sept. 1570]	
	Skjænk 1575	[14 Jan. 1577]
Laurits Brokkenhus	[24 Oct. 1570]	[20 Jan. 1571]
Morten Venstermand	[24 Nov. 1570]	
	Kjøgemester 1572	[4 Maj 1572]
Ejler Bryske	[24 Nov. 1570]	[17 Marts 1571]
Greve Gynther af Barby	[27 Nov. 1570]	
	Hofmarskalk 1572	[4 Maj 1572]
Niels Rosengaard	[24 Dec. 1570]	[20 Dec. 1574]
David Stuart	[30 Dec. 1570]	[17 Marts 1571]
Hans Francke	28 Jan. 1571 ¹⁾	[3 Maj 1578]
Hr. Christoffer v. Dohna ²⁾	21 Jan. 1571	
	Hofmarskalk 1572	[3 Apr. 1575]

¹⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576, og var der atter 1578—1579.

²⁾ Han underskriver sig: Christoff, Freiherr und Burggraf von Dhona, Hofmarskalk.

	Ansæt.	Afgaaet.
Baltzer v. Leist	21 Jan. 1571	29 Marts 1571
og atter	[30 Dec. 1574] ¹⁾	16 Oct. 1575
samt	[7 Aug. 1577]	[3 Jan. 1578]
Joachim v. Leist ²⁾	21 Jan. 1571	
	Kammerjunk. 1571	29 Marts 1571
og atter	[19 Nov. 1571]	[1 Apr. 1584]
Caspar Wies, <i>Drabant- hovedsmand</i>	[21 Jan. 1571]	6 Apr. 1584
Caspar Pogrel, <i>Kam- merjunk³⁾</i>	29 Jan. 1571	[29 Marts 1579]
Frederik v. Werder, <i>Kammerjunk⁴⁾</i>	9 Febr. 1571 ⁴⁾	[14 Sept. 1579]
Wilken Frese	16 Febr. 1571	29 Marts 1571 ⁵⁾
. . . Garssenbüttel	16 Febr. 1571	29 Marts 1571
Henning Plato (Platow), <i>Ritmester</i>	16 Febr. 1571	29 Marts 1571
og atter	21 Jan. 1572 ⁴⁾	[3 Maj 1578]
Benedict v. Alefeldt, <i>den Gamle</i>	20 Febr. 1571 ⁶⁾	
	Kammerjunk. 1572	16 Oct. 1575
Peter Rüchel	22 Febr. 1571	
	Skjænk 1572	[20 Dec. 1574]
Jørgen Zimmer	23 Febr. 1571	23 Marts 1571
Caspar v. Wedel	23 Febr. 1571	25 Marts 1571
Hans Schramm	23 Febr. 1571	23 Marts 1571
Diderik Vittinghof	23 Febr. 1571	[7 Juli 1577]
Lorents Vittinghof	23 Febr. 1571	[18 Marts 1571]

¹⁾ Fra 20 Dec. 1574 til 19 Jan. 1575 var han «huggen og laa i Kroen for Skanderborg».

²⁾ Broder til Baltzer v. Leist.

³⁾ Synes alt tidligere 14 Apr. 1566 at have været Hofjunk.

⁴⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576, og paa Kronborg 3 Maj 1578.

⁵⁾ Jfr. under 16 Jan. 1579 nedenfor.

⁶⁾ «Fra den Lundske Fane blev aftakket».

	Ansæt.	Afgaaet.
Caspar v. d. Heyde	23 Febr. 1571	23 Marts 1571
Melchior Raussendorf	12 Marts 1571	[29 Jan. 1573]
Jacob Løye	12 Marts 1571	29 Marts 1571
Mogens Juel	29 Marts 1571	[14 Jan. 1576]
Johan Due, <i>Kammerjunker</i>	1 Apr. 1571	
	Kjøgemester 1572	[29 Sept. 1576]
Augustin Urne	8 Apr. 1571	[29 Apr. 1573]
Godtzlaf Budde	23 Dec. 1571	
	Kammerjunk. 1573	[21 Juli 1580]
Christen Maltesen (Se- sted)	[6 Jan. 1572]	29 Maj 1573 <i>s. R.H.</i>
Diderik Wachtel	[6 Jan. 1572]	[5 Marts 1572]
Jørgen Schiart (= Schart?)	[6 Jan. 1572]	[30 Marts 1573]
Detlev Lepel	[6 Jan. 1572]	29 Maj 1573
Mogens Gjøe	[6 Jan. 1572]	[1 Sept. 1572]
Hans Ficke	[6 Jan. 1572]	[5 Marts 1572]
Alexander Durham, <i>Capitain</i>	[6 Jan. 1572]	29 Maj 1573
Poul Biber	[6 Jan. 1572]	
	Staldmester 1572	2 Aug. 1572
<i>og atter</i>	1 Marts 1575	[24 Aug. 1577]
<i>samt</i>	30 Maj 1582	† m. 9 Dec. 1582 og 7 Jan. 1583
Nickel Eick	[6 Jan. 1572]	29 Maj 1573
Hans Lyneborg	[6 Jan. 1572]	[5 Marts 1572]
Leonard Schoff (Skaph)	[6 Jan. 1572]	29 Maj 1573
<i>og atter</i>	19 Juli 1574	[19 Jan. 1575]
Carsten Pole	[24 Jan. 1572]	[2 Aug. 1572]
Poul Rantzow	31 Jan. 1572	[29 Apr. 1573]
Benedikt Rantzow	6 Marts 1572	9 Nov. 1573
Ejler v. Thiesenhausen	15 Marts 1572	29 Maj 1573
Baltzer Dischberg	15 Marts 1572	[4 Maj 1572]

	Ansæt.	Afgaet.
Peder Redtz	21 Apr. 1572	
	Staldmester 1573	[3 Apr. 1580]
Caspar Luckow	22 Apr. 1572	29 Maj 1573
Wolf Leckow ¹⁾	3 Maj 1572	[25 Dec. 1573]
<i>og atter</i>	22 Nov. 1578	[21 Juli 1580]
Daniel Hoicken	5 Maj 1572	29 Maj 1573
<i>og atter</i>	28 Apr. 1575 ²⁾	24 Aug. 1581
Peder Brokkenhus	5 Maj 1572	29 Maj 1573
Hans Wrabsky	4 Juni 1572	29 Maj 1573
Otto Wilpret	4 Juni 1572	29 Maj 1573
Bartholomeus v. Thermo- mow	11 Juni 1572	[30 Marts 1573]
Vilhelm Sommerfeldt	11 Juni 1572	29 Maj 1573
Christen Munk, <i>den Unge</i>	4 Juli 1572	[27 Aug. 1573]
Hannibal Gyldenstjerne	8 Juli 1572	[25 Dec. 1573]
Knud Ulfeldt	13 Juli 1572	[25 Dec. 1573]
Tyge Brahe	[24 Juli 1572]	[20 Dec. 1574] ³⁾
Nickel Motschelnitz	2 Aug. 1572	30 Marts 1573
Hans Stralendorf	3 Aug. 1572	
	Skjænk 1581	
	Hofmarskalk 1583	† før 25 Juni 1591
Anders Kotzbade (o: Kosboth)	3 Aug. 1572	[3 Maj 1578] ⁴⁾
<i>og atter</i>	22 Juli 1582	[27 Nov. 1584]
Jørgen v. Unger	1 Jan. 1573	[20 Dec. 1574]
Jørgen Ernst Worm	24 Febr. 1573	
	Kammerjk. 1579 ⁵⁾	[25 Maj 1591]
Johan v. Alefeldt	24 Febr. 1573	[27 Febr. 1579]

¹⁾ Jfr, Jørgen Leckow nedenfor under 16 Sept. 1573.

²⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576, og til Rusland 28 Maj 1578.

³⁾ Jfr. Tyge Brahe som Pensionist 18 Febr. 1576 nedenfor.

⁴⁾ Kom paa Kronborg.

⁵⁾ Fra 30 Aug. 1584 blev han tilligemed 6 andre nedenfor nævnte Hofjunkere ogsaa Jagtjunker, og som saadan bevilget 7 Daler maanedlig paa en liden Vogn.

	Ansæt.	Afgaaet.
Henneke Reventlow	1 Marts 1573	[14 Jan. 1576] ⁴⁾
Johan Preen	1 Marts 1573	25 Nov. 1573
Christoffer v. Leist	1 Marts 1573	[14 Jan. 1576]
Wedege v. Leist	11 Apr. 1573	[14 Jan. 1576]
Kjeld Baad	[30 Apr. 1573]	29 Maj 1573
Sten Brahe	15 Maj 1573	[20 Dec. 1574]
Hans Axelsen	21 Maj 1573	[3 Jan. 1578]
Christoffer Gersdorf	18 Juni 1573	[14 Jan. 1576] ²⁾
Goske v. Alefeldt	18 Juni 1573	[28 Apr. 1579]
Claus v. Buchwaldt	23 Aug. 1573	[20 Dec. 1574]
Benedict (Bendix) v. Alefeldt, <i>den Unge</i>	23 Aug. 1573	[20 Dec. 1574] ³⁾
Jørgen Leckow	16 Sept. 1573	[3 Apr. 1578]
Vit Behr	27 Oct. 1573	[25 Dec. 1573]
Morten Skinckel	27 Oct. 1573 ⁴⁾	[27 Juni 1579]
Johan Behr	27 Oct. 1573	25 Dec. 1573
<i>og atter</i>	2 Maj 1575	[18 Juni 1575]
Ejler Fox (Voss)	27 Nov. 1573	[14 Jan. 1576]
Gotskalk Rotermund, <i>Kammerjunker</i>	5 Jan. 1574	[29 Oct. 1576]
Asmus Hahn	5 Jan. 1574	[28 Jan. 1574]
Gert v. Holten	8 Jan. 1574	[28 Jan. 1574]
Jost v. Manslug (o: Mandelsloh)	18 Jan. 1574	[23 Febr. 1574]
Oluf Daa	3 Febr. 1574	[30 Dec. 1574]
Otto Magnussen	26 Marts 1574 ⁴⁾	[25 Oct. 1579]
Caryon Preen	3 Apr. 1574	[14 Jan. 1576]

¹⁾ Jfr. under 1 Juli 1579 nedenfor.

²⁾ Jfr. under 4 Nov. 1577 nedenfor.

³⁾ Jfr. under 7 Oct. 1578 nedenfor.

⁴⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576.

	Ansæt.	Afgaaet.
Bernt v. Qualen	18 Apr. 1574	[23 Juni 1574]
Sten Matzen	9 Maj 1574 ¹⁾	[16 Juni 1581]
Christoffer Pogwisch	23 Maj 1574	[10 Sept. 1576]
Philip v. Hennicke	3 Juni 1574	[23 Juni 1574]
Axel Brahe	4 Juni 1574	[20 Dec. 1574]
Henning Falster	14 Juni 1574 ¹⁾	[28 Maj 1579]
Markvard Brockdorf	24 Juni 1574	[20 Dec. 1574] ²⁾
Jacob Høg	24 Juni 1574	[14 Jan. 1577]
Jørgen Urne	27 Juni 1574	
	Hofmarskalk 1582	[27 Dec. 1584]
Niels Bille (<i>af Fyn</i>)	29 Juni 1574	[3 Apr. 1578]
Joachim v. d. Lippe	16 Juli 1574 ³⁾	
	Fiskemester 1576	
Frederik Hube (Hobe)	20 Juli 1574	[27 Febr. 1579]
Peder Bille	4 Aug. 1574	[14 Jun. 1577] ⁴⁾
Laurits Straale	4 Aug. 1574 ⁵⁾	[27 Febr. 1579]
Otto Uexkull (Øxel) <i>Ritmester</i>	23 Aug. 1574 ⁵⁾	[25 Oct. 1579]
Caspar Markdaner	29 Aug. 1574	
	Kjøgemester 1575	[26 Apr. 1585]
Johan Wulf	13 Jan. 1575	[3 Maj 1578] ⁵⁾
Albert Rostrup	25 Marts 1575	[6 Aug. 1577]
Niels Skinckel	20 Apr. 1575 ⁵⁾	[3 Maj 1578] ⁶⁾
Henning Grodian (= Grot Jan?)	20 Apr. 1575	[19 Maj 1575]

¹⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576 og til Rusland 28 Maj 1579.

²⁾ Jfr. nedenfor under 10 April 1586.

³⁾ Herefter at corrigere Meddelelser 1872, Side 135.

⁴⁾ Jfr. nedenfor under 14 Juni 1579.

⁵⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576.

⁶⁾ Kom da paa Kronborg.

	Ansæt.	Afgaaet.
Frederik v. Alefeldt	8 Maj 1575	[10 Sept. 1576]
Henrik Below, <i>Hof-</i> <i>marskalk</i>	16 Maj 1575	[27 Juni 1579]
Joachim Below	16 Maj 1575	[10 Sept. 1576]
Anders Plessen	22 Maj 1575	[10 Sept. 1576]
Jørgen Munk	30 Maj 1575 ¹⁾	[25 Oct. 1579]
Christoffer v. Crailsheim	9 Juni 1575	[14 Marts 1576]
Niels Bille (<i>af Skaane</i>)	12 Juni 1575	[13 Febr. 1576]
<i>og atter</i>	31 Maj 1576	[3 Maj 1578]
Caspar v. Lipzick (= Leipzig?)	12 Juni 1575	[3 Maj 1578] ²⁾
<i>og atter</i>	1 Juni 1580	24 Aug. 1581
Hertug Morits af Sach- sen, <i>Kammerjunker</i>	20 Juni 1575	[10 Oct. 1576]
Melchior Thorlow, <i>Her-</i> <i>tug Morits af Sach-</i> <i>sens Staldmester</i>	30 Juni 1575	[10 Oct. 1576]
Ernst Berg	22 Juli 1575	[25 Nov. 1579] ³⁾
Bernt v. Gilzen (= Gilsa eller Gilten?)	25 Juli 1575	[25 Nov. 1579] ³⁾
Hans Breist (= Briest?)	18 Aug. 1575	[14 Marts 1576]
Jochum Erichleben	18 Aug. 1575	[14 Marts 1576]
Hans v. Werder	18 Aug. 1575	[14 Marts 1576]
Christoffer v. Kanitz	23 Aug. 1575 ⁴⁾	[6 Aug. 1577]
Caspar v. Leist	28 Sept. 1575	[14 Marts 1576]
Venzel Knipsen « <i>en bø-</i> <i>misk Dreng</i> »	3 Oct. 1575	[15 Dec. 1575]

¹⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576 og til Rusland 28 Maj 1579.

²⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576, og denne Dato paa Kronborg.

³⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576, paa Kronborg 28 Maj 1579, og endelig denne Dato atter til Lifland.

⁴⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jørgen Fahrensbeck	5 Oct. 1575 Hofmarskalk 1579	[24 Nov. 1579] ¹⁾
Jacob Krabbe	2 Nov. 1575	[11 Juli 1582]
Hans Krafse	16 Nov. 1575	[28 Jan. 1579]
Fabian Thiesenhausen	27 Nov. 1575	[6 Aug. 1577]
Falk Gjõe	2 Maj 1576	[8 Jan. 1577]
Mikkel Brokkenhus	5 Maj 1576	[2 Juni 1578]
Albert Skeel	11 Maj 1576	[6 Aug. 1577]
Brejde Rantzow	12 Maj 1576	[19 Oct. 1580]
Niels Skram	12 Maj 1576	[17 Jan. 1581]
Holger Ulfeldt	29 Maj 1576 ²⁾	[3 Maj 1578 ³⁾
Frands v. Lipzick (= Leipzig?)	20 Juli 1576	[3 Maj 1578 ³⁾
<i>og atter</i>	9 Maj 1580	24 Aug. 1581

¹⁾ Kom under denne Dato til Lifland.

²⁾ Her opføres i Hofmønsterskriverens Regnskab endvidere 58 «Landsaatte», som tjente Kongen, hver med tre Heste, paa Rejsen til Meklenborg 29 Maj til 27 Juli 1576. Disse vare alfabetisk ordnede følgende: Bendix v. Alefeldt, Mogens Bille, Knud Bille Stensen, Axel Brahe, Henrik Brahe, Knud Brahe. Ove Brahe, Peder Brahe, Sten Brahe, Tyge Brahe, Ejler Brokkenhus, Laurits Brokkenhus, Oluf Daa, Albert Fris, Jørgen Fris, Niels Fris, Absalon Gjõe, Henning Gjõe, Mogens Gjõe, Mogens Gjõe Falksen, Knud Grubbe, Axel Gyldenstjerne, Hannibal Gyldenstjerne, Henrik Gyldenstjerne, Mogens Gyldenstjerne, Preben Gyldenstjerne, Hartvig Hoicken, Jacob Hvitfeldt, Hans Johansen, Kjeld Juel, Ove Juel Nielsen, Peder Juel, Niels Krabbe Kjeldsen, Niels Krabbe, Tyge Krabbe, Erik Lange, Erik Lange, Hans Lange, Johan Lindenow, Ove Lunge Iversen, Ove Lunge Christoffersen, Ivar Munk, Ludvig Munk, Gjord Pedersen, Markvard Rodsten, Tømme Rosenkrands, Hans Rostrup, Jacob Rostrup, Johan Rud, Knud Rud, Anders Maltesen (Sested), Johan Skovgaard, Gabriel Sparre, Otto Thott, Knud Ulfeldt, Hak Ulfstand, Johan Urne, Morten Venstermand.

³⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576 og paa Kronborg denne Dato.

	Ansæt.	Afgaaet.
Hans v. Rhade	3 Aug. 1576	[3 Maj 1578 ¹⁾
Detlev Brockdorf, <i>den</i> <i>Ældste</i>	16 Aug. 1576	[27 Dec. 1584] ²⁾
Lydike Finecke	19 Aug. 1576	[8 Jan. 1577]
Ernst Kreckwitz	18 Sept. 1576	[30 Marts 1578] ³⁾
Wulf v. Kundiger	29 Sept. 1576	[3 Maj 1578 ³⁾
Reinhold Uexkull (Øxel)	3 Oct. 1576	[3 Maj 1578 ³⁾
Pfalzgreve Otto Henrik, <i>Kammerjunker</i>	1 Dec. 1576	4 Dec. 1577
Wulf Pelckhouer (o: Pelk- hoven), <i>den Unge,</i> <i>Pfalzgreve Otto Hen-</i> <i>riks Hofmester</i>	1 Dec. 1576	[3 Maj 1578 ³⁾
Richard Blankenburg	5 Dec. 1576	[5 Sept. 1577]
Anders Thott	10 Dec. 1576	[13 Nov. 1581]
Hans Walrabe	10 Marts 1577	[3 Jan. 1578]
Knud Brahe	25 Marts 1577	[3 Jan. 1578]
<i>og atter</i>	30 Dec. 1578	[27 Juni 1579] ⁴⁾
Jørgen Brahe	25 Marts 1577	[22 Maj 1580]
Henrik Lykke	1 Apr. 1577	[21 Juli 1580]
Erik Lykke	22 Apr. 1577	[27 Febr. 1579]
Knud Rud Eriksen	16 Maj 1577	11 Sept. 1588 ⁵⁾
Claus Taube	25 Juni 1577	[3 Maj 1578] ⁶⁾

¹⁾ Kom til Lifland 13 Aug. 1576 og paa Kronborg denne Dato.

²⁾ Jfr. nedenfor under 9 Sept. 1582.

³⁾ Kom paa Kronborg.

⁴⁾ Jfr. nedenfor under 30 Marts 1582.

⁵⁾ Denne Dato rejste han fra Helsingør at annamme Korsør Len, og hans Broder Peder Rud modtog hans Tilgodehavende for ham i Kolding 14 Dec. 1590.

⁶⁾ Kom paa Kronborg.

	Ansæt.	Afgaaet.
Reinhold Anrep <i>og atter</i>	25 Juni 1577 8 Oct. 1583 ¹⁾ Kammerjkr. 1584	[3 Maj 1578] ¹⁾ 16 Aug. 1588
Mathias Budde, <i>Secre- tair i Tydske Can- celli</i>	28 Sept. 1577	4 Nov. 1577
Detlev Brockdorf, <i>den Unge</i>	1 Oct. 1577	[25 Nov. 1579] ³⁾
Frands Rantzow	6 Oct. 1577 ⁴⁾	[30 Juli 1584]
Christoffer Gersdorf	4 Nov. 1577	[23 Jan 1580] ⁵⁾
Magnus Swave	21 Nov. 1577 ⁶⁾	[17 Nov. 1586]
Achatius Norman	21 Nov. 1577	[21 Juli 1580]
Albert Molzan (= Malt- zan)	13 Dec. 1577	[28 Apr. 1579]
Johan Bernekow	3 Febr. 1578	[21 Juli 1580]
Oluf Bille	4 Marts 1578	[13 Dec. 1581]
Niels Kaas, <i>Kantsler</i>	[4 Apr. 1578]	† 29 Juni 1594 ⁷⁾
Bastian Rodenberg (= Rothenburg ²⁾)	3 Maj 1578	[23 Jan. 1580]
Johan Rud	20 Maj 1578	[4 Oct. 1583]
Anders Bjørnsen	31 Maj 1578	[25 Oct. 1579]
Jørgen Fris	17 Juli 1578	[27 Juni 1579]
Anders Skram	24 Juli 1578	[27 Juni 1579]
Bernt Mutzlitz	14 Sept. 1578	[19 Oct. 1580]
<i>og atter</i>	26 Maj 1581	2 Juli 1581

1) Kom paa Kronborg.

2) Var en Tid lang paa Pilten i Kurland, og blev Jagtjunker 23 Marts 1586.

3) Kom til Lifland. Jfr. nedenfor under 9 Sept. 1582.

4) Kom til Rusland 2 Juni 1578.

5) Jfr. ovenfor under 18 Juni 1573.

6) Blev Jagtjunker 30 Aug. 1584. Jfr. J. E. Worm under 24 Febr. 1573 ovenfor.

7) Hans Søster Fru Ide Kaas modtog hans Tilgodehavende.

	Ansæt.	Afgaaet.
Eustacius Norman	2 Oct. 1578	[22 Maj 1580]
Bendix v. Alefeldt	7 Oct. 1578	
	Hofmarskalk 1579	17 Maj 1581 ¹⁾
Claus v. Zerbst	22 Oct. 1578	24 Aug. 1581
Ulrik Sandberg	5 Nov. 1578	[14 Sept. 1581]
Jørgen Berg	3 Dec. 1578	24 Nov. 1579
Hans Lessata	30 Dec. 1578	[28 Jan. 1579]
Wilken Frese	16 Jan. 1579	24 Aug. 1581 ²⁾
Albrecht v. d. Lippe	12 Apr. 1579	[27 Juni 1579]
Henrik Magnussen	11 Maj 1579	20 Aug. 1580
Peder Grubbe	20 Maj 1579	[21 Juli 1580]
Achatius v. Rhade	6 Juni 1579	24 Aug. 1581
Morits Bohl	14 Juni 1579	20 Aug. 1580
Peder Bille	14 Juni 1579	(26 Aug. 1579 ³⁾)
Henneke Reventlow, <i>Kammerjunker</i>	1 Juli 1579	[7 Juni 1584] ⁴⁾
Alexander v. d. Osten ⁵⁾	3 Juli 1579	[21 Juli 1580]
Jørgen Firks	19 Juli 1579	[25 Nov. 1579] ⁶⁾
Joachim Bülow	3 Aug. 1579	[21 Juli 1580] ⁷⁾
Antonius Butzacharin	29 Aug. 1579	24 Aug. 1581
Jørgen Lüninck	12 Sept. 1579	[21 Juli 1580]
Albrecht Schlegel	26 Oct. 1579	20 Aug. 1580
Eustacius v. Thümen	1 Nov. 1579 ⁸⁾	
	Staldmester 1580	
Johan Ulrik Flotow	21 Nov. 1579	[19 Oct. 1580]
Anders Skovgaard	15 Marts 1580	† 15 Jan. 1581

1) Jfr. ovenfor under 23 Aug. 1573.

2) Jfr. ovenfor under 16 Febr. 1571.

3) Jfr. ovenfor under 4 Aug. 1574.

4) Jfr. ovenfor under 1 Marts 1573.

5) Tidligere i 1577—78 Ritmester.

6) Kom til Lifland.

7) Jfr. nedenfor under 11 Nov. 1594.

8) See Meddelelser 1872, Side 135, der bør corrigeres herefter.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jørgen v. Papenheim	23 Marts 1580	24 Aug. 1581
Tage Krabbe <i>og atter som Hofmarskalk</i>	31 Marts 1580 ¹⁾ 12 Febr. 1593	7 Oct. 1591 11 Juni 1594
Wulf v. Thüngen	10 Apr. 1580	[18 Dec. 1580]
Baltzer v. Alefeldt	11 Apr. 1580	[17 Apr. 1581]
Enevold Sested	12 Apr. 1580	[27 Nov. 1584]
Detlev Holck	13 Apr. 1580	
Knud Rud Ottesen	Kammerjkr. 1585 ²⁾ 17 Apr. 1580	[30 Marts 1589] [8 Oct. 1582]
Hans Norby	21 Apr. 1580	24 Aug. 1581
Goske v. Buchwaldt <i>og atter</i>	29 Apr. 1580 26 Maj 1581	[19 Oct. 1580] 2 Juli 1581
Peder Mund	17 Juni 1580	[20 Aug. 1580] ³⁾
Henrik Kotzwitz (= Kottwitz?)	8 Juli 1580	24 Aug. 1581
Otto Rantzow	21 Juli 1580	[16 Febr. 1581]
Ebel Redtz	1 Aug. 1580	[17 Maj. 1581]
Christoffer Parsberg	16 Dec. 1580	[11 Juli 1582]
Waldemar Parsberg	16 Dec. 1580	[11 Juli 1582]
Gert v. Werder	[19 Dec. 1580]	[17 Maj 1581]
Düring Ramel	12 Marts 1581	
Ludvig v. Werder <i>og atter</i>	Kammerjunk. 1587 18 Maj 1581 ⁴⁾ 17 Sept. 1581	[29 Sept. 1592] 24 Aug. 1581 † 1 Febr. 1592 ⁵⁾
Wulf v. Jersleben (Gersleben)	1 Juni 1581	8 Aug. 1588 ⁶⁾

¹⁾ Blev Jagtjunker 30 Aug. 1584.

²⁾ Blev Jagtjunker 16 Jan. 1587.

³⁾ Jfr. nedenfor under 1 Jan. 1590.

⁴⁾ I sin Broder Gert v. Werders Sted.

⁵⁾ Fromholt Berg modtog hans Tilgodehavende.

⁶⁾ Efter i nogen Tid ikke at have været til Hove.

	Ansæt.	Afgaaet.
Frederik Rantzow	3 Juni 1581	[7 Apr. 1583]
Nickel Polsnitz	12 Juni 1581	[2 Jan. 1584]
Gert Rantzow	1 Juli 1581	[8 Nov. 1582] ¹⁾
Johan v. Buchwaldt	9 Aug. 1581	[8 Dec. 1582]
Johan Swave	21 Aug. 1581	[30 Juli 1584]
Jacob Rud	11 Sept. 1581	[12 Apr. 1582]
Lucas Mutzel ²⁾ , <i>Kammerjunker</i>	16 Oct. 1581 ³⁾	5 Aug. 1602
Preben Bild	1 Dec. 1581 ⁴⁾	
	Hofmarskalk 1590	25 Febr. 1593
Knud Brahe	30 Marts 1582	[30 Juli 1584] ⁵⁾
Theus Bernekow	5 Maj 1582 ⁶⁾	
	Kjøgemester 1585	† 30 Dec. 1592 ⁷⁾
Henrik Ramel, <i>Christian IVdes Hofmester</i>	8 Aug. 1582	
Detlev Brockdorf	9 Sept. 1582	4 Oct. 1583 ⁸⁾
<i>og atter</i>	1 Marts 1584	13 Juli 1588
Hans Caspar v. Gottfahrt	14 Oct. 1582	[7 Apr. 1583]
<i>og atter</i>	7 Juni 1583 ⁹⁾	[3 Nov. 1586]
Frederik Spiegel	17 Oct. 1582	13 Juli 1588

¹⁾ Jfr. nedenfor under 18 Oct. 1583.

²⁾ At tilføje paa Listen i Meddelelser 1872, Side 135.

³⁾ Fik Kostpenge den Stund Kongen var forrejst til Opslo 25 Maj til 21 Juni 1591; siden blev han igjen spist til Hove.

⁴⁾ Blev Jagtjunker 30 Aug. 1584.

⁵⁾ Jfr. ovenfor under 25 Marts 1577.

⁶⁾ Jagtjunker 30 Aug. 1584.

⁷⁾ Staldmester Eustacius v. Thümen modtog hans Tilgodehavende.

⁸⁾ Jfr. ovenfor under 1 Oct. 1577.

⁹⁾ Var paa Øsel med Peder Munk og Hak Holgersen Ulfstand 25 Juli—15 Sept. 1584.

	Ansæt.	Afgaaet.
Christoffer Preuss	17 Oct. 1582	[7 Apr. 1584]
og atter	4 Juni 1584 ¹⁾	[26 Aug. 1589] ²⁾
samt	19 Juli 1592	18 Sept. 1594
Styring Bohl	17 Oct. 1582 ³⁾	[4 Sept. 1583]
og atter	3 Dec. 1584 ⁴⁾	
Claus Podebusk	1 Dec. 1582	[21 Jan. 1586]
Fromholt Berg	5 Apr. 1583	13 Juli 1588
og atter	10 Febr. 1589 ⁵⁾	
	Kammerjunk. 1594	
Henning Walkendorf	22 Juni 1583	14 Juli 1592
Kort v. Wolframsdorf	5 Aug. 1583	13 Juli 1588
Gert Rantzow	18 Oct. 1583	[1 Apr. 1584] ⁶⁾
Kort Wrede	12 Dec. 1583 ⁷⁾	8 Aug. 1588 ⁸⁾
Hans Meseberg	4 Juni 1584 ⁹⁾	16 Apr. 1587
Osvald Rantzow	10 Juni 1584	26 Juli 1584
Frits Trebow	13 Juni 1584	
	Fiskemester 1588	17 Aug. 1590
Henrik Rumohr	13 Juni 1584 ¹⁰⁾	[28 Oct. 1584]

1) Var paa Øsel med Peder Munk og Hak Holgersen Ulfstand 25 Juli—15 Sept. 1584, blev Jagtjunker 28 Dec. 1584.

2) Kom til Skotland med Frøken Anna og skulde blive der hos hendes Majestæt.

3) Jfr. Meddelelser 1872, Side 136, der maa corrigeres herefter.

4) Var i Skotland med Raadet 14 Maj—24 Aug. 1585.

5) Herefter at corrigere Meddelelser 1872, Side 135.

6) Jfr. ovenfor under 1 Juli 1581.

7) I kongeligt Ærinde til Lifland Maj 1584.

8) Efter i lang Tid ej at have været til Hove.

9) Var paa Øsel med Peder Munk og Hak Holgersen Ulfstand 25 Juli—15 Sept. 1584, i Skotland med Raadet 14 Maj—24 Aug. 1585, og i England med Henrik Ramel i April 1586. Blev Skibsherremand 19 Sept. 1586.

10) Jagtjunker 30 Aug. 1584.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jørgen Redtz	5 Juli 1584 ¹⁾	16 Apr. 1587
Henrik v. Arnstädt	20 Aug. 1584 ²⁾	23 Juli 1591
	Kammerjunk. 1587	23 Juli 1587
Philip Chinow	3 Oct. 1584 ³⁾	23 Juli 1587
Hans Claus Russwurm, <i>Kammerjunker</i>	13 Oct. 1584	13 Juli 1588
Lorents v. Kiedorf, <i>Dravertjuevils mand</i> <i>Kammerjunker</i>	13 Oct. 1584	13 Juli 1588
Karsten Kleist	20 Oct. 1584	23 Juli 1591
Wulf Pudewels (= Po- dewils)	20 Oct. 1584	[27 Marts 1585]
Henning Blixen	29 Oct. 1584 ⁴⁾	[16 Maj 1587]
Hans Rostke	3 Dec. 1584 ⁵⁾	[17 Nov. 1586]
Poul Wensin	28 Dec. 1584	13 Juli 1588
Philip Marwitz	6 Jan. 1585 ⁶⁾	[21 Maj 1586]
Peder Matzen	23 Jan. 1585	11 Dec. 1591
Vilhelm v. d. Wense	20 Apr. 1585 ⁷⁾	19 Apr. 1592
	Kammerjunk. 1589	[21 Maj 1586]
Morits Rostke	26 Juni 1585 ⁸⁾	16 Apr. 1587
David Marten	4 Sept. 1585 ⁹⁾
Philip Lindenow	5 Sept. 1585 ¹⁰⁾

1) Med Raadet i Skotland 14 Maj—24 Aug. 1585 og med Henrik Ramel i England i April 1586, Skibsherremand 19 Sept. 1586.

2) Med Raadet i Skotland 14 Maj—24 Aug. 1585. Fik ny Bestalling 21 Jan. 1586.

3) Jagtjunker 26 Juni 1585.

4) Jagtjunker 23 Dec. 1585.

5) Jagtjunker 21 Jan. 1586.

6) Med Raadet i Skotland 14 Maj—24 Aug. 1585; og med Henrik Ramel i England i April 1586.

7) Jagtjunker 26 Juni 1585. I Marts 1592 rejste han med Dronning Sofie til Meklenborg.

8) Var i England med Henrik Ramel i April 1586.

9) Skibsherremand 19 Sept. 1586.

10) Blev denne Dato «werhaftiggjort».

	Ansæt.	Afgaaet.
Hans v. Sack	5 Sept. 1585 ¹⁾	[20 Juli 1586]
Bernt v. Wedel	16 Sept. 1585 ²⁾	16 Apr. 1587
<i>og atter</i>	[11 Maj 1588] ³⁾	
Johannes Polley, <i>Kammerjunker</i>	26 Sept. 1585	[26 Sept. 1586]
Artus Sandey, <i>Kammerjunker</i>	27 Sept. 1585	[27 Sept. 1586]
Joachim Luttitz (= Lüt-tich?)	6 Oct. 1585 ⁴⁾	[21 Maj 1586]
Robert Were, <i>Kammerjunker</i>	1 Jan. 1586 ⁵⁾	16 Apr. 1587
Henning Pechlin	10 Jan. 1586 ⁶⁾	[21 Maj 1586]
Børge Trolle	7 Febr. 1586 ⁷⁾	[16 Maj 1587]
Kaj Rantzow	7 Febr. 1586 ⁸⁾	[29 Juni 1590]
Christoffer Diepow	15 Febr. 1586 ⁶⁾	[21 Maj 1586]
Sten Maltesen (Sested) Hofmarskalk	1 Apr. 1586	[29 Sept. 1590]
Markvard Brockdorf	10 Apr. 1586	† 20 Dec. 1592 ⁹⁾
Peter v. Anclam	22 Apr. 1586 ¹⁰⁾	[21 Maj 1586]
Joachim Pechlin	22 Apr. 1586 ¹⁰⁾	[21 Maj 1586]
Hartvig v. Plate	22 Apr. 1586 ¹¹⁾	16 Apr. 1587

¹⁾ Blev denne Dato •werhaftiggjort•.

²⁾ I England med Henrik Ramel i April 1586, blev Skibsjunker 19 Sept. 1586.

³⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 136 at corrigere.

⁴⁾ I England med Henrik Ramel i April 1586.

⁵⁾ Skibsherremand 19 Sept. 1586.

⁶⁾ I England med Henrik Ramel i April 1586.

⁷⁾ Jagtjunker 22 Maj 1586.

⁸⁾ Jagtjunker 16 Jan. 1587.

⁹⁾ Jørgen Zarnow og Bertel Bohl modtog paa hans Arvingers Vegne hans Tilgodehavende. Jfr. ovenfor under 24 Juni 1574.

¹⁰⁾ I England med Henrik Ramel i April 1586.

¹¹⁾ Til Skibs i Nordlandene 6 Juni—13 Aug. 1586, Skibsjunker 19 Sept. 1586.

	Ansæt.	Afgaaet.
Alexander Rabe v. Papenheim	25 Apr. 1586 ¹⁾	
Sivert Blixen	15 Maj 1586 ²⁾	13 Juli 1587
Vilhelm v. Eppingen	22 Maj 1586	4 Aug. 1591
Frederik Köller	1 Juni 1586 ³⁾	16 Apr. 1587
Borkvard Daldorf	4 Juni 1586 ⁴⁾	23 Juli 1587
Melchior Parch	6 Juni 1586 ⁵⁾	16 Apr. 1587
Steffen Schult	26 Juli 1586 ⁶⁾	16 Apr. 1587
Jørgen v. Eppingen	11 Aug. 1586 ⁶⁾	16 Apr. 1587
<i>og atter</i>	[11 Maj 1587]	26 Aug. 1589 ⁷⁾
Henrik v. Schwerin ⁸⁾	19 Aug. 1586	[18 Sept. 1586]
Greve Georg af Gleichen	20 Aug. 1586	13 Juli 1588
Christoffer v. Alten	20 Aug. 1586 ⁹⁾	8 Febr. 1593
Johan Helldorf ⁶⁾	27 Aug. 1586	16 Apr. 1587
Daniel Mandyvel ⁶⁾ (= Manteuffel)	27 Aug. 1586	16 Apr. 1587
Bernhard Marschalk ⁶⁾	6 Sept. 1586	16 Apr. 1587
Knud Hansen	10 Sept. 1586	[2 Sept. 1589]
Jørgen Natzmer ⁶⁾	22 Oct. 1586	16 Apr. 1587
Hans v. Kerkow ⁶⁾	13 Nov. 1586	16 Apr. 1587
Henrik v. Brocke	4 Dec. 1586	17 Juli 1587
Rudolf Schenk, Friherre til Tautenburg	12 Dec. 1586	13 Juli 1588
Claus Stojentin	8 Jan. 1587 ¹⁰⁾	[16 Maj 1587]

1) Jagtjunker 18 Dec. 1586.

2) Skibsjunker 19 Juli 1586.

3) Skibsjunker 19 Sept. 1586.

4) Jagtjunker 16 Jan. 1587.

5) Skibsjunker 19 Sept. 1586.

6) Skibsjunker.

7) Kom med Frøken Anna til Skotland og skulde blive hos hende.

8) Skibsjunker. Jfr. Enspændere under 12 Maj 1581 nedenfor.

9) Jagtjunker 16 Jan. 1587.

10) Blev da Jagtjunker.

	Ansæt.	Afgaaet.
Thomas Maltesen (Se- sted)	17 Jan. 1587 ¹⁾	17 Juli 1588
Henrik Bille	30 Jan. 1587	[6 Nov. 1588]
Daniel Buchow ²⁾	1 Febr. 1587	16 Apr. 1587
Thomas Dux ²⁾	13 Febr. 1587	[16 Apr. 1587]
Anders Parch ²⁾	13 Febr. 1587	[16 Apr. 1587]
Claus Mogensen ²⁾	16 Febr. 1587	16 Apr. 1587
Morten Mogensen ²⁾	16 Febr. 1587	16 Apr. 1587
Henrik v. Ahnen	26 Febr. 1587	16 Apr. 1587
Eggert Bernekow	13 Marts 1587	26 Apr. 1587
Torkel Pedersen	14 Marts 1587	16 Apr. 1587
Arent Seie ³⁾	18 Marts 1587	13 Juli 1588
Hans Bilow	[11 Maj 1588]	13 Juli 1588 ⁴⁾
<i>og atter</i>	14 Maj 1589	
Otto Kruckow	[11 Maj 1588]	17 Juli 1588
Ebbe Munk	[11 Maj 1588]	
Dam Pflug	[11 Maj 1588]	17 Juli 1588
Benedict v. Qualen	[11 Maj 1588]	13 Juli 1588
<i>og atter</i>	9 Nov. 1588	[3 Aug. 1589]
Melchior Rantzow	[11 Maj 1588]	13 Juli 1588
Jesper Trolle	[11 Maj 1588] ⁵⁾	† 11 Jan. 1590 ⁶⁾
Joachim Barnewitz	19 Maj 1589	8 Febr. 1594
Caspar Mildenitz ⁷⁾	3 Oct. 1589	18 Nov. 1590 ⁸⁾

s. *Kitt.*

1) Jagtjunker før 11 Maj 1588.

2) Skibsjunker.

3) Forhen Enspænder.

4) Meddelelser 1872, Side 136 at corrigere herefter.

5) Sendt af Dronningen til Kongen af Skotland paa Agershus 2 Nov.—31 Dec. 1589.

6) Hans Broder Jacob Trolle modtog hans Tilgodehavende.

7) Lieutenant paa Kronborg siden 8 Oct. 1585. I England med Henrik Ramel i April 1586.

8) Blev igjen Lieutenant paa Kronborg.

	Ansæt.	Afgaaet.
Peder Mund	1 Jan. 1590 Kjøgemester 1593	
Oswald v. Taubenheim	6 Febr. 1590	23 Juli 1591
Zabel Lepel	22 Marts 1590	23 Juli 1591
Christen Hansen	4 April 1590	[15 Dec. 1592]
Valentin v. Walsleben	1 Maj 1590	[26 Marts 1591]
Peder Rud	4 Juli 1590	† 15 Dec. 1592 ¹⁾
Jørgen Falk	17 Juli 1590	6 Sept 1591
Mogens Ulfeldt	22 Juli 1590	[18 Juni 1594]
Hak (Holgersen) Ulfstand, <i>Hofmester hos Christian IV</i>	30 Juli 1590	[12 Aug. 1593]
Borkert v. Adelevessen (= Adelepsen)	3 Oct. 1590	31 Aug. 1592
Hans Lüttich	19 Oct. 1590	[5 Nov. 1594]
Hartvig Lützow	31 Dec. 1590	
Jørgen Urne	1 Maj 1591	
Henrik v. Heimbruch	23 Maj 1591	10 Sept. 1592
Jens Bille	24 Maj 1591	1 Juli 1593
Anders Sinklar	5 Sept. 1591	
Corfits Ulfeldt	22 Dec. 1591	[8 Juni 1594]
Jacob Rosenkrands	9 Febr. 1592 Skjænk 1596	
Karsten Mandyvel (= Manteuffel)	14 Maj 1592	
Hans Krassow	15 Maj 1592	13 Dec. 1594
Peder Basse	1 Aug. 1592	
Jacob Beck	1 Aug. 1592	
Christian Bernekow	15 Jan. 1593	[1 Sept. 1595]
Niels Gyldenstjerne	26 Febr. 1593	[9 Maj 1594]
Jacob Lykke	7 Apr. 1593	
Frederik Rosenkrands	28 Apr. 1593	

¹⁾ Hans Broder Knud Rud til Sandholt modtog hans Tilgodehavende.

	Ansæt.	Afgaaet.
Christen Hardenberg	15 Juni 1593	
Mandrup Parsberg	8 Aug. 1593	
Laurits Kruse	23 Aug. 1593	
Frederik Rausecke	27 Aug. 1593	
Henning Karberg	31 Aug. 1593	
Albert Skeel	18 Maj 1594	
Erik Urne	23 Maj 1594	
Henning Gjøe, <i>Hof-</i> <i>marskalk</i>	12 Juli 1594	
Jørgen Kaas	3 Sept. 1594	
Eske Bille	6 Nov. 1594	
Joachim Bülow	11 Nov. 1594 ¹⁾	
Claus Urne	22 Apr. 1595	
Adam Barse	11 Nov. 1595	
Hans v. Nykirke (= Nyenkirchen?)	15 Dec. 1595	
Markvard Pentz	24 Febr. 1596	
Hertug Magnus af Brunsvig og Lyneborg	1 Marts 1596	
Wolf Joachim v. Birck- holtz	1 Apr. 1596	
Otto Lindenow	1 Maj 1596	
Albert Götze (= Götz)	9 Maj 1596	
Christian Fris, Kantsler	9 Juni 1596	
Henning Walsdorf	20 Juni 1596	
Enevold Sefeld	8 Juli 1596	
Hertug Ulrik af Slesvig og Holsten	14 Juli 1596	
Knud Gyldenstjerne	17 Juli 1596	
Henrik Marenholtz	27 Juli 1596	
Bartel v. Wulffen	4 Aug. 1596	
Erik Banner	6 Aug. 1596	

¹⁾ Jfr. ovenfor under 3 Aug. 1579.

	Ansæt.	Afgaaet.
III.		
Enspændere.		
Mathias Frithof	[25 Sept. 1550]	[7 Nov. 1564]
Knud Alsing (Alsen, Alfsen)	[19 Juli 1551]	14 Apr. 1560 ¹⁾
Hans v. Bayreuth (Ber- with)	[2 Apr. 1553]	[28 Maj 1565]
Temme Portfelder	[25 Dec. 1553]	[24 Juni 1560]
Jørgen Daa	[25 Dec. 1553]	[27 Maj 1567] ²⁾
Ernst v. d. Horst	[29 Sept. 1555]	[29 Marts 1562]
Hans Henne	[17 Maj 1556]	[26 Marts 1559]
Hans v. Oldenburg	[30 Aug. 1556]	[29 Sept. 1562]
Otto v. Schauenburg	[29 Marts 1557]	14 Apr. 1560
Tile Enspænder	[8 Sept. 1557]	[6 Apr. 1561]
Bastian Enspænder	[10 Sept. 1557]	24 Juni 1561
Claus Møller	[29 Sept. 1557]	[29 Sept. 1562]
Daniel Enspænder	[29 Sept. 1558]	[26 Marts 1559]
Valentin Enspænder	[29 Sept. 1558]	[29 Sept. 1562]
Hans Walther	[29 Sept. 1558]	[22 Maj 1571]
<i>og atter</i>	11 Febr. 1575	15 Sept. 1575
Niels Jude	[25 Dec. 1558]	[29 Sept. 1566]
Otto Pein	10 Aug. 1559	[12 Maj 1571]
Jens Fux ³⁾	[26 Marts 1559]	[29 Sept. 1572]
Hans Scheel	[26 Marts 1559]	[29 Sept. 1562]
Poul Smidt	[24 Juni 1559]	[2 Apr. 1564]
Christian Elkjær	29 Sept. 1559	[27 Nov. 1569]
Oluf Fikkeseu	. . . 1559
Frederik Gans	6 Jan. 1560	[29 Sept. 1576]
Henrik v. Lyneborg	[6 Jan. 1560]	[24 Dec. 1570]

¹⁾ Blev da Skibshøvedsmand og forekommer som saadan til 15 Apr. 1582, da han døde.

²⁾ Jfr. Hofsinder under 12 Febr. 1553.

³⁾ Jfr. Hans Fux nedenfor under 29 Sept. 1560.

	Ansæt.	Afgaaet.
Mikkel Pedersen	[24 Juni 1560]	[24 Juni 1562]
Jost Pein	24 Juni 1560	•••••
Hans Fux	[29 Sept. 1560]	[6 Apr. 1571]
Asmus v. Beuden ¹⁾	20 Oct. 1561	[29 Sept. 1562]
Jochim Beneditz	25 Nov. 1561	[25 Nov. 1562]
Melchior v. Froenstadt	[2 Juni 1564]	2 Juni 1565
Thomas Bagge	2 Aug. 1564	[7 Nov. 1564] ²⁾
Jost Kiertwick	•• Apr. 1565	•••••
Swarte Hans	9 Aug. 1565 ³⁾	•••••
Hans v. Zelle	•••••	9 Aug. 1565 ⁴⁾
Mads Pollak	[14 Apr. 1566]	[25 Dec. 1574]
Jørgen Warnicke	24 Juni 1566	[24 Juni 1567]
Albert v. Rossenburg	29 Sept. 1566	18 Maj 1578
Hans Hess	[1 Jan. 1567] ⁵⁾	[11 Apr. 1574] ⁶⁾
Elias Enspænder	1 Sept. 1567	[1 Febr. 1568]
Hans v. Bremen	21 Maj 1568	[21 Maj 1569]
Peter Francke	[29 Sept. 1568] ⁷⁾	29 Maj 1573
Zacharias Wolf (v. Bouchelum?)	24 Nov. 1568	26 Marts 1570 ⁸⁾
Christian Kiern	1 Jan. 1570	•••••
<i>og atter</i>	17 Marts 1571	29 Maj 1573
Andreas v. Isleben	26 Marts 1570	[29 Sept. 1572]
Marcus Rud	17 Juni 1570	24 Juni 1571
Magnus v. Zelle	3 Sept. 1570	27 Febr. 1571

1) Jfr. Asmus v. Rode nedenfor under 29 Marts 1574.

2) Nævnes siden som Skibshøvedsmand i Aarene 1565 og 1566.

3) Skulde «opdrage med Jens Bille».

4) Efter en Tid lang at have tjent Kongen.

5) Kom til Lifland med Elias Eisenberg.

6) Skal herefter have Høvedsmands Besoldning.

7) Kom til «Prinds v. Arranien» (o: Oranien) 7 Apr. 1571.

8) Jfr. nedenfor under 31 Juli 1581.

	Ansæt.	Afgaaet.
Søren Glad	[24 Dec. 1570]	[17 Febr. 1571] ¹⁾
Jørgen v. Meklenborg	14 Apr. 1571	[29 Sept. 1572]
Borchert v. Sastede	15 Apr. 1571	[29 Sept. 1579]
Andreas Friderich ²⁾	21 Aug. 1571 ³⁾	[22 Marts 1573]
<i>og atter</i>	14 Maj 1587	
Lorents Nørenberg	[6 Oct. 1571]	11 Apr. 1574
Gynther v. Dressen	7 Oct. 1571	[6 Apr. 1572]
Valentin Hertzberg	14 Oct. 1571	29 Maj 1573
Hans Fyck	14 Oct. 1571	1 Juni 1572
Benedikt Winsinger	22 Oct. 1571	21 Marts 1578
Hans Slytter	2 Nov. 1571	2 Juni 1572
David Sidenborg	4 Nov. 1571	15 Sept. 1575
Henning v. Garleben	2 Dec. 1571 ⁴⁾	19 Marts 1576
<i>og atter</i>	7 Maj 1581	
Diderik Fockrel	28 Dec. 1571	29 Maj 1573
Hans v. Limburg	28 Dec. 1571	5 Aug. 1590
Hans Winschoff	28 Dec. 1571	29 Maj 1573
Conrad Eick	8 Maj 1572	29 Maj 1573
Herbert Eckhof	9 Maj 1572	
Rustvogamester før	6 Oct. 1577	† 29 Sept. 1591
Hans v. Lyneborg	17 Apr. 1573	29 Maj 1573 ⁵⁾
Thomas Prutz ⁶⁾	8 Maj 1573	18 Juli 1580
Daniel v. Einbeck	14 Juni 1573	29 Sept. 1583 ⁷⁾

1) Blev — uvist naar — forlenet med Nygaard i Sjælland og havde det til sin Død i 1585.

2) Kom til Lifland 13 Aug. 1576.

3) Ogsaa Frederiksen.

4) Herefter Meddelelser 1872 Side, 153 at corrigere.

5) Jfr. nedenfor under 26 Maj 1581.

6) Ogsaa Preutz.

7) Blev i Helsingør ihjelslagen.

	Ansæt.	Afgaaet.
David Skade	18 Juni 1573	
	Hoffourer før 22	
	Marts 1573	6 Aug. 1577
Mads Prytz	18 Juli 1573	22 Juli 1574
Andreas v. d. Stuffen- borg	23 Aug. 1573	11 Apr. 1585 ¹⁾
Johan Thies	11 Jan. 1574	29 Marts 1578
	<i>og atter</i>	18 Juli 1580
Diderik v. Bremen	8 Febr. 1574	15 Sept. 1575
Lorents v. Bredow	[29 Marts 1574]	25 Dec. 1578
Asmus v. Rode	29 Marts 1574	[29 Sept. 1574]
Valentin Schwerin	25 Maj 1574	
	Rytterprofos	
	19 Apr. 1579	11 Juni 1596 ²⁾
Cort Knudsen	1 Juni 1574	18 Juli 1580
Gert v. Minden	8 Juni 1574	11 Nov. 1574
	<i>og atter</i>	[3 Apr. 1586]
Brun Thies	28 Jan. 1575	18 Juli 1580
Hans v. Nienstadt	30 Jan. 1575	[30 Marts 1578] ³⁾
Vit v. Wardberg	15 Marts 1575	15 Sept. 1575
Cort v. Arm	24 Maj 1575	[29 Sept. 1578]
Hans Norbinger ⁴⁾	2 Juni 1575	[30 Marts 1589]
Peder Fröiede	9 Juni 1575	15 Sept. 1575
Hans Wildefeur	1 Juli 1575	12 Aug. 1577
Johan Grodrian	6 Juli 1575	15 Sept. 1575
	<i>og atter</i>	21 Maj 1578
Herman Slytter	9 Juli 1576	29 Marts 1578

¹⁾ Blev forlenet med Nygaard i Sjælland efter Søren Glads Død.

²⁾ Fik 11 Juni 1594 Befaling over Drabanterne og blev 9 Juni 1596 Drabanthøvedsmand. Jfr. Meddelelser 1872 Side 196.

³⁾ Blev Stutmester i Sorø Kloster.

⁴⁾ Ogsaa Nørberger, Norweger, Normiger.

	Ansæt.	Afgaaet.
Hans Søndag	12 Aug. 1576	11 Aug. 1577
Joachim Bretschneider	15 Aug. 1576	[29 Sept. 1578]
Jacob Mathies (sen)	29 Aug. 1576	
	Fourer 6 Aug. 1577	[30 Marts 1578] ¹⁾
Martin v. Piren	[29 Sept. 1576]	7 Aug. 1577
Andreas v. Randers- husen	24 Dec. 1576	7 Aug. 1577
Claus Rothhusen	[4 Jan. 1577]	[26 Marts 1581]
Hans v. Ulsen Smidt	8 Febr. 1577	23 Juli 1582
<i>og atter</i>	7 Nov. 1588	5 Aug. 1590
Bendix v. d. Sitte (n)	[29 Marts 1577]	18 Juli 1580
Evert v. Limborg	6 Maj 1577	29 Marts 1578
Ludvig Sperling	7 Maj 1577	
	Fodermarskalk	
	1 Maj 1579	21 Aug. 1580
Urban Nold (Nulle)	20 Maj 1577 ²⁾	
	Fourer 29 Sept.	
	1578	
Nickel Thumb	8 Juni 1577	21 Marts 1578
Mathias Rouer ³⁾	8 Juni 1577	[29 Sept. 1587]
Hans v. Meklenborg	[8 Juni 1577]	17 Sept. 1580 ⁴⁾
Andreas Rupert	28 Juni 1577	25 Juli 1587
Baruert Nolte	7 Aug. 1577	21 Marts 1578
<i>og atter</i>	18 Juli 1580
Hans Berendt ⁵⁾	4 Sept. 1577	[16 Apr. 1587 ⁶⁾
Ernst v. Schagen	29 Sept. 1577	18 Juli 1780
Hans Brun	[21 Oct. 1577] ⁷⁾	[3 Apr. 1580]

1) Jfr. nedenfor under 19 Apr. 1584.

2) Herefter Meddelelser 1872, Side 153 at corrigere.

3) Ogsaa kaldet Mads Røver.

4) Jfr. Arent v. Meklenborg nedenfor under 30 Marts 1578.

5) Med Tilnavn: Tydsk.

6) Blev Slotsfoged paa Kjøbenhavn, som han var endnu 1593.

7) Kom med Jørgen Fahrensbeck til Lifland 15 Oct. 1579.

	Ansæt.	Afgaaet.
Cort v. Obbershusen	[7 Dec. 1577]	18 Juli 1580
Joachim Brinck	1 Jan. 1578	21 Marts 1578
Frederik Meretick	7 Jan. 1578	21 Marts 1578
Jørgen v. d. Sweinitz ¹⁾	13 Jan. 1578	18 Juli 1589
Jørgen v. Bremen	21 Jan. 1578	17 Sept. 1580
<i>og atter</i>	23 Juli 1582
<i>samt</i>	[31 Marts 1583]	[1 Jan. 1585] ²⁾
Arnt v. Meklenborg	[30 Marts 1578]	[29 Sept. 1578] ³⁾
Christoffer v. Dresden	20 Maj 1578	25 Sept. 1582 ⁴⁾
Hans Skjænk	[29 Sept. 1578]	18 Juli 1580
Caspar Sneider	5 Maj 1579	18 Juli 1580
Abraham Schellenberg	20 Juli 1579	18 Juli 1580
Bertel Thies	20 Juli 1579	23 Juli 1582
Christoffer Blancke	31 Juli 1579	18 Juli 1580
Henrik v. Delmenhorst	[7 Aug. 1579]	[15 Apr. 1582]
Baltzer Wettener	22 Aug. 1579 ⁵⁾	[22 Aug. 1580]
Jacob Suantz	16 Nov. 1579	18 Juli 1580
Carl Moritsen	14 Marts 1580	[29 Sept. 1580]
Jonas v. Halle	10 Juni 1580	5 Aug. 1590
Henrik v. Melbing	4 Sept. 1580	23 Juli 1582
Henrik Holst	6 Nov. 1580	[16 Apr. 1587]
Ølmand Drewes	6 Dec. 1580	13 Juli 1588
Bertel Lollik	25 Jan. 1581	19 Apr. 1590 ⁶⁾
Hans Kønne	4 Febr. 1581	[15 Apr. 1582]
Henrik v. Schwerin	12 Maj 1581	23 Juli 1582 ⁷⁾

¹⁾ Høvedsmand 1573—1579.

²⁾ Var hos Statholder i Kurland og Amtmand paa Pilten Johan Behr i denne Tid.

³⁾ Jfr. Hans v. Meklenborg ovenfor under 8 Juni 1577.

⁴⁾ *Skal beride kgl. Majestæt Skove ved Vordingborg*.

⁵⁾ Kom til Lifland med Jørgen Fahrensbeck 15 Oct. 1579.

⁶⁾ Blev Husfoged paa Kronborg.

⁷⁾ Jfr. ovenfor Hofjunkere under 19 Aug. 1586.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jørgen Böcke	18 Maj 1581	
	Fourer 16 Apr. 1587	24 Juli 1591
Hans v. Lyneborg	26 Maj 1581	30 Juli 1582 ¹⁾
Peter Ekesfeldt	17 Juni 1581	11 Apr. 1585
<i>og atter</i>	25 Febr. 1589	5 Aug. 1590
Jørgen Werner	25 Juni 1581	29 Sept. 1584
Diderik v. Bolsen	17 Juli 1581	† 3 Juni 1582 ²⁾
Zacharias Wolf	[13 Juli 1581]	23 Juli 1582 ³⁾
Hans Pauest	11 Aug. 1581 ⁴⁾	26 Marts 1592
Mikkel Winther	[26 Sept. 1581]	23 Juli 1582
Evert Smedt	29 Sept. 1581	23 Juli 1582
Claus Alef ⁵⁾	20 Dec. 1581	23 Juli 1582
<i>og atter</i>	22 Sept. 1584	29 Sept. 1588
<i>samt</i>	25 Febr. 1595	
Mikkel v. Wesenstein	24 Aug. 1583	2 Febr. 1591 ⁶⁾
Ernst v. Würtzen	[29 Sept. 1583] ⁷⁾	8 Marts 1594
Cort Rouer (Røver)	[29 Sept. 1583]	[29 Sept. 1584]
Jørgen v. Renne	[29 Sept. 1583]	29 Sept. 1591 ⁸⁾
Magnus Limborg	[29 Sept. 1583]	13 Juli 1588
Daniel Becker	[29 Sept. 1583]	† 11 Juni 1584 ⁹⁾
Christoffer Arper	28 Oct. 1583	11 Apr. 1585

1) Jfr. ovenfor under 17 Apr. 1573.

2) Ihjelslagen.

3) Jfr. ovenfor under 24 Nov. 1568.

4) D. 19 Apr. 1584 rejste han med Orlov til Tydskland, som han der kunde forhjelpes til sin Sundhed.

5) Meddelelser 1872, Side 154 at corrigere herefter.

6) Blev forlenet med Gedeskro paa Falster.

7) Kom med Frøken Anna til Skotland i 1589.

8) Hans Enke Kirsten fik 26 Jan. 1593 hans Tilgodehavende til 15 Apr. s. A.

9) I Randers. Under 16 Juni næsteften fik hans Enke Katrine hans Tilgodehavende.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jacob Mathiesen	19 Apr. 1584 Rustvognmester	
	22 Dec. 1591	† 21 Jan. 1595 ¹⁾
Henrik v. Bockelum	19 Apr. 1584	† 23 Juli 1596 ²⁾
Albrecht v. Damhusen	18 Oct. 1584	7 Apr. 1588
Asmus Clausen	29 Oct. 1584	13 Juli 1588
David Schwerin ³⁾	25 Febr. 1585	13 Juli 1588
<i>og atter</i>	5 Juli 1589	5 Aug. 1590
<i>atter</i>	17 Nov. 1590	24 Juli 1591
<i>samt</i>	11 Juni 1594	
	Rytterprofos	
	8 Juli 1596	
Jochum Spigelberg	11 Apr. 1585	
Jochum Saurwin (Smidt)	29 Sept. 1585	13 Juli 1588
Claus Krydtzenack	13 Oct. 1585	13 Juli 1588
<i>og atter</i>	24 Juni 1593	29 Sept. 1594 ⁴⁾
Johan Volprecht	17 Oct. 1585	6 Jan. 1587
Henning Pralle	16 Nov. 1585	25 Dec. 1586
Thomas Hertzberg	13 Febr. 1586	13 Juli 1588
Fabian Strigel	3 Apr. 1586	13 Juli 1588
Diderik v. Hildesheim	3 Apr. 1586 ⁵⁾	16 Dec. 1593 ⁶⁾
Arent Söje	4 Maj 1586	18 Marts 1587 ⁷⁾
Magnus Hadelar	11 Nov. 1586	13 Juli 1588
Adrian Brocktes	11 Nov. 1586	13 Juli 1588
Henneke Sestede	25 Nov. 1586	13 Juli 1588
Jacob Wobitzer	23 Febr. 1587	16 Apr. 1587

1) I Kjøbenhavn. Jfr. ovenfor under 22 Aug. 1576.

2) Under 17 Aug. næsteftter fik hans Broder Pancratius v. Bockelun hans Tilgodehavende.

3) Herefter Meddelelser 1872, Side 154 at corrigere.

4) Blev forlenet med Stenderup Kro i Slesvig.

5) Kom med Frøken Anna til Skotland i 1589.

6) Blev Rustmester over Rustkammeret paa Kjøbenhavns Slot.

7) Blev Hofjunker.

	Ansæt.	Atgaaet.
Ernst Rouer (Røver)	22 Oct. 1587	29 Sept. 1588
Isak v. Grewe	29 Jan. 1588	29 Sept. 1588
Cort Plat	13 Juli 1588
Claus v. Ahnen	31 Marts 1589 Fodermarskalk 13 Juli 1596	
Mikkel Swercke	20 Juli 1589	29 Sept. 1592 ¹⁾
Henrik Drejer	3 Sept. 1589	5 Aug. 1590 ²⁾
<i>og atter</i>	11 Juli 1596	
Wulf Bardt	3 Oct. 1589	[19 Apr. 1590]
Jørgen v. Dannenberg	1 Jan. 1590	10 Juni 1594 ²⁾
Venzel Bohl	16 Juni 1593 ³⁾	
Johan Söje	24 Juli 1593	† 23 Apr. 1594 ⁴⁾
Cort Zepelin	3 Maj 1594 Fourer 19 Juni 1596	
Bartram Smutterlow	26 Maj 1594	
Johan Gerdes	10 Maj 1595	
Jochum Schult	21 Maj 1595	27 Juni 1596 ⁵⁾
Wesent Bytter	15 Dec. 1595	
Lorents v. Hadeln	20 Maj 1596	
Hans v. Rechenberg	24 Juli 1596	
IV.		
Danske Cancelli.		
Hans Skovgaard	[14 Dec. 1570]	25 Nov. 1573
Niels Kaas, Kantsler	[21 Jan. 1571]	[31 Dec. 1589] ⁶⁾

¹⁾ Blev Sadelknecht hos Hertug Ulrik af Slesvig og Holsten. Jfr. Meddelelser 1872, Side 154.

²⁾ Blev forlenet med Guldborgsunds Færgegaard paa Falster.

³⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 154 at corrigere.

⁴⁾ Ihjelslagen i Kjøbenhavn.

⁵⁾ Blev Slotsfoged paa Kjøbenhavn.

⁶⁾ Jfr. Hofjunkere under 4 Apr. 1578.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jacob Vind	[20 Oct. 1571] ¹⁾	29 Aug. 1584
Laurits Andersen	[6 Jan. 1572] ²⁾	† 16 Oct. 1575 ³⁾
Jacob Hvitfeldt	[6 Jan. 1572]	19 Maj 1575
Tønne Parsberg	[6 Jan. 1572]	21 Sept. 1574
Arvid Hvitfeldt	5 Febr. 1572	
	Øv. Secret. 1573	20 Aug. 1580
Morits Stygge	5 Febr. 1572 ⁴⁾	22 Maj 1580
Johan Brokkenhus	17 Juni 1572	8 Aug. 1588
Anders Lauritsen Gren	17 Juni 1572	18 Sept. 1586
Vilhelm Dresselberg	26 Sept. 1572	8 Aug. 1588
Anders Dresselberg	17 Oct. 1572	19 Sept. 1580
Anders Holck	27 Sept. 1572	22 Maj 1580
Glob Krabbe	22 Oct. 1573	14 Marts 1576
Christen Gylderstjerne	20 Dec. 1574	11 Aug. 1576
Absalon Juel	26 Jan. 1575	
	Øv. Secret. 1580	2 Sept. 1589
Sivert Pedersen	27 Dec. 1577	6 Juli 1583
Niels Mund	3 Jan. 1578	21 Juni 1580
Enevold Kruse	4 Apr. 1578	12 Maj 1582 ⁵⁾
Niels Grubbe	21 Apr. 1579	10 Aug. 1582 ⁵⁾
Christen Fris	2 Juli 1580	6 Juni 1583
Erik Dresselberg	3 Sept. 1580	22 Oct. 1591
Niels Henriksen	29 Nov. 1580	6 Juni 1583
Lave Urne	12 Maj 1581	26 Apr. 1585 ⁶⁾
Jacob Trolle	1 Aug. 1581	18 Juni 1592 ⁷⁾

¹⁾ Under denne Dato bevilgedes ham 66 Daler til Vederlag for 1½ Læst Korn, der kunde tilfalde ham i Rente af hans Kanikegaard i Roskilde.

²⁾ Hofmønsterskriverens Regnskab mangler fra 12 Maj 1571 til 5 Jan. 1572.

³⁾ Paa Frederiksborg.

⁴⁾ Var i Norge med Raadet 3 Juli—31 Aug. 1578.

⁵⁾ Blev Rentemester.

⁶⁾ Jfr. Landsdommer Lave Urne under Pensionister 1589.

⁷⁾ Var i Frankrig med Brejde Rantzow 21 Jan.—30 Maj 1586.

	Ansæt.	Afgaaet.*
Claus Bille	6 Sept. 1581	8 Dec. 1582
Christen Knudsen	28 Dec. 1581	9 Juli 1588
Christen Holck	27 Juli 1582	
	Øv. Secret. 1589	12 Juli 1595
Holger Ulfstand	3 Jan. 1584 ¹⁾	22 Dec. 1585
Peder Dresselberg	15 Juli 1584 ²⁾	3 Juni 1595
Holger Gagge	15 Juli 1584	27 Marts 1585 ³⁾
Jens Grubbe	15 Juli 1584	20 Febr. 1586
Truid Bjørn	26 Apr. 1585 ⁴⁾	16 Jan. 1587
Hans Andersen	2 Febr. 1586	† 28 Sept. 1592 ⁴⁾
Iver Juel	2 Juni 1586	1 Dec. 1589
Jens Mogensen	2 Juni 1586	
Frederik Ulfeldt	[11 Maj 1588] ⁵⁾	4 Juli 1589
Sten Bille	1 Juli 1588	4 Jan. 1595 ⁶⁾
Ejler Quitzow	1 Juli 1588	18 Juli 1592
Gunde Lange	19 Nov. 1588	15 Marts 1593
Sivert Grubbe	14 Juni 1589	
	Øv. Secret. 1595	
Sivert Beck	21 Nov. 1589	
Laurits Mule	1 Juli 1590	
Jacob Hardenberg	16 Aug. 1590	25 Apr. 1591
Frands Brokkenhus	28 Apr. 1591	
Erik Vasbyrd	2 Sept. 1591	4 Jan. 1595
Frederik Paselich	20 Marts 1592	
Mogens Skram	6 Juni 1593	
Hans Olufsen	10 Apr. 1594	
Jørgen Brokkenhus	9 Maj 1595	

¹⁾ Var i Skotland med Raadet 26 Maj—29 Aug. 1585.

²⁾ I Norge med Raadet 25 Juni—4 Sept. 1585.

³⁾ Blev Rentemester.

⁴⁾ I Slagelse.

⁵⁾ Hofmønsterskriverens Regnskab mangler fra 17 Maj 1587 til 10 Maj 1588.

⁶⁾ Jfr. Sten Bille Jensen under Pensionister 1585.

	Ansæt.	Afgaaet.
Hans Stygge	13 Febr. 1596	
Iver Fris	13 Marts 1596	
Jens Sparre	26 Juni 1596	
Niels Krag	28 Juni 1596	
V.		
Tydske Cancelli.		
Antonius Hanisch	[25 Jan. 1550]	[10 Maj 1561]
Andreas v. Eulenow	[20 Oct. 1551]	[15 Dec. 1559]
Johan Görtler	[27 Juni 1556]	. . . 1559
Caspar Paselich, <i>Li-</i> <i>centiat</i>	2 Juni 1557	
Sebastian Swendi	[25 Juni 1557]	† . . . 1576 ¹⁾
Dr. Hieronymus Thenner	[10 Apr. 1558]	[22 Apr. 1565]
Baruch Schotte	16 Sept. 1558	[16 Juni 1565]
Bredruck Werner ²⁾	[25 Juli 1560]	[28 Febr. 1564]
Nickel Druckenbrodt ³⁾	[29 Marts 1561]	† 25 Dec. 1587 ⁴⁾
Elias Eisenberg	[11 Aug. 1564]	† 1 Maj 1590 ⁵⁾
Jacob Höjer	2 Sept. 1564	
Jacob Tilnitz	[14 Apr. 1566]	[26 Marts 1570]
Ernst Kleist	[22 Juli 1566]	[1 Jan. 1568]
Frederik Gros, <i>Liflands</i> <i>Secretair</i>	[28 Nov. 1568] ⁶⁾	[19 Apr. 1579]
Eucharius Schein	[10 Apr. 1569]	1 Sept. 1572

¹⁾ Mette, Bastian Swendis Enke fik 11 Apr. d. A. hans resterende Sold for Aaret 1576.

²⁾ Ogsaa: Bedrücken Wunner.

³⁾ Ogsaa: Drögebrodt, Dröjebrodt, Tröjebrodt, Truckenbrodt.

⁴⁾ Hans Enke Anna, Indvaanerske i Kjøbenhavn, fik 3 Jan. 1588 hans Tilgodehavende.

⁵⁾ Hans Enke Thale Eisenberg modtog 24 Dec. s. A. hans Tilgodehavende.

⁶⁾ Var fangen i Polen 25 Aug. 1570.

	Ansæt.	Afgaaet.
Caspar Barthold	[.. Juli 1570]	17 Juni 1573
Jørgen Neth (Netter)	[31 Oct. 1570]	29 Sept. 1571
Abel Berner	15 Juli 1571	9 Maj 1594 ¹⁾
Hans Weiner	6 Marts 1572	[1 Sept. 1572]
Mikkel Wagener	3 Aug. 1572	[9 Aug. 1579]
Poul Wernicke	1 Marts 1573	21 Aug. 1580 ²⁾
Lorents Martens	17 Juni 1573	[9 Nov. 1579]
Jørgen Peckatel	18 Oct. 1573	[20 Nov. 1574]
Mathias Budde	[22 Juni 1575] ³⁾	[15 Juni 1584]
Marcus Jørgensen ⁴⁾	14 Febr. 1576	13 Febr. 1592 ⁵⁾
Jørgen Swave	13 Maj 1576	
Dr. Johannes Brinck	3 Apr. 1576 ⁶⁾	24 Juni 1579
Christoffer Erich	17 Juni 1577	[17 Sept. 1577]
Hans Rostrup	20 Apr. 1578	1 Juni 1592
Lorents Clandrian	13 Juli 1579	13 Juli 1590
Dr. Jacob Falkenberg	31 Juli 1580	13 Dec. 1581
Christoffer Sturtz, <i>Li-</i> <i>centiat</i>	15 Maj 1581	15 Maj 1583
Jørgen Heidenreich	27 Oct. 1581	
Dr. Johannes Knoppert	19 Juli 1582	[19 Juli 1587]
Augustus Erich	25 Nov. 1582	
Ludvig Weiner	3 Sept. 1583	
Dr. Georg Skomager ⁷⁾	6 Juli 1584	

1) Blev Kanik i Slesvig Domkirke med 300 Dalers Pension, boede i Byen Slesvig, og hans Enke Ingeborg fik 30 Apr. 1611 hans Tilgodehavende til hans Død 24 Marts s. A.

2) Hans Hustru hed Margrethe.

3) Var Hofjunker 28 Sept.—4 Nov. 1577.

4) Ogsaa: Georgii.

5) Paa Grund af Skrøbelighed. Blev forlenet med Kongetienden af Udby Sogn i Sjælland kvit og fri, samt 30 Daler.

6) Fik 24 Sept. s. A. af den Sold, han havde fortjent i Lanteholsten hos kgl. Statholder Henrik Rantzow, 105 Daler.

7) I Meddelelser 1872, Side 165: Jørgen Schumacher.

	Ansæt.	Afgaaet.
Frands v. Dumstorf	28 Juli 1584 ¹⁾	[29 Sept. 1587]
Corfits Grubbe	6 Sept. 1584	25 Jan. 1591 ²⁾
Calixtus Schein, <i>med Bestalling af 18 Sept. 1585</i>	28 Juni 1585 ³⁾	
Carsten Vogt	24 Aug. 1586	
Markvard v. Hodenberg	2 Oct. 1586 ⁴⁾	29 Juli 1591
Hans Ottesen	10 Marts 1587	
Apits v. Grünenberg	25 Sept. 1587	25 Sept. 1590 ⁵⁾
Dr. Poul Knibbe ⁶⁾	15 Juli 1589	†eft.15 Oct.1592 ⁷⁾
Baltzer Fuchs	21 Dec. 1591	
Peder Pajsen	27 Juli 1592	
Ludvig Heidtman	17 Dec. 1594	
VI.		
Rentekammeret.		
<i>a. Rentemestre.</i>		
Joachim Beck	[1 Juli 1556]	† m. 13 Oct. 1572 og 24 Aug. 1574
Ejler Grubbe	15 Dec. 1560	24 Juni 1571
Otto Brokkenhus	12 Marts 1569	1 Jan. 1574

¹⁾ Efter sin ny Bestalling af 1 Jan. 1586 skulde han efter Kapitelsstatuter forsørges saalænge han lever med gejstligt Gods, samt med Hus i Kjøbenhavn eller Helsingør, og naar han ej længer er til Hove, 300 Daler til.

²⁾ Fru Thale Ulfstand til Høgestadt modtog 23 Dec. s. A. paa hans Vegne hans Tilgodehavende.

³⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 165 at corrigere.

⁴⁾ Kom med Frøken Anna til Skotland i 1589.

⁵⁾ Kom til Brunsvig med Hertug Ulrik, og skulde blive der nogen Tid hos ham. Jfr. Meddelelser 1872, Side 131.

⁶⁾ Med Bestalling paa Livstid.

⁷⁾ Hans Enke Anna v. Mettkirchen modtog hans Løn til 15 Juli 1593 og Kostpenge til 23 Nov. 1592.

	Ansæt.	Afgaaet.
Christoffer Walkendorf <i>til Glorup</i>	1 Jan. 1574	4 Juli 1589
Enevold Kruse <i>til Hjer-</i> <i>mitslevgaard, hidtil i</i> <i>Danske Cancelli</i>	13 Maj 1582	
Niels Grubbe Jørgensen, <i>hidtil i Danske Can-</i> <i>celli</i>	24 Juli 1582	[25 Dec. 1587]
Holger Gagge, <i>hidtil i</i> <i>Danske Cancelli</i>	11 Apr. 1585	
<i>b. Renteskrivere.</i>		
Niels Pedersen	[29 Sept. 1550]	[25 Dec. 1573]
Blasius Skriver	[25 Marts 1554]	[11 Apr. 1563]
Peder Hansen	[25 Dec. 1554]	[29 Sept. 1582]
Niels Glob	[18 Apr. 1557]	[29 Marts 1559]
Otto Pors	[29 Sept. 1557]	[24 Juni 1563]
Jørgen Mikkelsen	[29 Sept. 1562]	[29 Sept. 1576]
Christian Skriver	[29 Sept. 1562]	11 Apr. 1563
Mads Nielsen	[. . . 1565]	15 Apr. 1571
Mads Ryberg (Rigborg)	1 Maj 1567	[31 Dec. 1569]
Abraham Jensen	[. . . 1568]	[. . . 1569]
Mikkel Lang v. Kemnitz	1 Maj 1568	25 Juni 1573 ¹⁾
Hans Pedersen	[1 Febr. 1570]	† 20 Juni 1578
Jørgen Skult	[18 Sept. 1570]	. . . 1573 ²⁾
Henrik Ankersen	[. . . 1571]]30 Dec. 1572]
Hans Meklenborg, <i>Hof-</i> <i>monsterskriver</i>	1 Nov. 1571 ³⁾
Hans Stigsen	[5 Jan. 1572]	[25 Dec. 1578]

¹⁾ Blev Tolder for Kjøbenhavn.

²⁾ Fik 10 Nov. d. A. betalt sit Tilgodehavende til den Dag, han blev «Skriver paa Varberg».

³⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 165 at corrigere.

	Ansæt.	Afgaaet.
Henrik Matzen	[6 Apr. 1572]	[9 Febr. 1576]
Henrik Thode	26 Apr. 1574	[22 Apr. 1576]
Poul Fritz	[22 Apr. 1576]	[11 Nov. 1580]
Hans Simonsen	[25 Dec. 1576]	
Tønnes Folmersen	29 Sept. 1578	25 Dec. 1579
Marcus Jensen	[2 Marts 1579]	
Peder Rasmussen	[25 Nov. 1580]	[22 Juli 1589]
Thomas Landt	6 Jan. 1581	31 Marts 1583
Carsten Matzen	24 Juni 1583	[24 Juni 1584]
<i>og atter</i>	10 Aug. 1586	10 Aug. 1587 ¹⁾
Hans Tønnesen	16 Juli 1584	
Poul Andersen	16 Juli 1584	[16 Juli 1594] ²⁾
Morten Terkelsen	7 Sept. 1584	3 Apr. 1586
Hans Sweinitz	1 Juli 1585	1 Jan. 1586
<i>og atter</i>	18 Aug. 1587	[18 Aug. 1591]
Lorents Beyer	22 Juni 1586	21 Dec. 1588
Jørgen Jørgensen Gran- hofer	1 Jan. 1587	
Gunde Jensen	11 Aug. 1587	
Christoffer Dideriksen	9 Juli 1589 ³⁾	
Daniel Christensen	29 Sept. 1593	
Bendix Helgesen	7 Apr. 1595	
VII.		
Forskjellige Hof- tjenere.		
<i>a. Pensionister.</i>		
Dr. Wolfgang Breuning ⁴⁾ <i>i Speyer, 50 Daler aarlig</i>	[1 Jan. 1553]	[. . . 1560]

¹⁾ Formedelst Skrøbelighed.

²⁾ Jfr. Meddelelser 1872, Side 169.

³⁾ Meddelelser 1872, Side 169 at corrigere herefter.

⁴⁾ Ogsaa: Brouing, Bruinger, Breming.

	Ansæt.	Afgaaet.
Philip Melanchton, 50 <i>Daler aarlig paa Livstid</i>	[18 Juli 1556]	[8 Febr. 1560]
Dr. Nicolaus Gugler, <i>Advokat . . . Daler aarlig</i>	. . . 1559
Dr. Christoffer Gugler <i>i Speyer, 30 Daler aarlig</i>	[4 Marts 1560]
Dr. Peder Palladius, <i>Superintendent</i>	† 3 Jan. 1560
Dr. Malachias Rammin- ger, «Sleswigcher», i <i>Speyer, 30 Daler aarlig</i>	[4 Marts 1560]
Hertug Ernst af Bruns- vig - Lyneborg, 300 <i>Daler Tilgodehavende paa 100 Heste, han havde med i Ditmar- sken</i>	[25 Juni 1561]	
Jacob Zitzewitz i Lante <i>Pommern 500 Daler aarlig</i>	[1 Maj 1568]	[29 Sept. 1570] ¹⁾
Calixtus Schein, Dr. <i>juris og Syndicus i Ly- bek aarlig 100 Daler og atter</i>	[1 Jan. 1569] 12 Juli 1574	[11 Nov. 1572] [29 Juli 1576]
Dr. Joachim Hinck af <i>Bremen 200 Daler aarlig</i>	[12 Aug. 1572]	[6 Jan. 1578]
Dr. Johan Borckholt af <i>Rostok, Prokurator, 100 Daler aarlig</i>	13 Nov. 1572	13 Nov. 1576

¹⁾ Hans Tilgodehavende til den Dag han døde blev 21 Sept. 1573 betalt til hans Børns Formyndere, otte navngivne pommerske Adelsmænd.

	Ansæt.	Afgaaet.
Dr. Valentinus Gerdes <i>af Lybek, Direktør, 100 Daler aarlig</i>	[1 Jan. 1573]	[27 Dec. 1576]
M. Marcus Radelof, Pro- tonotarius, 50 Daler aarlig	[1 Jan. 1573] ¹⁾
Jørgen Pladt 100 Da- ler aarlig til at con- tinuere sin Studia med	20 Juli 1573	20 Juli 1574
Joachim (Jacob) Kruse 100 Daler paa to Aar til i Italien at forfremme sin Studia	10 Apr. 1575	21 Apr. 1577
Johannes Saxonius af Flensborg 50 Daler i to Aar til at for- fremme sine Studia med	28 Jan. 1575	28 Jan. 1577 ²⁾
Tyge Brahe Ottesen til Knudstrup 500 Da- ler aarlig	18 Febr. 1576	[18 Febr. 1597] ³⁾
Paulus Noviomagus 80 Daler aarlig til sine Studia i Wittenberg, den Tid, han studerer Theologiam, med Be- stalling af 29 Sept. 1576	11 Apr. 1576	[29 Sept. 1579]
Joachim v. Oldenburg af Meklenborg, 100 Daler aarlig til at stu- dere for	[31 Juli 1576]	[14 Nov. 1581]

¹⁾ Saavel som de to foregaaende for sin Tjeneste i Sagen mod Kong Johan af Sverige om de tre Kroner.

²⁾ Lorents Martens i Tydske Cancelli modtog paa hans Vegne Pensionen 28 Jan. 1576.

³⁾ Tildels modtog han Pengene af Helsingborg eller Landskrone Len.

	Ansæt.	Afgaaet.
Philip v. Schwindern 100 Daler aarlig til at continuere sine Studia med udenlands i frem- mede Universiteter	15 Aug. 1577 ¹⁾	15 Aug. 1579 ¹⁾
Jonas Jacobsen ²⁾ 100 Daler aarlig til at studere med udenlands i Rostok	2 Juni 1579	2 Juni 1582
Theodorus Marcius 40 Daler aarlig i to Aar til at studere med udenlands	6 Juni 1579	22 Juni 1580
Otto Stralendorf ³⁾ 100 Daler aarlig at stu- dere for udenlands	[29 Juni 1579]	22 Juni 1588 ⁴⁾
Andreas Mylius, mek- lenborgsk Hofraad, 200 Daler aarlig	27 Nov. 1579	10 Nov. 1582
M. Albert Thimann 100 Daler aarlig til at fuldkomme sine Stu- dia med udenlands, «hvormed han i Frem- tiden kan tjene Riget i Cancellerihandelen inden og uden Riget»	6 Maj 1580 ⁵⁾	10 Nov. 1582 ⁶⁾

1) Dr. David Chytræus modtog Pengene.

2) «Som en Tid lang har været paa Frederiksborg», en Søn af Hr. Jacob Jonsen, Prædikant i Landskrone.

3) Søn af Joachim Stralendorf til Prensburg.

4) Denne Dato blev der betalt for 1586 til Hertug Ulriks medhævede Herremand Joachim Bassewitz den Gamle til Lawitzow.

5) I 1581 modtog Dr. David Chytræus i Rostok Pengene til ham.

6) To Aar efter optraadte han med Fordring paa endnu to Aars Pension, men fik 5 Marts 1584 kun en Gang for alle 40 Daler, samt 10 Daler «til Tæring og Vognleje her af Riget og ind i Tydskland igjen».

	Ansæt.	Afgaaet.
Petrus Topsen 100 Daler aarlig til at continuere sine Studia med ¹⁾	5 Dec. 1581	5 Dec. 1582
Caspar v. Wolde ²⁾ 100 Daler aarlig til at forfremme sine Studier med	28 Apr. 1583	19 Marts 1589 ³⁾
Poul Ramel ⁴⁾ 100 Daler til at forfremme sig i sin Studering med ved udenlandske Universiteter	6 Jan. 1585	19 Marts 1589
Sten Bille, Jenses Søn, 100 Daler aarlig i 3 Aar til at forfremme sig i sine Studier med udenlands	24 Sept. 1585	24 Sept. 1588 ⁵⁾
Morten Sørensen Grønnebæk 20 Daler aarlig til Hjælp at studere med i Universitetet i Kjøbenhavn	15 Maj 1586	15 Maj 1589
Hans Sperling ⁶⁾ 100 Daler aarlig til at forfremme sig i sine Studier med i fremmede Universiteter, saa han i Tiden paa Forlangende kan lade sig bruge i Tydske Can-		

¹⁾ •Og skal indstille sig i Kongens Tjeneste, naar han bliver fordret».

²⁾ En pommersk Adelsperson.

³⁾ Fik i Aarene 1586 og 1587 sin Pension ved Kieler Omslag.

⁴⁾ En af Adel. Hans Pension i 1586 betalt til Henrik Ramel.

⁵⁾ Han fik dog alle 300 Daler udbetalt allerede 4 Juli 1586.

⁶⁾ En meklenborgsk Adelsmand.

	Ansæt.	Afgaaet.
<i>celli eller i anden Maade</i>	26 Aug. 1586	26 Aug. 1588 ¹⁾
Dr. Weiss i <i>Strasburg, Sollicitator i den kejserlige Kammerret, 50 Daler aarlig</i>	9 Aug. 1587	9 Aug. 1595 ²⁾
Johan v. Plessen <i>100 Daler til Hjelp at forfremme sig i sin Studering med udenlands³⁾</i>	28 Oct. 1587	28 Oct. 1588
Dr. Vilhelm Rudolf Mechbach, <i>meklenborgsk Kantsler</i>	4 Juni 1588	6 Jan. 1596
Borchard v. Papenheim <i>til Sæbygaard 400 Daler aarlig paa Livstid⁴⁾</i>	3 Juli 1588	† 3 Juli 1590 ⁵⁾
Christian Noviomagus ⁶⁾ <i>50 Daler aarlig at forfremme sig i sine Studier med ved tydske Universiteter</i>	9 Nov. 1588	9 Nov. 1596 ⁷⁾

¹⁾ Hans Pension blev 26 Aug. 1587 betalt til Christoffer Rosen-gaard til Herlufstrup, Hovedsmand paa Kjøbenhavns Slot. Ifølge Regnskabet for 1592—1593 var han en af Skjænk Hans Stralendorfs Arvinger.

²⁾ Fik for 1589—1591 ved Kieler Omslag.

³⁾ Havde tidligere Pension af Kongens eget Kammer.

⁴⁾ Da han for sin Skrøbeligheds og Alderdoms Skyld har afstaaet Kongens og Kronens Gaard og Len Abrahamstrup, hvormed han en Tid har været forlenet i Kongens Faders og Farfaders Tid.

⁵⁾ Peder Rud til Fuglsang modtog 4 Nov. 1590 hans Tilgodehavende for at tilstille den Afdødes Svoger Ejler Rud til Vedby det.

⁶⁾ Afgangne M. Paulus Noviomagus', Christian III's Hofprædikants Søn.

⁷⁾ Pensionen blev en Tid udbetalt af Tolderen for Kjøbenhavn, og i 1595 til hans Svoger Dr. Hans Slangstrup.

	Ansæt.	Afgaaet.
Lave Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane ¹⁾	25 Juni 1589	1 Maj 1590 ²⁾
Joachim Bassewitz, den Ældre, meklenborgsk Raad, 300 Daler aarlig ³⁾	6 Jan. 1591	6 Jan. 1596
Dr. Jacob Bording, meklenborgsk Kantsler, 200 Daler aarlig	6 Jan. 1591 ⁴⁾	
Vicke v. Bülow, meklenborgsk Raad, 300 Daler aarlig ³⁾	6 Jan. 1591	6 Jan. 1595
Hr. Jacob Madsen, forstum Præst til Gjenstofte, 10 Daler aarlig ⁵⁾	2 Jan. 1592	† 19 Sept. 1600 ⁶⁾
Otto v. Düring, Domherre og Dechant i Bremen, 300 Daler aarlig	6 Jan. 1593	6 Jan. 1596
Karl Bryske til Marggaard, Lensmand paa Ruggaard, 500 Daler aarlig ⁷⁾	23 Maj 1595	23 Maj 1597

1) Da intet Len var ledigt, som Kongen kunde give ham for hans Landsdommers Tjeneste.

2) Blev da forlenet med Elleholms Len i Skaane.

3) Fik tidligere ved Kieler Omslag.

4) Herefter at corrigere Meddelelser 1872, Side 174. Han fik tidligere ved Kieler Omslag.

5) Til Husleje, paa Grund af hans «store Nød og Armod» med Hustru og Børn.

6) D. 2 Oct. 1600 fik hans Søn Oluf Jacobsen hans Tilgodehavende til denne Dag.

7) For den Tid han var Lensmand paa Kjøbenhavn, til «han Lenet kvit blev».

	Ansæt.	Afgaaet.
<i>b. Diplomater.</i>		
1. Agenter, Factorer etc.		
Greve Borchert v. Barby, <i>paa Kundskab i Kongens Tjeneste, 1,000 Daler til Tøring i 6 Maaneder</i>	15 Jan. 1564	
Greve Ernst af Mansfeld, Domherre i Köln og Strasburg, «Kongens Raad og Tjener udenlands», 400 Daler aarlig	23 Jan. 1587 ¹⁾	4 Apr. 1595
Poul Hogfelder, «kgl. Raad og Tjener udenfor Riget», 200 Daler aarlig	9 Aug. 1587	[9 Aug. 1588]
Petrus Warhelius, <i>Licentiatius juris, efter Tilsigelse at lade sig bruge i Kongens Forretninger i England, «og hvis nye Tidninger, han af omliggende Nationer erfarer, dem Kongen her i Riget indskikke»</i>	18 Maj 1594	18 Maj 1597
Dr. Vit Winsheim af Hamborg [kgl. Raad]	6 Jan. 1595	[6 Jan. 1596]
2. Tolke.		
Henrik Liflænder, <i>rysk Tolk</i>	[29 Sept. 1562]	

1) Blev i Aarene 1590 og 91 betalt ved Kieler Omslag.

	Ansæt.	Afgaaet.
Hans . . . , <i>Tolk paa Polen (»at være hos Admiralen«)</i>	4 Marts 1563
Henrik Olsen, <i>rysk Tolk</i>	6 Maj 1574	† 1 Jan. 1583 ¹⁾
Walter Jørgensen, <i>Tolk</i>	21 Oct. 1585	
Joachim Terminow, <i>et Aars Tid at tjene Frøken Anna i Skotland for en Tolk, med Bestalling af 16 Aug. 1589</i>	3 Maj 1589	3 Maj 1590
Alexander Lindsche, <i>Tolk</i>	6 Apr. 1591	8 Jan. 1592
Borchard Gerdtzen, <i>rysk Tolk</i>	22 Febr. 1593	
c. <i>Præster, Degne og Organister.</i>		
1. <i>Hofprædikanter.</i>		
M. Niels (Kolding)	[5 Aug. 1558]	[2 Aug. 1572]
M. Christoffer Knoff, <i>tydsk Hofprædikant</i>	[14 Sept. 1566]	[10 Oct. 1571] ²⁾

¹⁾ D. 25 Maj 1584 fik Marine, sal. Oluf Henriksens, Borgerske i Kjøbenhavn, paa sin Søn Henrik Olsens Vegne hans Tilgodehavende til denne Dag.

²⁾ «Skal ingen ydermere Besolding have af Kongen». Fik dog endnu i mange Aar Hushyre og Kostpenge. Som Kantor ved Roskilde Domkirke fik han 11 Sept. 1593 istedenfor sine Kostpenge 100 Daler aarlig. D. 16 Oct. 1596 bevilgedes ham at beholde kvit og frit det gejstlige Len, han var forlenet med, samt Kongetienden af Assendrup Sogn i Frederiksborg Len, samt i Kostpenge osv. 271 Daler aarlig. I Aaret 1612 fik M. Johannes Kraft, Prædikant til Tydske Kirke i Kjøbenhavn paa egne og Medarvingers Vegne, betalt deres afdøde Faders Tilgodehavende til 17 Dec. 1611, han døde.

	Ansæt.	Afgaaet.
M. Albert Hansen <i>efter Bestalling 13 November 1588</i> ¹⁾	29 Sept. 1586	4 Apr. 1591 ²⁾
Johannes Seringius, <i>at følge Frøken Anna til Skotland og paa et Aars Tid tjene hende som tydsk Hofprædikant</i> ³⁾	25 Aug. 1589	25 Aug. 1590
M. Anders Bentzen	15 Marts 1591	
2. Tydsk Præst ved den ny, St. Claræ (til 1585), eller St. Peders Kirke i Kjøbenhavn.		
M. Laurits Pedersen	29 Sept. 1574 ⁴⁾	24 Juni 1581
Ovenus Lauritsen	11 Maj 1581	[29 Sept. 1582] ⁵⁾
Johannes Homann ⁶⁾	2 Dec. 1582	[19 Juli 1593] ⁷⁾
M. Johan Kraft	29 Sept. 1593	

1) Han fik tidligere sin Løn paa Frederiksborg.

2) Blev da Superintendent i Aarhus Stift.

3) Bliver han længere, skal han have sin Pension (100 Daler) af Skotland. Bliver han igjen indfordret i Riget, eller af Frøken Anna her igjen indskikket, vil Kongen atter give ham 100 Daler, indtil han med andet Kald kan vorde forsørget.

4) Bestalling 20 Febr. 1575. Naar han blev forsørget med et Kanikdom i Roskilde, skulde ham afkortes, saa meget, samme Kanikdom aarlig kan inddrage.

5) D. 24 Oct. 1582 fik hans Hustru Geske Hansdatter 50 Daler paa hans Sold, til hans Begravelse til Mikkelsdag.

6) Hidtil Slotspræst paa Kronborg. Hans Løn bestemtes til 200 Daler m. m., og i Fremtiden at skulle forsørges med et Kanikdom i Roskilde, mod en tilsvarende Afkortning i sin Genant.

7) D. 26 Juni 1594 fik hans Enke Inger Mikkelsdatter hans Tilgodehavende til 11 Nov. 1593, da hans Eftermand blev udnævnt.

	Ansat	Afgaaet.
3. Præst ved den tyske Kirke i Helsingør. Herman Malthan ¹⁾	26 Dec. 1576	[26 Dec. 1581]
4. Præst i Sygestuen i «Helligestus» (eller Prædikant i den Helligaands Hospital) i Kjøbenhavn. Rasmus Nielsen Reravius	[27 Juni 1575]	[27 Juni 1577]
Peder Gregersen	[27 Dec. 1577]	† 25 Dec. 1583 ²⁾
Anders Jensen	25 Dec. 1583	25 Dec. 1584
Knud Rasmussen	25 Dec. 1584	16 Apr. 1587 ³⁾
Peder Svendsen	24 Juni 1587	25 Dec. 1593
Iver Nielsen	25 Dec. 1593	
5. Tydsk Skolemester eller Degn i St. Clara, eller (fra 1589) St. Peder, eller den tyske Kirke i Kjøbenhavn ⁴⁾		
Theofilus Neoninus	31 Marts 1575	† 7 Apr. 1590 ⁵⁾
Hans Mariager	21 Apr. 1590	

- ¹⁾ Løn 200 Daler m. m, og efter Lejlighed med et Kanikdom til Roskilde at forsørgeres, og da lide tilsvarende Atkortning i sin Pension.
- ²⁾ D. 10 Jan, 1584 fik hans Enke Kirsten Sørensdatter hans Tilgodehavende til denne Dag.
- ³⁾ Fik et andet Kald i Sjælland.
- ⁴⁾ «Skal med hans Disciple holde tydsk Sang, naar tydsk Prædiken sker i den tydsk Kirke, og lade ringe med Klokkerne».
- ⁵⁾ D. 8 Apr. 1590 fik hans Enke Geske Mortensdatter hans Tilgodehavende til denne Dag. Naar det i Regnskabet for det følgende Aar siges, at han døde Paaskedag (19 April) da maa dette forstaaes paa samme Maade som utvivlsomt offere ved disse Angivelser i Regnskaberne, som den Dag, til hvilken der beregnedes ham Lønning.

	Ansæt.	Afgaaet.
6. Organist ved Slotskirken paa Kjøbenhavns Slot.		
Johan Vastenbergh	17 Apr. 1589	21 Juli 1593
<i>d. Hoflærde.</i>		
1. Professorer.		
M. Jørgen Dybvad, at læse en theologisk «Leyse» ved Universitetet	15 Juli 1575	[7 Dec. 1578]
Dr. Hans Olsen Slangerup, at extraordinairt læse og profitere i Universitetet i Theologi og Filosofi	24 Aug. 1584	29 Sept. 1586 ¹⁾
Dr. Niels Krage, at være historisk Professor, eller extraordinairt at profitere og læse ved Universitetet <i>lectiones historicas</i> eller hvilken anden Materie, ham bliver paalagt, med Pension af 200 Daler, saalænge til han i anden Maade ved Universitetet kan blive nedterftig forsørgt	1 Juli 1589	1 Juli 1593 ²⁾

¹⁾ Blev da Professor ordinaris i salig Dr. Jacob Madsens Sted.

²⁾ Blev da Professor ordinaris ved Universitetet. Jfr. Meddelelser 1872, Side 181, hvor Datoen for hans Ansættelse som Historiograf 31 Juli 1594, der er Bestallingens Dato, bør rettes til 1 Maj 1594, fra hvilken hans Ansættelse regnes.

	Ansæt.	Afgaaet.
2. Bibliothekar.		
M. Jacob Madsen, «at vare paa Kongens Liberi paa Kjøben- havn»	12 Sept. 1578	† .. Sept. 1586 ¹⁾
Dr. Anders Lauritsen, Professor i Kjøben- havn	29 Sept. 1586	29 Sept. 1588
Dr. Nicolaus Theofilus	21 Dec. 1589	
3. Astronom.		
M. Villum . . .	22 Oct. 1568
e. Lærere for Kongens Børn.		
M. Laurits Pedersen, Frokenernes Tugte- mester	25 Maj 1581 ²⁾	† .. Maj 1592 ³⁾
M. Hans Mikkelsen, den unge Prinds, Hertug Christians Tugteme- ster	29 Marts 1583	[29 Marts 1595]
Ludvig Ludvigsen, Læ- rer hos Hans Mik- kelsen for de smaa Herremænd, som vare hos Prinds Christian	24 Nov. 1583	

¹⁾ D. 19 Oct. 1586 betalt Professor Anders Lemvig paa Professor Dr. Jacob Madsens Arvingers Végne hans Tilgodehavende til «noget før Mikkelsdag 1586, han døde».

²⁾ «Ny Bestalling». Jfr. tydsk Præst M. Laur. Pedersen.

³⁾ Betalt hans Enke Dorthe hans Tilgodehavende til 25 Maj 1592, «kort før hvilken Tid» han døde.

	Ansæt.	Afgaaet.
M. Poul Pedersen, Hertug Ulriks Tugtemester	28 Dec. 1584 ¹⁾	28 Juni 1591
Johannes Munte, Pædagogus hos M. Poul Pedersen, Hertug Ulriks Tugtemester, og ham til Hjælp at optugte og undervise de Herremænds Børn, som ere hos Hertug Ulrik	22 Jan. 1585	20 Juni 1586 ²⁾
Søren Rasmussen, som er hos M. Poul Pedersen, at undervise og lære de unge Herremænd, som ere hos Hertug Ulrik	20 Juni 1586	20 Dec. 1587
Ludvig Petersen, fransk Skolemester i Dronning Sofies Tjeneste, «at lære hendes Børn det fransøsiske Tungemaal»	7 Aug. 1588	24 Aug. 1593
Samuel Noviomagus, Frekenernes Tugtemester	7 Apr. 1592	2 Febr. 1594

¹⁾ I Rentemesterregnskabet for 1585 findes under Udgiften til: «Adskillige Hoftjenere» ved denne Post følgende «Nota: Udi det danske Cancelli er den Brug, at de begynde Aaret først paa Juledag. Og her i Rentekammeret begyndes Aaret Nytaarsdag; og derfor efter den Skik, her i Rentekammeret holdes, skal Aaret angaae 28 Dec. 1584».

²⁾ Han bekom da et andet Kald.

	Ansæt.	Afgaaet.
<i>f. Læger, Apotekere og Chemikere.</i>		
1. Liv- og Hof-Medici.		
Dr. Jacob Bording	5 Apr. 1537	† 5 Sept. 1560
Conrad v. Stenwig, <i>Li- centiat</i>	29 Sept. 1557	† 25 Dec. 1563 ¹⁾
Dr. Hans Bentzen	[29 Aug. 1564]	[26 Marts 1570]
Dr. Martin Ædituus	[29 Sept. 1568]	[22 Apr. 1576] ²⁾
Dr. Peder Sørensen, <i>Hofmedicus</i>	14 Juni 1571	
Dr. Johan Wernick	3 Febr. 1577	[3 Aug. 1578]
Dr. Mathias Tipotius	[6 Oct. 1581]	[6 Apr. 1583] ³⁾
Dr. Johannes Bentzius, <i>Prindsens Medicus</i>	12 Febr. 1585	[12 Febr. 1593]
Dr. Jacob Hasebart, <i>kgl. Livmedicus</i>	18 Juli 1593 ⁴⁾	
2. Livbarberer.		
Alexander Lasse, <i>Kon- gens Barber</i>	[30 Sept. 1567]	10 Apr. 1578
Hans v. Malchin, <i>kgl. Barber</i>	11 Nov. 1578	15 Aug. 1590

¹⁾ Hans Tilgodehavende blev 26 Sept. 1564 betalt til hans «Broder» Henrik Kampferberg af Lybek

²⁾ D. 12 Nov. 1574 og de følgende Aar blev betalt Professor M. Hans Aurifaber Husleje af den Universitetsgaard, Dr. Morten udi boer.

³⁾ Til denne Dag fik hans Enke Kathrine 25 Apr. 1583 hans Tilgodehavende betalt.

⁴⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 189 at corrigere. Under den der nævnte Dato 16 Jan. 1590 fik han Bestalling paa en Pension af 200 Daler, saalænge til han kunde blive forsørgt med nogen Profession her ved Universitetet eller i anden Maade.

	Ansæt.	Afgaaet.
Jacob Hogenwolde, <i>Livbarber</i>	15 Juni 1579	16 Juli 1591
Jørgen Herrendorf, <i>Hertug Christians Barber</i>	12 Oct. 1584	20 Juli 1591
Jacob Pommer, <i>Livbarber</i>	22 Dec. 1591	
Christoffer Bando, <i>de unge Herrers (Prindsene Ulrik og Hanses) Barber, med Bestalling af 12 Juni 1596</i>	13 Juli 1595	
Daniel Hogenwolde ¹⁾ , <i>Kongens egen Barber eller Saarlæge, med Bestalling af 12 Juni 1596</i>	1 Aug. 1595	
3. Barber ved Holmen.		
Bastian . . .	[30 Sept. 1559]	[29 Sept. 1562]
M. Mikkell Møller	22 Jan. 1564
	18 Apr. 1568
	7 Marts 1570	[29 Sept. 1580] ²⁾
Christoffer v. Berlin	[31 Dec. 1567]
4. Andre Læger.		
Dr. Gellius Sascerides, <i>Medicus i Skaane, med Residents i Lund</i> ³⁾	24 Marts 1595	[24 Marts 1598]

¹⁾ Hidtil Barber under Krigsfolket paa Befæstningen Kronborg.

²⁾ Jfr. Meddelelser 1872, Side 191. Det er ikke klart, hvorledes det forholder sig med disse forskjellige Angivelser i Regnskaberne.

³⁾ Ansæt efter den skaanske Adels Begjæring, denne og det ganske Land til Bedste, med Pension af 100 Daler aarlig, indtil han med noget gejstligt Gods i Lunds Domkirke bliver forsørget.

	Ansæt.	Afgaaet.
5. Hofapotekere.		
Hans Hund eller Johannes Apoteker	[6 Apr. 1561]	[10 Apr. 1569]
Antonius Preuss	[18 Nov. 1569]	[18 Nov. 1579]
Caspar Castorf	3 Apr. 1580	
6. Destillierer.		
M. Villum . . .	[5 Apr. 1556]	1 Juli 1559.
g. Kunstnere.		
1. Malere.		
Melchior Lorich, <i>Maler og Contrefejer</i>	19 Febr. 1580	[19 Febr. 1582]
Gert Cornelissen van Harlem, <i>Contrefejer og Indvaaner i Kjøbenhavn</i>	18 Marts 1589 ¹⁾	
2. Billedhugger.		
M. Johan v. d. Skare, <i>med Bestalling af 28 Juni 1577</i>	1 Maj 1577	1 Maj 1578
3. Bygmestere.		
Peder de Dunker	[11 Maj 1558]	[11 Apr. 1563]
Hans v. Dischow, <i>i "Lanthomissen", fik ny Bestalling</i>	. . . 1559
Frederik Klingebeck	[1 Juni 1560]	[6 Apr. 1561]

¹⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 193 at corrigere.

	Ansæt.	Afgaaet.
M. Hans v. Paasken	25 Juni 1564	[25 Dec. 1577]
Bastian Wolmer (eller Folmer) paa Varberg	[26 Febr. 1571]	[6 Febr. 1574] ¹⁾
Hans v. Stenwinkel	8 Nov. 1581 ²⁾	[4 Apr. 1591]
Villum v. Paasken	15 Maj 1595 ³⁾	
<i>h. Drabanthovedsmand.</i>		
Antonius v. Oldenburg	[1 Jan. 1550]	[4 Maj 1563] ⁴⁾
Mikkil y. Zwickau	[4 Nov. 1563]	[20 Juli 1566]
Vit v. Soltwedel	9 Febr. 1567	[4 Maj 1570]
Caspar Wies	[9 Dec. 1571]	6 Apr. 1584 ⁵⁾
Hans Claus Russwurm	13 Oct. 1584.	[29 Jan. 1588]
<i>i. Officerer.⁶⁾</i>		
1. Tillands.		
Vilhelm v. Wallerdom, Oberst (?)	[1 Jan. 1550]	17 Marts 1562

¹⁾ Omtales under 7 Juni 1576 som værende kommet til Lifland.

²⁾ Blev det første Aar betalt af Tolden i Helsingør. Byggede i 1589 paa Varberg og Bahus Slotte.

³⁾ Herefter Meddelelser 1872, Side 194 at corrigere.

⁴⁾ Var i Lifland mellem Februar og Juni 1561, og havde 2 Sept. 1564 en Fænnike Knegte, dels danske og dels tyske, i Halmstad.

⁵⁾ Blev Hovedsmand over Kongens Krigsfolk i Befæstningen paa Kronborg. D. 11 April 1588 blev det ham bevilget — da han paa Grund af Svagelighed ikke kunde forestaae denne Bestilling — paa Livstid at beholde sin forrige Pension af 300 Daler aarlig. Denne oppebar han endnu 30 Marts 1589. See iøvrigt under Hoffjunkere.

⁶⁾ Det følger af denne Meddelelses Plan, at her kun kan findes de Officerer, som i Rentemesternes Regnskab føres under Hofetaten.

	Ansæt.	Afgaaet.
Cort v. d. Hude, <i>Ritmester eller Hovedsmand</i>	[1 Jan. 1550]	[30 Apr. 1560] ¹⁾
Arnt v. Elberfeld, <i>Ritmester eller Hovedsmand</i> ²⁾	[1 Jan. 1550]	[30 Apr. 1560] ³⁾
Joachim Holst, <i>Hovedsmand</i>	[1 Jan. 1553]	11 Oct. 1560
Wessel van Dockum, <i>Hovedsmand</i>	[1 Jan. 1554]	[9 Dec. 1559]
Hans Buck, <i>Ritmester</i>	[22 Febr. 1555]	29 Febr. 1560
Frands Sparre, <i>Ritmester</i> (?)	[17 Juli 1556]	29 Febr. 1560
Hans Golt, <i>Hovedsmand</i>	[29 Sept. 1558]
Josva v. Qualen, <i>Ritmester, Oberst</i>	[. . 1559]	[27 Dec. 1567]
Harbert v. Langen, <i>Oberst</i> (?)	[. . 1559]	[9 Juli 1560]
Joachim v. Blankenburg, <i>Ritmester</i> (?)	[. . 1559]	[3 Maj 1560]
Henrik v. Segen, <i>Ritmester, Hovedsmand, Oberst</i>	[1 Jan. 1559]	17 Marts 1562
Jacob Windtz	[25 Apr. 1559]	[10 Jan. 1580]
Jens Kaas, <i>Hovedsmand, siden Oberst</i>	[28 Juli 1559]	[24 Dec. 1570]
Adam v. Maastricht, <i>Hovedsmand</i>	[25 Aug. 1559]	[24 Nov. 1560]
Hans Benedichts, <i>Hovedsmand</i>	[29 Nov. 1559] ⁴⁾	[12 Febr. 1561]

1) Fik da ny Bestalling.

2) Kaldes Greve Antonius af Oldenburgs •Tjener•.

3) Fik da ny Bestalling.

4) Ny Bestalling.

	Ansæt.	Afgaaet.
Niclaus v. Rusche, <i>Ritmester, Hovedsmand, Oberst</i>	[7 Maj 1560]	17 Marts 1562
Hilmer v. Quernheim, <i>Oberst(?)</i>	[9 Juli 1560]	[9 Juli 1561]
Hilmer v. Münchhausen, <i>Oberst</i>	[9 Juli 1560]	[28 Juni 1564] ¹⁾
Jørgen v. Holle, <i>Oberst</i>	[9 Juli 1560]	[8 Dec. 1565]
Peter Cæsar, <i>Hovedsmand</i>	[11 Sept. 1560]
Frands v. Bülow(Below?) <i>Ritmester(?)</i>	17 Marts 1562
Alhard v. Houde, <i>Ritmester</i>	[26 Sept. 1562]	[26 Sept. 1563]
Junker Meinolf v. Büren, <i>Ritmester</i>	[26 Sept. 1562]	[26 Sept. 1563]
Victor Knipping, <i>Ritmester</i>	[17 Oct. 1562]	[17 Oct. 1563]
Daniel Rantzow, <i>Oberst²⁾</i>	[11 Jan. 1563]
Baltser Both, <i>Hovedsmand³⁾</i>	[17 Juni 1563]	[6 Jan. 1564]
Greve Gynther af <i>Schwartzburg, Felt-oberst</i>	[11 Juli 1563]	18 Nov. 1564
Joachim Brockdorf, <i>Ritmester</i>	[19 Juli 1563]	[1 Sept. 1564]
Hr. Frederik v. Dohna, <i>Ritmester over Kongens Fane⁴⁾</i>	[19 Juli 1563]	[1 Sept. 1564]

¹⁾ D. 13 Dec. 1580 fik Engelbret Grotte paa hans Børns Vegne 30 Daler paa 2 Aars Pension, som Kongen skyldte ham.

²⁾ En anden Daniel Rantzow, til Hohenfelde, deltog ogsaa i Krigen, som Hovedsmand.

³⁾ Blev beskeden «at ligge paa Kundskab i Lybek».

⁴⁾ Hidtil Hofmarskalk.

	Ansæt.	Afgaaet.
Christoffer v. Wisberg, <i>Oberst</i>	[1 Jan. 1564]	[25 Maj 1565]
Johan v. d. Wisch, <i>Ritmester</i>	16 Jan. 1564 ¹⁾
Jørgen Marsvin, <i>Ritmester over den jyd- ske Fane</i>	[14 Juli 1564]	[1 Juli 1568] ²⁾
Hak (Holgensen) Ulf- tand, <i>Ritmester over den skaanske og sjæl- landske Fane</i>	[19 Juli 1564]	[12 Dec. 1567] ³⁾
Morits Podebusk, <i>Rit- mester over den fyn- ske Fane</i>	[23 Juli 1564]	[5 Apr. 1568]
Henneke Tornow, <i>Rit- mester over Hoffanen eller Kongens Fane</i>	[1 Sept. 1564]	[16 Sept. 1565]
Baltzer v. Leist, <i>Rit- mester</i>	[6 Jan. 1570]	[6 Jan. 1578] ⁴⁾
Johan v. Holle, <i>Oberst</i>	[... Oct. 1571]	[† 15 Apr. 1577] ⁵⁾
Jørgen v. Swenitz, <i>Hø- vedsmand</i>	6 Maj 1573	[9 Apr. 1579] ⁶⁾
Mads Krydtzler, <i>Hø- vedsmand, med Be- stilling af 26 Febr. 1575</i>	16 Juni 1573	[26 Febr. 1576]

¹⁾ Fik denne Dato betalt 10,000 Daler, idet han aftakkede med sin Fane Ryttere.

²⁾ Jfr. Hofjunkere under 24 Juni 1550.

³⁾ Jfr. Hofjunkere under 10 Aug. 1554.

⁴⁾ Jfr. Hofjunkere under 21 Jan. 1571. Naar han i Rentemesterregnskabet, ved Udgift til Enspændere under 27 Maj 1573 kaldes Hofmarskalk, er dette efter Hofmønsterskriverens Regnskab neppe rigtigt.

⁵⁾ D. 22 Juli 1577 fik hans Enke Anna Ruwen hans Tilgodehavende for et halvt Aar fra 15 Oct. 1576 til den Dag, han døde.

⁶⁾ Jfr. Enspændere under 13 Jan. 1578.

	Ansæt.	Afgaaet.
Otto Uexkull, <i>Ritmester</i>	26 Aug. 1574	[26 Aug. 1579] ¹⁾
Jørgen Fahrensbeck, <i>Ritmester, siden kgl. Statholder paa Øsel</i>	9 Oct. 1575	[3 Apr. 1583] ²⁾
Frederik v. Bothmer, <i>Ritmester</i>	[24 Juni 1576]	[24 Juni 1577] ³⁾
Christen Munk til Gies- singgaard, at tjene Kongen til Lands og Vands	21 Apr. 1577	2 Marts 1579 ⁴⁾
Hans Oesterreich, <i>He- vedsmand</i>	[12 Juni 1577]	[3 Apr. 1579]
Alexander v. d. Osten, <i>Ritmester</i>	[20 Juni 1577]	[20 Juni 1578] ⁵⁾
Johan v. Platenborg, <i>Ritmester</i>	23 Juni 1577	[1 Jan. 1579]
William Stuart, <i>Ca- pitain</i>	6 Juli 1577 ⁶⁾	14 Aug. 1593
Diderik Molzan (= Malt- zan), <i>Ritmester</i>	[1 Apr. 1578]	1 Jan. 1579
Balthazar v. Wulffen, <i>Oberst</i>	[18 Apr. 1578]	† 30 Nov. 1578
Vigand Molzan (= Malt- zan), <i>Oberst</i>	[16 Juni 1578]	[1 Jan. 1579]

¹⁾ Jfr. Hofjunkere under 23 Aug. 1574. Broderen Reinhold Uexkull modtog en Gang hans Lønning.

²⁾ Hans Lønning blev betalt til Johan Taube til Tølløse, Høvedsmand (o: Lensmand) paa Fredriksborg og Kronborg. Jfr. Hofjunkere under 5 Oct. 1575, og Hofmarskalk.

³⁾ Betalt 23 April 1581.

⁴⁾ Under denne Dato fik han ny Bestalling, med istedetfor Penge-løn Krongods i Dronningborg Len i Forlening uden Afgift. Jfr. Hofjunkere under

⁵⁾ Jfr. Hofjunkere under 4 Juli 1572.

⁶⁾ Fik 14 Aug. 1586 ny Bestalling som Krigsoberst. Jfr. Villom Stewart, Oberst, i Meddelelser 1872, Side 198.

	Ansæt.	Afgaaet.
Dirick v. Sarenhusen, <i>Ritmester</i>	[25 Marts 1578]	[25 Marts 1579]
Jørgen Spindler, <i>Høvedsmand</i>	4 Marts 1580
Johan Liddell, <i>skotske Capitain</i>	[1 Juni 1580] ¹⁾	
Phoca Staffrofsky ²⁾ «Rytzer» [<i>Ritmester</i>] med <i>Bestalling af 8 Juli 1581</i> ³⁾	25 Dec. 1580	† 20 Oct. 1592 ⁴⁾
Philippus Wildt, <i>Høvedsmand</i>	29 Marts 1583	[9 Sept. 1588]
Sten Maltesen (Sested), <i>Danmarks Riges eller Kongens og Rigenes Oberst</i> ⁵⁾	1 Apr. 1586	[19 Apr. 1590]
Idel Hinrich til Kirchberg, <i>Oberst</i>	[6 Jan. 1591]	
2. Tilsøes.		
Arild Olsen, <i>kgl. Befalingsmand paa Bremerholm, med Bestalling af 10 Maj 1576</i>	3 Apr. 1575	† 26 Febr. 1578

¹⁾ Fik Sold til sig og sine Knegte, som forsendtes til Kolding 28 Juni 1580.

²⁾ Ogsaa Zaffrofsky, Zoffrofsky og Zostorf.

³⁾ D. 7 Sept. 1586 fik Peiter Ludt Janoff, Rytzer, Bestalling at gjøre hvis Phoca Saffroff ham paa Kongens Vegne befaler. Han stod endnu i Tjeneste 18 Juli 1592.

⁴⁾ Hans Enke Elline Olufsdatter fik hans Tilgodehavende 7 Aug. 1593.

⁵⁾ «Skal paa Tilsigelse hverve, skaffe og tilføre Kongen til Rigenes Nødtørft et Regiment Knegte og dermed lade sig bruge til Lands og Vands, hvor Kongen ham behøver». Tillige Hofmarskalk.

	Ansæt.	Afgaaet.
Laurits Kruse, at tjene Kongen, naar han tilsiges, paa Orlogsskibene	13 Maj 1577	[10 Juni 1578]
<i>k. Arkelimester.</i>		
Herman Arkelimester	[20 Juli 1559]	[27 Juni 1565]
Poul v. Sara, Overste Tøjmester eller Arkelimester ¹⁾	[1 Sépt. 1562]	[24 Nov. 1564]
Niels Truidsen Ulfstand, Overste Arkelimester	[10 Maj 1564]	[17 Juli 1565]
Rolf Arkelimester	[7 Marts 1566]	[9 Dec. 1567]
Mathias Kirckmann	1 Maj 1594	
<i>l. Krudtmager.</i>		
Niels Ottesen	27 Juni 1571	31 Oct. 1571
<i>m. Herolder.</i>		
Claus Fontin eller Dørknegt	[1 Jan. 1550]	[6 Apr. 1561]
Johannes Baptista Guideti (eller Quideti)	[19 Marts 1559]	† 14 Oct. 1578 ²⁾
Johan Marieborg	28 Sept. 1584	
<i>n. Skibsbygmester.</i>		
Nicolaus Gotschalk Leder, Skibsbygger	[23 Apr. 1566]	[23 Apr. 1567]

¹⁾ Rimeligvis fungerede saavel denne som den næstfølgende kun ved Hæren og ikke ved Tøjhuset.

²⁾ D. 21 Marts 1580 fik hans Børn hans Tilgodehavende til denne Dag.

	Ansæt.	Afgaaet.
<p>Hugo Beda, <i>Skibsbygmester</i> o. <i>Stodmester.</i></p>	[22 Marts 1573]	[29 Sept. 1575]
<p>Hans v. d. Nienstadt, «at være i Sorø Kloster og være hans Majestæts Stod» eller at have Tilsyn med hs. «Maj.s Stod i Sjælland» p. <i>Stenhugger.</i></p>	11 Marts 1578	[3 Apr. 1580] ¹⁾
<p>Tønnes v. Grøningen, <i>Indvaaner i Kjøge, at begive sig til Gulland og den følgende Vinter der lade bryde saamange Blokke og Trappestene, som han kan inden Paaske 1592</i></p>	9 Oct. 1591
<p>q. <i>Gjæstgiver.</i> Hans Mejer, <i>Kromand og Gjæstgiver i den ny Kro for Fredriksborg, at have frit uden Accise saameget Æl og Vin, som han forspiser(!) og udskænker paa Fredriksborg; og</i></p>		

¹⁾ Jfr. Enspændere under 30 Jan. 1575.

	Ansæt.	Afgaact.
<i>andre Steder, hvor Kongen bliver, naar han forrejses, 10 Amer Vin og 3 Læster Øl sise frit</i>	28 Apr. 1574	[29 Sept. 1576]
<i>r. Kongelig Kjøbmand og Landfoged paa Vespenø.</i>		
Jørgen Kyd, <i>Borger i Kjøbenhavn, kongelig Kjøbmand og Landfoged paa Vespenø</i> 1582 ¹⁾
Poul Pedersen, <i>Indvaaner af Aarhus, Kongens Kjøbmand paa Vespenø</i>	[19 Apr. 1590]	[27 Marts 1597]
Anders Frandsen, <i>Indvaaner i Kjøge, Kongens Foged og Kjøbmand paa Vespenø</i>	[25 Maj 1592]	[19 Maj 1595]
<i>s. Papirmøller.</i>		
Laurits Sørensen, <i>i Knud Pedersens Sted at omdrage til Kjøbstæderne paa Øerne og i Skaane og kjøbe Materie til Papirmøllen</i>	13 Jan. 1571

¹⁾ Han modtog sin Sold som saadan 26 Dec. 1596.

	Ansæt.	Afgaaet.
<i>t. Isopsynsmand.</i>		
Hans van Han, at vare Kongens Isgruber eller Iskuler i Lenene her i Riget	21 Nov. 1585	† 10 Dec. 1592
Jens Sørensen	15 Apr. 1593	[11 Apr. 1596]
[19 Apr. 1590]		
[19 Maj 1593]		
[19 Jan 1571]		

